

Informatīvais ziņojums par

Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas investīciju progresu līdz 2017. gada 30. jūnijam

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums	5
2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību	6
3. 2007. -2013. gada plānošanas perioda ES fondu slēgšana.....	8
4. ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana	16
4.1. ES fondu ieviešanas progress un risku novērtējums	16
4.2. Risināmie jautājumi ES fondu ieviešanas veicināšanai	45
5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana	53
6. Šveices programmas ieviešana.....	57
7. Projektos konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi	58
8. ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbība un komunikācijas pasākumi	68

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
ALTUM	-	AS "Attīstības finanšu institūcija Altum"
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DP	-	Darbības programma "Izaugsme un nodarbinātība"
EEZ	-	Eiropas Ekonomikas zona
EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti – 2009. – 2014. gada un 2014-2021. gada perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas finanšu instruments		
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
FS	-	Finansējuma saņēmējs
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IKVD	-	Izglītības kvalitātes valsts dienests
ITI	-	Integrēto teritoriju investīcijas
IPIA	-	Ierobežotās projektu iesniegumu atlases
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
JNI	-	Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas
JASPERS	-	Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos)
KF	-	Kohēzijas fonds
KM	-	Kultūras ministrija
KPFI	-	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
KP VIS	-	Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēma
LIAA	-	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM	-	Labklājības ministrija
LPS	-	Latvijas Pašvaldību savienība
MK	-	Ministru kabinets
NVA	-	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVD	-	Nacionālais veselības dienests
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
N+3	-	saistību atcelšana attiecībā uz maksājumu pieteikumos Eiropas Komisijai pieprasāmo summu
PL	-	Partnerības līgums
RAKP	-	Reģionālās attīstības koordinācijas padome
RBP	-	Rīgas Brīvostas pārvalde

RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
RPSIA	-	Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SAM	-	Specifiskais atbalsta mērķis
SM	-	Satiksmes ministrija
SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIF	-	Sabiedrības integrācijas fonds
Šveices programma	-	Latvijas un Šveices sadarbības programma
TM	-	Tieslietu ministrija
TP	-	ES fondu tehniskā palīdzība
UK	-	Uzraudzības komiteja
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas vadošā iestāde
VID	-	Valsts ieņēmumu dienests
VSIA	-	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme
VM	-	Veselības ministrija
VVD	-	Valsts vides dienests
ZM	-	Zemkopības ministrija

1. Kopsavilkums

2017. gada pirmajā ceturksnī iekšzemes kopprodukta pieaugums ir kļuvis būtiski straujāks, sasniedzot 4,0 %, salīdzinājumā ar 2,0 % izaugsmi 2016. gadā kopā. Straujāku Latvijas ekonomikas izaugsmi, kas sākās jau 2016. gada ceturtajā ceturksnī, nodrošināja gan spēcīgi augošais ārējais pieprasījums, veicinot apstrādes rūpniecības kāpumu, gan investīciju aktivitātes atjaunošanās Latvijā, pieaugot ES fondu investīciju aktivitātei. Galvenais izaugsmes nodrošinātājs joprojām ir privātais patēriņš, kas 2017. gada pirmajā ceturksnī palielinājies par 5,5 %. Vienlaikus arvien būtiskāka kļūst eksporta loma ar 8,3 % pieaugumu I ceturksnī. Tāpat pozitīvi, ka investīcijas pamatkapitālā pieauga par 8,8 % I ceturksnī.

Kohēzijas politikas ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda ietvaros aktīvi turpinās darbs pie projektu atlasu izsludināšanas, projektu iesniegšanas, to vērtēšanas, kā arī līgumu slēgšanas. Projektu ieviešana jau notiek visās jomās un visos Latvijas reģionos. Praktiskās īstenošanas posms kļūst aktīvāks. Līdz 2017. gada 30. jūnijam ir noslēgti 468 projektu līgumi par 1,9 mljrd. *euro* ES fondu finansējuma, kas ir gandrīz puse no kopējā plānošanas perioda ES finansējuma 4,4 mljrd. *euro*. Tāpat ir jau pabeigti 13 projekti par gandrīz 93 milj. *euro* ES fondu finansējuma, galvenokārt transporta jomā.

2017. gada jūlijā Latvija ir saņēmusi Eiropas Komisijas pozitīvu atzinumu¹ par veiktajiem vadības un kontroles sistēmas pasākumiem, pārlicinoties par veikto izdevumu atbilstību noteiktām prasībām un nodrošinot efektīvu risku pārvaldību. Tādējādi Eiropas Komisija ir novērtējusi Latvijas ES fondu vadības un kontroles sistēmas efektīvu darbību, nodrošinot ES fondu ieviešanu atbilstoši drošas finanšu pārvaldības principiem. Eiropas Komisijas atzinums apstiprina veikto pārbaužu efektivitāti par otrajā grāmatvedības gadā (no 2015. gada 1. jūlija līdz 2016. gada 30. jūnijam) deklarētajiem maksājumiem. Tas nozīmē, ka Centrālā finanšu un līgumu aģentūra kā vienīgā sadarbības iestāde 2014. – 2020. gada plānošanas periodā nodrošina ES fondu līdzfinansēto projektu pareizu un likumīgu administrēšanu. Vienlaikus Eiropas Komisija atzinīgi novērtē Revīzijas iestādes veikto ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditu rezultātus. Tas pamato Latvijā ieviestās vadības un kontroles sistēmas efektivitāti un atbilstību normatīvajiem aktiem.

Lai nodrošinātu valdības un plašākas sabiedrības informētību par Kohēzijas politikas ES fondu ieviešanas gaitu un investīciju rezultātiem, kā arī, lai

---

¹ Plašāka informācija pieejama FM tīmekļa vietnē http://www.fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/es_fondi/55269-eiropas-komisija-atzini-gi-verte-latvijas-es-fondu-vadibu-un-kontroli

nodrošinātu iespējami efektīvāku publisko līdzekļu pārvaldību, Finanšu ministrija turpina sniegt Ministru kabinetā ikmēneša operatīvo informāciju par ieviešanas plānu izpildi, kā arī reizi pusgadā - plašāku ziņojumu par investīciju progresu un risku novērtējumu, nepieciešamības gadījumā sniedzot priekšlikumus². Papildus Finanšu ministrija katru mēnesi iesniedz pārskatus par ES fondu investīciju progresu Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai³, kā arī ceturkšņa pārskatus - Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai⁴, vienlaikus informējot arī Saeimas Eiropas lietu komisiju un Saeimas Budžeta un finanšu komisiju.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ieviešana

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu ietvaros 2017. gada 30. aprīlī beidzās projektu izdevumu attiecināmības periods. Pabeigti 331 projekti par 65,5 milj. *euro* EEZ/Norvēģijas finansējuma.

Pārskata periodā veiksmīgi noslēdzās Šveices programmas ieviešana, kopumā 10 projektos investējot 50,8 milj. *euro* Šveices atbalsta finansējumu.

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību⁵

Ņemot vērā statistikas publicēšanas periodiskumu, šī ziņojuma ietvaros tiek sniegts apskats par makroekonomiskās situācijas attīstību, ietverot 2017. gada I ceturksni. Informācija par tautsaimniecības attīstību līdz 2017. gada 30. jūnijam tiks iekļauta nākamajā ziņojumā par pārskata periodu līdz 2017. gada 31. decembrim.

Saskaņā ar CSP datiem Latvijas IKP 2016.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija palielinājies par 2,0 %. Tas bija lēnāks pieaugums, nekā iepriekšējā gadā, kad Latvijas ekonomika auga par 2,7 %. Izaugsmes tempu palēnināšanos 2016. gadā noteica salīdzinoši nelabvēlīgā situācija ārējā vidē, kā arī lēnāka ES fondu līdzekļu ieplūde. Tas vienlaikus samazināja investīciju apjomus un kavēja būvniecības sektora attīstību. Savukārt, 2017. gada I ceturksnī ekonomikas izaugsme kļuvusi būtiski straujāka, sasniedzot 4,0 %. To nodrošināja spēcīgi

² Pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/zinojumi-par-es-fondu-istenosanu-1>

³ Pārskati pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/iesniegtie-parskati-saeimas-tautsaimniecibas-agraras-vides-un-regionalas-politikas-komisijai>

⁴ Pārskati pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/iesniegtie-parskati-saeimas-publisko-izdevumu-un-revizijas-komisijai>

⁵ Šajā ziņojumā ES fondu ietekmes analīze balstās uz FM modeli, ko izstrādāja uz SIA "Projektu un kvalitātes vadība" pētījuma pamata par izspiešanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā ES fondu ietekmes izvērtēšanas metodoloģijas attīstībai (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>) rezultātiem. ES fondu ietekme uz makroekonomiskajiem rādītājiem sniegta balstoties uz 2010. gada salīdzināmajām cenām.

augošais ārējais pieprasījums, veicinot apstrādes rūpniecības kāpumu, kā arī investīciju aktivitātes atjaunošanās, pieaugot ES fondu līdzekļu plūsmai.

Saskaņā ar FM novērtējumu ES fondu investīcijas (plašākā izpratnē)⁶ 2015. gadā IKP izaugsmi palielināja par 1,4 %. Savukārt, 2016. gadā, būtiski samazinoties ES fondu investīcijām, mazinājās arī to pozitīvā ietekme uz Latvijas tautsaimniecību. Kopējais ES fondu investīciju apjoms 2016. gadā bija 394 milj. *euro* pretstatā 752 milj. *euro* investīcijām 2015. gadā. 2017. gadā, atjaunojoties ES fondu investīciju plūsmai, ko jau gada sākumā var redzēt gan pēc valsts budžeta izdevumu datiem, gan pēc investīciju aktivitātes valstī kopumā, ES investīciju ietekme atgriežas 2016. gada līmenī. Tiek prognozēts, ka ES fondu investīcijas 2017. gadā palielinās IKP par aptuveni 1,3 procentpunktiem.

No izlietojuma puses lielāko pozitīvo devumu ekonomikas izaugsmē 2016. gadā un arī 2017. gada I ceturksnī deva privātais patēriņš, atspoguļojot uzlabojumus darba tirgū un algu pieaugumu. 2017. gada I ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, privātais patēriņš palielinājās par 5,5 %. Tajā pašā laikā arvien būtiskāka kļūst preču un pakalpojumu eksporta loma, un eksports I ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo periodu pirms gada, palielinājies par 8,3 %. Pēc 2016. gadā piedzīvotā krituma investīcijas pamatkapitālā 2017. gada I ceturksnī pieauga par 8,8 %, bet sabiedriskais patēriņš palielinājās par 3,5 %.

Neskatoties uz sarežģīto situāciju ārējā vidē, kā arī reeksporta apjomu samazināšanos un preču cenu kritumu, Latvijas kopējais preču eksports faktiskajās cenās 2016. gadā saglabājās 2015. gada līmenī, samazinoties, galvenokārt elektroiekārtu un elektroierīču, kā arī minerālproduktu preču eksportam, kur ir lieli reeksporta apjomi. Tajā pašā laikā vietējā ražojuma preču eksports 2016. gadā ievērojami palielinājās. 2017. gada I ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, Latvijas preču eksports palielinājās jau par 10,4 %, īpaši strauji pieaugot lauksaimniecības un pārtikas preču, kā arī koka un koka izstrādājumu eksportam. Preču un pakalpojumu imports 2017. gada I ceturksnī palielinājās par 5,3 %.

Nozaru griezumā lielāko devumu Latvijas ekonomikas izaugsmē 2017. gada I ceturksnī deva apstrādes rūpniecība, kas salīdzinājumā ar 2016. gada I ceturksni pieauga par 10,3 %, tāpat transporta un uzglabāšanas nozare ar 9,4 % pieaugumu un vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozare ar 5,0 % pieaugumu. Būvniecības nozare pēc pērn piedzīvotā krituma 2017. gada

---

⁶ Saskaņā ar FM modeļa metodoloģiju novērtēta ESF, ERAF, KF/ISPA, ES pirms iestāšanās finanšu instrumentu Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmas (ERAF), EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietekme.

I ceturksnī, paātrinoties ES fondu investīciju plūsmai, augusi par 8,4 %. Nedaudz lēnāki pieauguma tempi I ceturksnī bijuši komercpakalpojumu nozarēs, kur izaugsme palēninājusies līdz 2,4 %. Iepriekš ļoti strauji augušajā informācijas un komunikācijas nozarē pieaugums palēninājies līdz 0,1 %. Kopumā ekonomikas izaugsme 2017. gada I ceturksnī ir bijusi visaptveroša un samazinājums bijis tikai finanšu pakalpojumu nozarē – par 10,7 %, salīdzinot ar 2016. gada I ceturksni.

Ekonomikas izaugsmei paātrinoties, situācija darba tirgū sākusi uzlaboties straujāk. 2016. gadā darba meklētāju īpatsvars bija samazinājies par 0,3 procentpunktiem līdz 9,6 %. 2017. gada I ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, darba meklētāju īpatsvars samazinājies straujāk – par 0,9 procentpunktiem līdz 9,4 %. Tajā pašā laikā nodarbināto iedzīvotāju skaita pieaugumu ierobežo darbības vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās. 2016. gadā tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits bija par 0,3 % mazāks nekā pirms gada, bet 2017. gada I ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar 2016. gada I ceturksni, ir samazinājies par 0,8 %.

Vienlaikus ar bezdarba straujāku samazināšanos arī mēneša vidējās bruto darba samaksas pieaugums 2017. gada I ceturksnī ir bijis straujāks nekā iepriekšējā gadā. 2016. gadā kopā mēneša vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 5 % līdz 859 *euro*. 2017. gada I ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, vidējā alga auga par 7,2 %, sasniedzot 886 *euro*.

Inflācija Latvijā 2016. gadā bija zema, veidojot 0,1 %. Zemo inflācijas līmeni noteica, galvenokārt ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija, pirmkārt, energoresursu un pārtikas izejvielu cenu kritums pasaules tirgū. Tomēr jau 2016. gada otrajā pusē pasaules tirgū sākās pārtikas cenu pieaugums, kas kopā ar naftas produktu cenu palielināšanos 2017. gada I ceturksnī noteica gada inflācijas pieaugumu līdz 3,2 %. To ietekmēja arī pakalpojumu un preču cenu kāpums par 3,0 % un 3,2% attiecīgi, salīdzinot ar 2016. gada I ceturksni.

3. 2007. - 2013. gada plānošanas perioda ES fondu slēgšana

Iesniedzot EK noslēguma dokumentāciju, 2017. gada 31. martā oficiāli tika noslēgts investīcijām un rezultātiem apjomīgākais Kohēzijas politikas ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas periods⁷. Ar pieejamo ES atbalstu 4,5 mljrd. *euro* tika izbūvēti un rekonstruēti 991 km autoceļu un izbūvēti 52 km dzelzceļa, tādējādi uzlabojot pieejamību teritorijām un pakalpojumiem, kā arī radot drošāku un ekoloģiski tīrāku vidi. 382 848 iedzīvotājiem radīta iespēja pieslēgties

⁷ Sasniegto rezultātu analīze pieejama noslēguma ziņojumos ES fondu mājas lapā <http://www.esfondi.lv/gadskartejie-es-fondu-ieviesanas-zinojumi>

ūdensvadām, 1 291 uzņēmums saņēmis atbalstu biznesa inkubatoros, atbalstīta 492 ģimenes ārstu prakšu infrastruktūras attīstība, paaugstināta energoefektivitāte 741 daudzdzīvokļu ēkā, izveidoti daudzfunkcionālie centri Liepājā, Cēsīs un Rēzeknē, 72 876 jaunieši saņēmuši stipendiju profesijas apguvei, nodarbinātību veicinošo pasākumu ietvaros atbalstu saņēmuši vairāk nekā pusmiljons iedzīvotāju un radīti vēl daudz un dažādi citi ieguvumi Latvijas tautsaimniecības attīstībai⁸. Novērtējams, ka, pateicoties arī ES fondu investīcijām, 2006. – 2015. gadā ekonomiski aktīvo komersantu skaits ir audzis no 22 līdz 48 uz 1000 iedzīvotājiem.

Turpinās projektu ilgtspējas uzraudzība atbilstoši nosacījumiem (standarta 5 gadu pēcuzraudzības periods). Tāpat atbildīgās iestādes īpaši pastiprināti seko līdz diviem projektiem (VSIA “Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas” A korpusa pirmā kārtā un projekta “Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra”), kuriem atbalstīta iespēja pabeigt mērķu sasniegšanu un funkcionalitātes nodrošināšanu līdz 2019. gada 31. martam⁹.

Nefunkcionējošie projekti

Saskaņā ar Rīgas pilsētas būvvaldes aktu VSIA “Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas” A korpusa pirmā kārtā ir pieņemta ekspluatācijā un 2017. gada 1. jūnijā notika tā atklāšana. Atsevišķas nodaļas ir pieejamas pacientiem, savukārt pārējo nodaļu darbs tiks uzsākts pakāpeniski, saņemot un uzstādot visas nepieciešamās iekārtas. Pilnīga projekta pabeigšana ir plānota 2018. gada II ceturksnī. Nav konstatēti nozīmīgi riski zaudēt saņemto ES finansējumu 24 milj. *euro*.

Projekta “Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” mērķu sasniegšanai un darbības uzsākšanai Rīgas brīvostas pārvalde sadarbībā ar Rīgas domi un citām iesaistītajām organizācijām īsteno darbības, kas paredzētas rīcības plānā, un sniedz FM un SM ikmēneša progresa pārskatus. Projekta riska pakāpe joprojām ir augsta, ņemot vērā ierobežoto atlikušo laiku nepieciešamo darbību veikšanai. Novērtējams, ka Valsts kontrole ir atzinusi par ieviestiem Rīgas brīvostas pārvaldei izteiktos ieteikumus 2016.gadā veiktās revīzijas ietvaros. Tāpat FM pēc būtības ir izpildījusi visus Valsts

⁸ Vairāk par sasniegtajiem rezultātiem skatīties ES fondu mājas lapā <http://www.esfondi.lv/upload/grafiki/2007-2013-rezultati.jpg>

⁹ Nefunkcionējošie projekti norādīti lielo projektu saraksta beigās: <http://www.esfondi.lv/2007.-2013.gada-planosanas-perioda-lielie-projekti>

kontroles ieteikumu atbilstoši norādītajam veidam¹⁰. Revīzijas ietvaros Valsts kontrole izteica FM divus ieteikumus par projekta mērķa sasniegšanu un iespējamo grozījumu veikšanu projektā¹¹, kā arī par ES fondu vadību reglamentējošo procedūru izvērtēšanu (ieteikums ieviests līdz 2017. gada 2. janvārim). FM un SM ir veikušas vairākus projekta risku pārvaldības pasākumus¹². Tāpat FM vairākkārt ir nodrošinājusi arī oficiālo komunikāciju ar EK, lai atbilstoši Valsts kontroles norādēm lūgtu EK viedokli par iespējam saglabāt ES finansējumu projektam. EK atbildēs norāda, ka kompleksi vērtēs projekta mērķu sasniegšanu atbilstoši projekta beigās spēkā esošiem normatīviem un plānošanas dokumentiem, t.i., pēc gala termiņa 2019. gada 31. martā. Attiecīgi FM ir vairākkārt informējusi Valsts kontroli par visiem veiktajiem pasākumiem un EK sniegtajām atbildēm. Valsts kontrole nav atzinusi ieteikumu FM par pilnībā ieviestu. FM ieskatā, tā kā ir izpildītas visas Valsts kontroles ieteiktās darbības, kas ir FM kompetencē un ietekmes robežās, FM turpinās veikt pastiprinātu un regulāru projekta pabeigšanas rīcības plānu uzraudzību. Rīgas brīvostas pārvalde kā FS saskaņā ar projekta ieviešanas līgumu ar SM ir atbildīga par projekta īstenošanu un par visu nosacījumu sekmīgu izpildi, lai nezaudētu saņemto ES finansējumu 75,6 milj. *euro*.

Lēmumu pārsūdzības

Vienlaikus jāatzīmē, ka joprojām tiek risināti vēl tādi atvērtie jautājumi, kas saistīti ar tiesvedībām, kriminālprocesiem, neatbilstību lēmumu pārsūdzībām (indikatīvi 30 ierosinātas lietas), kuriem varētu būt negatīva ietekme uz valsts budžetu, ja lēmums tiek pieņemts par labu FS. Jauni tiesvedības vai lēmumu pārsūdzības gadījumi nav ierosināti.

Pārskata periodā ir atrisināts projektā „Daugavpils autotransporta mezgls (Vidzemes, Piekrastes, A. Pumpura, Višķu iela)” pieņemtā lēmuma par neatbilstoši veiktiem izdevumiem jautājums. SM 2015. gada 18. augustā, ņemot

¹⁰ Valsts kontroles no 2016. gada 4. februāra līdz 2016. gada 31. martam veiktā revīzija FM “Vai Finanšu ministrija kā Eiropas fondu vadošā iestāde ir nodrošinājusi Rīgas Brīvostas projekta “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” īstenošanas efektivitāti?” (lieta Nr. Nr.2.4.1-8-1/2016).

¹¹ “Ņemot vērā Rīgas brīvostas pārvaldes īstenošana ES lielā projekta ”Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” gaitu un konstatētās novirzes no sākotnēji plānotā, nodrošināt EK lēmuma par lielo projektu grozījumu sagatavošanu un iesniegšanu EK vai arī veikt nepieciešamās darbības, lai saņemtu oficiālu EK viedokli, ka grozījumi EK lēmumā nav jāveic un visi Projekta mērķi ir sasniedzami, apstiprinot jauno Rīgas teritorijas plānojumu 2018. – 2030.gadam.”

¹² Veikti grozījumi projekta īstenošanas regulējošajos MK noteikumos, paredzot RBP pienākumu līdz projekta pabeigšanai un mērķu sasniegšanai katra mēneša pirmajā nedēļā iesniegt izskatīšanai SM un FM informāciju par projekta ieviešanas progresu, rīcības plāna izpildi, kā arī projekta mērķa nesasniegšanas riskiem un rīcības plānu to novēršanai. Izveidota starpinstiūciju darba grupa, lai nodrošinātu koordinētu informācijas apmaiņu par projekta mērķu sekmīgu sasniegšanu. Katru mēnesi informācija par projekta ieviešanas progresu tiek iekļauta ikmēneša informatīvajā ziņojumā MK "Par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīciju ieviešanas statusu".

vērā arī revīzijas iestādes konstatējumus, pieņēma lēmumu par neatbilstoši veiktiem izdevumiem projektā par papildu darbiem par kopējo summu 2,05 milj. *euro*, piemērojot finanšu korekciju 25 % apmērā, t.i., 514 951,30 *euro*. Finansējuma saņēmējs apstrīdēja SM pieņemto lēmumu. SM, pamatojoties uz FS sniegtu papildinošo un precizētu informāciju, kā arī Iepirkumu uzraudzības biroja viedokli, lēma par pamatotu atmaksu 402 934,99 *euro*, kā rezultātā no valsts budžeta ir jāveic atmaksa 360 626,83 *euro*, kas normatīvajos aktos noteiktā kārtībā jāpieprasa no 74.resora "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" 80.00.00 programmas "Nesadalītais finansējums ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai". Ziņojuma protokollēmumā tiek iekļauts attiecīgs punkts.

Izmaiņas izglītības iestāžu institucionālajā tīklā

Lai veicinātu izglītojamo vajadzībām atbilstošas un kvalitatīvas izglītības pieejamību reģionālajā un valsts līmenī, kā arī nodrošinātu efektīvu resursu izmantošanu, IZM ir uzsākusi visu veidu izglītības iestāžu institucionālā tīkla sakārtošanu.

Saskaņā ar pieejamajiem datiem piecu gadu pēcuzraudzības periods 2017. gadā¹³ turpinās 150 izglītības jomā īstenotajos ERAF projektos, kur FS ir vispārējā vai profesionālā izglītības iestāde (jeb 44 % no kopējā izglītības jomā īstenoto ERAF projektu skaita). No šiem projektiem 120 projektos FS ir pašvaldības¹⁴. Kopējās attiecināmās izmaksas šajos pašvaldību projektos ir 28,3 milj. *euro*, tai skaitā ERAF 27,0 milj. *euro*. IZM, analizējot izglītības iestāžu tīkla reformas ietekmi uz ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda ERAF ieguldījumiem pašvaldību izglītības iestādēs, līdz 2017. gada 1. jūlijam ir saņēmusi informāciju no tām pašvaldībām, kuras paredz reorganizēt vai likvidēt tās pārziņā esošu vispārējās izglītības iestādi līdz 2018. gada 1. janvārim, ievērojot Izglītības likumā noteikto. Tādējādi tālāk sniegta informācija par statusu projektos, kuru pēcuzraudzības periods turpinās vēl pēc 2018. gada 1. janvāra, t.i., 58 izglītības jomas pašvaldību īstenotajos projektos, kur labuma guvējs ir vispārējās izglītības iestāde (šo projektu kopējās attiecināmās izmaksas ir 20,8 milj. *euro*, t.sk. ERAF 19,6 milj. *euro*).

¹³ Projektu skaits piecu gadu pēcuzraudzībā 2017.gada 1.augustā.

¹⁴ 3.1.3.1.aktivitātē "Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana" - 2 projekti, 3.1.3.2.aktivitātē "Atbalsts vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijai" - 4 projekti, 3.1.3.3.1.apakšaktivitātē "Speciālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana" - 4 projekti, un 3.2.2.1.2.apakšaktivitātē "Izglītības iestāžu informatizācija" - 110 projekti.

Izvērtējot iespējamos būtisku pārmaiņu iestāšanās riskus DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.2.2.1.2.apakšaktivitātes “Izglītības iestāžu informatizācija” projektos, kur ir lielākais pēcuzraudzības periodā esošo projektu skaits¹⁵, IZM ieskatā iespējamās pārmaiņas projektu labuma guvējos – izglītības iestādēs nevar radīt būtisku ietekmi uz izdevumu attiecināmību. To apliecina arī projektu īstenošanas vietās veiktās pārbaudes pēc projektu pabeigšanas. Šīs apakšaktivitātes projektos ieguldījumi, galvenokārt, ir veikti informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūrā, kas pamatā ir pārvietojama (datortehnika un multimediju tehnika, lokālie datortīkli), un tādejādi arī pēc izglītības iestādes reorganizācijas vai likvidācijas ERAF ieguldījumu izmantošana tiek nodrošināta atbilstoši ERAF ieguldījuma mērķim.

Savukārt, vērtējot pārējās aktivitātēs/apakšaktivitātēs piecu gadu pēcuzraudzības periodā esošajos projektos¹⁶ veiktos ieguldījumus, secināms, ka risks iespējamām būtiskām pārmaiņām un līdz ar to ietekmei uz projektu izdevumu attiecināmību ir augstāks, ņemot vērā, ka šajās aktivitātēs/apakšaktivitātēs lielākā daļa ieguldījumu ir veikti nepārvietojamā infrastruktūrā (izglītības iestāžu ēku, būvju, telpu, tajā skaitā dienesta viesnīcu renovācija, rekonstrukcija un jaunu ēku vai būvju būvniecība), kā arī jāņem vērā, ka šie projekti ir finansiāli ietilpīgāki nekā 3.2.2.1.2.apakšaktivitātes projekti. Piemēram, Kokneses novada pašvaldības īstenojamā projektā “Vecbebru Profesionālās vidusskolas un Bebru vispārīzglītojošās internātpamatskolas optimizācija Vecbebru amatu internātvidusskolas izveidei”¹⁷, tika veikta izglītības iestādes renovācija un mācību aprīkojuma iegāde par kopējo attiecināmo izmaksu summu 779 943,97 *euro* apmērā. Šim projektam ilgtspēja ir jānodrošina vismaz līdz 2019. gada 13. februārim, savukārt Kokneses novada pašvaldība 2017. gada 7. martā iesniedza IZM lēmumu par Vecbebru Profesionālās un vispārīzglītojošās internātvidusskolas reorganizāciju (faktiski likvidāciju) ar 2017. gada 31. augustu. Lēmums pamatots ar nepietiekamajiem finanšu resursiem izglītības iestādes uzturēšanai un mācību procesa nodrošināšanai¹⁸, ņemot vērā, ka valsts budžeta finansējums Vecbebru Profesionālās un vispārīzglītojošās internātvidusskolas profesionālajām programmām paredzēts līdz 2017. gada

¹⁵ 2018.gadā piecu gadu pēcuzraudzības periods turpinās 51 3.2.2.1.2.apakšaktivitātes projektiem (šo projektu kopējās attiecināmās izmaksas 8,1 milj. EUR, tai skaitā ERAF 8,1 milj. EUR).

¹⁶ 2018.gadā piecu gadu pēcuzraudzības periods turpinās: 3.1.3.1.aktivitātē - 1 projekts, 3.1.3.2.aktivitātē - 4 projekti, 3.1.3.3.1.apakšaktivitātē - 2 projekti (šo 7 projektu kopējās attiecināmās izmaksas 12,7 milj. EUR, tai skaitā ERAF 11,5 milj. EUR).

¹⁷ Vienošanās Nr.2010/0218/3DP/3.1.3.2.0/10/APIA/VIAA/001

¹⁸ Saskaņā ar MK 2016. gada 29. septembra rīkojumā Nr. 569 “Grozījums Ministru kabineta 2013. gada 16. jūlija rīkojumā Nr. 324 “Par Vecbebru Profesionālās vidusskolas reorganizāciju””, 2016. gada 23. novembra likuma “Grozījumi Izglītības likumā” Pārejas noteikumu 50. punktā, Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumu Nr.477 “Speciālās izglītības iestāžu, internātskolu un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) finansēšanas kārtības” 19.punktā noteikto, valsts budžeta finansējums Vecbebru Profesionālajai un vispārīzglītojošajai internātvidusskolai uzturēšanas izdevumiem 2018. gadā vairs nebūs pieejams.

31. augustam, internātskolas programmām – līdz 2017. gada 31. decembrim, savukārt pašvaldības rīcībā nav tādu līdzekļu, lai nodrošinātu izglītības iestādes uzturēšanu. Uzņemoties minētā projekta īstenošanu, pašvaldība bija rēķinājusies, ka projekta sasniegto rezultātu uzturēšana pēc tā pabeigšanas tiks nodrošināta saglabājoties daļējam valsts finansiālajam atbalstam profesionālajām un internātskolas programmām. Ņemot vērā iepriekš minēto, Kokneses novada pašvaldība sadarbībā ar IZM un VIAA vērtēja iespējas un meklēja iespējamus risinājumus turpmākai projekta ilgtspējas nodrošināšanai. Tā rezultātā šobrīd ir panākta vienošanās, ka Vecbebru Profesionālās un vispārizglītojošās internātvidusskolas īstentās profesionālās izglītības programmas tiek nodotas Ogres tehnikumam, vienlaikus kā šo programmu īstenošanas vieta ir noteikta Vecbebru Profesionālā un vispārizglītojošā internātvidusskola. Papildus tam paredzēts, ka Bebru pamatskolas atsevišķas interešu izglītības programmas tiks īstentās Vecbebru Profesionālās un vispārizglītojošās internātvidusskolas telpās. Līdz ar to, Vecbebru Profesionālajā un vispārizglītojošajā internātvidusskolā veikto ERAF ieguldījumu izmantošana arī turpmāk būs saistīta ar izglītības funkcijas nodrošināšanu, un minēto darbību rezultātā ir mazināts būtisku pārmaiņu risks projektā.

Vienlaikus skaidrojam, ka, ja netiktu rasts risinājums ilgtspējas nodrošināšanai, tad saskaņā ar vadlīnijās par finanšu korekcijas piemērošanu¹⁹ noteikto, piemērojamā finanšu korekcija Kokneses novada pašvaldības projektā būtu 40% apmērā izmaksu pozīcijām, kas saistītas ar būvniecību jeb 294 605,07 *euro* apmērā, ņemot vērā, ka izmaiņas notiek pēcuzraudzības perioda ceturtajā gadā.²⁰

2018. gadā lielākā daļa no minētajiem 58 pašvaldību īstentajiem projektiem izglītības jomā atrodas pēcuzraudzības perioda piektajā gadā (tādejādi piemērojamā finanšu korekcija, ja ilgtspēja netiek nodrošināta, būtu 20 %). Saskaņā ar IZM provizoriski veiktajiem aprēķiniem kopējā maksimālā finansiālā ietekme varētu būt ap vienu miljonu *euro* (tai skaitā ieskaitot arī Kokneses novada pašvaldības projektu un pieņemot, ka pārmaiņu gadījumā visos projektos pārvietojamie pamatlīdzekļi turpmāk ir izmantojami izglītības funkcijas nodrošināšanai).

---

¹⁹ FM 18.04.2017. vadlīnijās "Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos"

²⁰ FM 18.04.2017. vadlīniju "Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos" 7.(e) punkts "Pārkāpumi pēcuzraudzības periodā (izņemot maksātnespējas gadījumus)".

Vispārējās un profesionālās izglītības iestādes ir bijušas arī finansējuma saņēmēji VARAM pārraudzībā esošā KPFI ietvaros organizētajos projektu konkursos. Minētās institūcijas kā FS varēja pretendēt uz atbalstu vairāku KPFI konkursu ietvaros, un kā būtiskākie ir jāņem vērā konkursi, kas organizēti atbilstoši MK noteikumu Nr.559²¹ un MK noteikumu Nr.417²² prasībām. Minētajos KPFI konkursos kopējais piešķirtais finanšu instrumentu finansējums bija vairāk nekā 77.86 milj. *euro*.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.559 56.punktu FS piecu gadu laikā pēc projekta aktivitāšu īstenošanas cita starpā nodrošina, ka:

- 1) ēku, kurā veiktas projekta aktivitātes, ekspluatē, nemainot lietošanas veidu un ēkas klasifikāciju, un tehnoloģijas, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus un ražošanas tehnoloģiskās iekārtas, kas uzstādītas projekta aktivitātes ietvaros vai kurās ir veiktas projekta aktivitātes, nedemontē;
- 2) izglītības iestādes ēku, kurā īsteno projekta aktivitātes, izmanto izglītības funkciju nodrošināšanai un ēkai netiek mainīts lietošanas veids un ēkas klasifikācija, un tehnoloģijas, kurās izmanto atjaunojamus energo-resursus, netiek demontētas.

Konkursa 4. un 5. kārtas ietvaros īstenoto projektu pēcuzraudzības periods, kurā jānodrošina ne tikai norādītā projektā iekļauto ēku funkcionālā atbilstība, bet arī ikgadējais oglekļa dioksīda emisiju samazinājums ir pieci gadi pēc projekta pabeigšanas, jeb līdz 2020. gada beigām.

Savukārt saskaņā ar MK noteikumu Nr. 417 2. pielikumā iekļauto projekta iesniedzēja apliecinājumu, projekta iesniedzējs, parakstot projekta iesniegumu, apņemas projekta iesniegumā norādītās ēkas izmantot vienīgi profesionālās izglītības iestādes funkciju nodrošināšanai un nodrošināt, ka tās netiks izīrētas trešajām personām saimnieciskās darbības veikšanai un minētā prasība jāievēro visā projekta uzraudzības periodā.

2017. gada 8. augustā Ministru kabinetā tika izskatīti un apstiprināti VARAM sagatavotie grozījumi MK noteikumos Nr.559, kas cita starpā paredz noteikt elastīgākus noteikumus attiecībā uz izglītības iestāžu funkcijām projekta pēcuzraudzības periodā, nosakot, ka FS nodrošina, ka izglītības iestādes ēku, kurā īsteno projekta aktivitātes, izmanto izglītības vai citu pašvaldības, t.sk. sociālo funkciju nodrošināšanai, un tehnoloģijas, kurās izmanto atjaunojamus

---

²¹ MK 2012. gada 14. augusta noteikumi Nr. 559 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” nolikums”

²² MK 2010.gada 5.maija noteikumi Nr.417 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu ēkās” nolikums”

energoresursus, netiek demontētas, līdz ar to būtiski ir izvērtēt iespējas šī konkursa ietvaros iekļautās izglītības iestādes arī pēc izglītības iestāžu institucionālā tīkla optimizācijas turpināt izmantot pašvaldību funkciju veikšanai.

Papildus jāņem vērā, ka investīcijas izglītības iestāžu (tai skaitā pirmsskolas un speciālās izglītības iestādēs) infrastruktūras uzlabošanai bija pieejamas arī citos KPFI projektu konkursos²³, kuros projekta iesniedzējs un FS bija ne tikai izglītības iestāde, bet arī attiecīgā pašvaldība, līdz ar to būtiski ir izvērtēt izglītības iestāžu institucionālā tīkla optimizācijas finansiālo ietekmi uz pašvaldību un valsts budžetu.

Ievērojot iepriekš minēto, IZM rosina, ka gadījumos, ja pašvaldību īstenoto izglītības jomas projektu ilgtspējas nodrošināšanu ietekmē valstī īstenotā skolu tīkla reforma, tad šādos gadījumos pašvaldība nebūtu sodāma par izmaiņām projektā un no tās nebūtu jāatgūst neatbilstoši veiktie izdevumi, ja pašvaldība pirms tam ir izvērtējusi visus iespējamus risinājumus par izglītības funkcijas realizēšanu projekta ilgtspējas nodrošināšanai, tai skaitā arī sadarbības iespējas ar citām pašvaldībām un citām izglītības iestādēm. Ja izvērtējot visas iespējas, nav rasts risinājums turpmākai infrastruktūras izmantošanai ERAF projekta piecu gadu pēcuzraudzības periodā izglītības funkcijas īstenošanai, tad izdevumu atgūšana būtu veicama saskaņā ar MK noteikumu Nr. 740²⁴ 24. punktā noteiktu kārtību un šie izdevumi būtu attiecināmi uz ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda virssaistībām, ņemot vērā, ka 3.1.prioritātē “Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai”, uz kuru attiecas iepriekš minētie projekti, pieejamais ES fondu finansējums ir izmantots pilnā apmērā, proti, EK deklarējamie izdevumi pārsniedz DP plānoto finansējumu. Ziņojuma protokollēmumā tiek iekļauts attiecīgs punkts.

---

²³ MK 2009.gada 25.jūnija noteikumi Nr.645 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Ergoefektivitātes paaugstināšana pašvaldību ēkās” nolikums”;

MK 2010. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 542 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās” nolikums”;

MK 2011.gada 4.janvāra noteikumi Nr.12 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” nolikums”;

MK 2010.gada 12.maija noteikumi Nr.441 “Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamajiem energoresursiem" nolikums”;

Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1185 “Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Zema enerģijas patēriņa ēkas" nolikums”

²⁴ MK 2010. gada 10. augusta noteikumi Nr. 740, „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus”

4. ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana

4.1. ES fondu ieviešanas progress un risku novērtējums

DP “Izaugsme un nodarbinātība” grozījumi

2017. gada 27. februārī ar EK lēmumu Nr. C(2017) 1183 tika apstiprināti DP grozījumi Nr.1 ar mērķi uzsākt uz priekšizpētes rezultātiem balstītas investīcijas priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršanā, nodarbināto jauniešu atbalstam un veikti citi precizējumi, tādējādi veicinot ES fondu atbalsta efektīvu un racionālu izmantošanu²⁵.

2016. gada 23. decembrī tika uzsākta jauna DP grozījumu Nr. 2 virzība, DP iekļaujot “lielos” projektus (Inčukalna gudronu dīķu attīrīšana un Stradiņa slimnīcas būvniecības otrā kārtā), precizējot atsevišķos sasniedzamos rādītājus, kā arī samazinot 8. prioritārā virziena “Izglītības, prasmes un mūžizglītība” un 9. prioritārā virziena “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” 2018. gadam noteiktos snieguma ietvara mērķus. Lai uzsāktu šo izmaiņu priekšlikumu saskaņošanu ar EK, DP grozījumi Nr. 2 tika apstiprināti ar MK 2017. gada 29. marta rīkojumu Nr. 160²⁶. Turpmākās komunikācijas ar EK ietvaros pirms to oficiālas iesniegšanas EK panākta vienošanās par 9. prioritārā virziena “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” snieguma ietvara mērķu samazinājuma priekšlikuma izņemšanu no DP grozījumiem Nr. 2., dēļ nepieciešamības uzlabot pamatojumu veselības jomā (jābūt apstiprinātam veselības aprūpes sistēmas reformas politikas plānošanas dokumentam un demonstrētam nozīmīgam progresam investīciju projektu ieviešanā), savukārt EK nav iebildusi par LM ierasināto 9. prioritārā virziena snieguma ietvara mērķu samazinājumu. Tādēļ EK tiek virzīti precizēti DP grozījumi Nr. 2 un 2017. gada rudenī tiks uzsākts jaunu DP grozījumu Nr. 3. izstrādes process. Līdz ar minētajiem grozījumiem LM plāno virzīt izmaiņas 7.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvi Jauniešu garantijas ietvaros” (turpmāk – 7.2.1. SAM) īstenošanā (t.sk., paredzot nepieciešamās izmaiņas, kas saistītas ar Jauniešu Nodarbinātības iniciatīvas atbalsta izmantošanas termiņa pagarināšanu, kā arī par turpmāka atbalsta nodrošināšanu jauniešiem pēc 7.2.1. SAM pasākuma “Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai” noslēgšanās). Tā kā investīciju ieviešanas gaitā (īpaši, kad nozarē tiek ieviestas nozīmīgas strukturālas reformas) notiek dažādas objektīvas pārmaiņas un rodas nesakritības ar DP

²⁵ Pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/planosanas-dokumenti>

²⁶ Pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/planosanas-dokumenti>

noteikto, ir svarīga elastīga pieeja iespējā attiecīgi grozīt DP nosacījumus, tos saskaņojot ar sociāliem un sadarbības partneriem.

Investīciju nosacījumu izstrādes statuss

Apstiprināmo MK noteikumu par investīciju ieviešanu palicis salīdzinoši nedaudz (vien 263 milj. *euro* no 4,4 mljrd. *euro* plānošanas periodā kopā pieejamā ES finansējuma). Tomēr aizkavēšanās gan iepriekšējos gados, gan 2017. gadā ievērojami negatīvi ietekmē arī projektu iesniegumu atlašu izsludināšanu, līgumu slēgšanu un visbūtiskāk – ieviešanas naudas plūsmu un ietekmi uz ekonomisko aktivitāti tautsaimniecībā. Aktuālo statusu, t.sk. kavētos investīciju noteikumus, skatīt ikmēneša ziņojumos²⁷. Turpmāk uzmanība būs pievērsta ne tikai atlikušo MK noteikumu apstiprināšanai, bet arī pilnvērtīgai un intensīvākai ES atbalsta izmantošanai vēl neuzsākto projektu atlašu ietvaros, kā arī attiecībā uz iespējamiem finanšu atlikumiem projektu atlašu vai projektu ieviešanas laikā.

Vienlaikus netiek plānota investīciju nosacījumu izstrāde 7.2.1. SAM pasākumam “Jauniešu garantijas pasākumu īstenošana pēc 2018. gada”, ņemot vērā, ka, veicot finansējuma pārdales, atbalstu jauniešiem bezdarbniekiem pēc 7.2.1. SAM pasākuma “Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai” noslēgšanās paredzēts turpināt sniegt 7.1.1. SAM “Paaugstināt bezdarbnieku kvalifikāciju un prasmes atbilstoši darba tirgus pieprasījumam” un 9.1.1. SAM “Subsidētās darbavietas nelabvēlīgākajā situācijā esošiem bezdarbniekiem” ietvaros neformālās un profesionālās izglītības programmu, subsidētās nodarbinātības pasākumu, darbnīcu jauniešiem un darba prasmju attīstības nevalstiskajā sektorā pakalpojumu ietvaros.

ES fondu ieviešanas progress programmā kopumā

Detalizētāka informācija par finanšu progresu, kā arī maksājumu plānu izpildi²⁸ katru mēnesi tiek apkopota un iesniegta MK ar operatīvo pārskatu par ES Kohēzijas politikas fondu investīciju ieviešanas statusu²⁹. Līdz ar to valdība un sabiedrība regulāri tiek informēta par progresu ES fondu ieviešanā, kā arī tiek identificēti aktuālie problēmjautājumi, dodot iespēju ministriju politiskajai vadībai nepieciešamības gadījumā maksimāli operatīvi un efektīvi iesaistīties

²⁷ Pieejami Es fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>

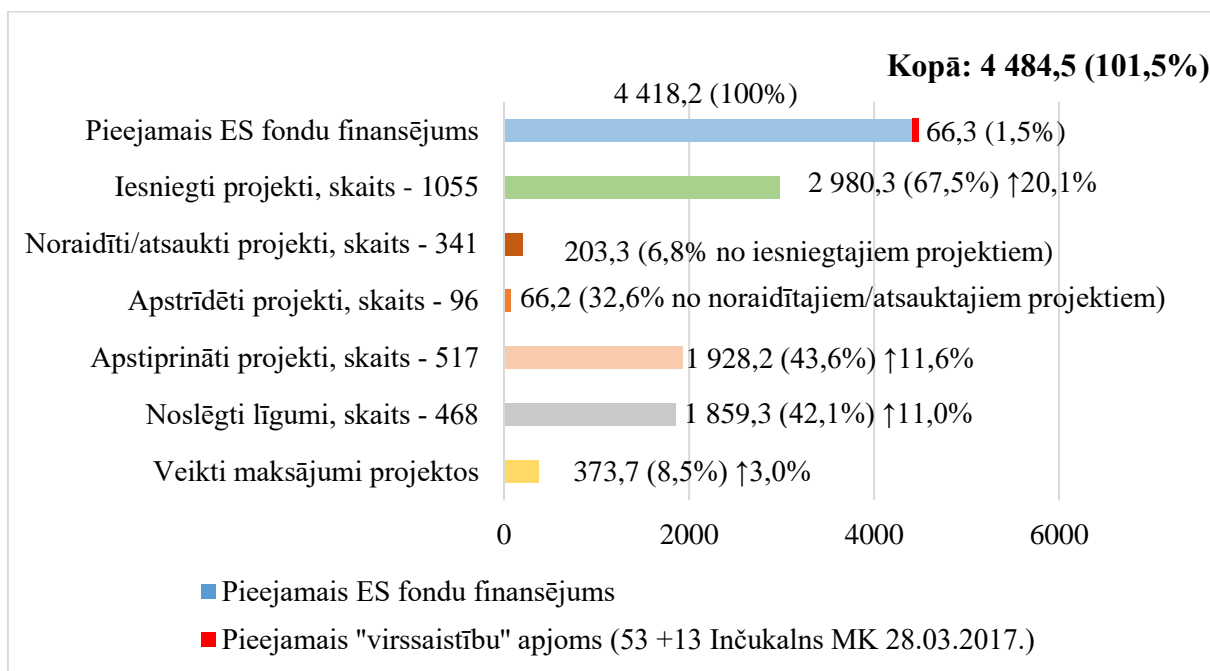
²⁸ Informācija par finanšu progresu pieejama arī ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>

²⁹ Pieejams ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>

jautājumu risināšanā. Attiecīgi, pārskata perioda laikā notikušās aktualitātes, kas ziņotas ar ikmēneša ziņojumiem, netiek atkārtotas šajā ziņojumā.

Kā ziņots iepriekš, 2017. gada I ceturksnis jau uzrādīja investīciju plūsmas atjaunošanos. Pārskata periodā ir ievērojams progress ES fondu investīciju ieviešanas statusā - apstiprināti projekti par 1,9 mljrd. euro, kas ir 44 % no kopējās ES fondu “aploksnes” 4,4 mljrd. euro³⁰. Progress projektu apstiprināšanā un līgumu slēgšanā pusgada laikā ir vairāk kā 11 %. Neskatoties uz atsevišķiem kavējumiem un nobīdēm laika grafikā saistībā ar normatīvās bāzes izstrādi, Latvijai joprojām ir labs rādītājs (virs vidējā) starp ES dalībvalstīm (līdz 2017. gada 12. jūlijam no EK saņemti 10,8 % no pieejamā ES finansējuma)³¹.

Ilustrācija Nr.1 “ES fondu projektu ieviešanas statuss līdz 2017. gada 30. jūnijam milj. euro, % no ES fondu finansējuma; progress pret datiem līdz 2016. gada 31. decembrim”³²

2017. gada I pusgadā projektu atlasēs un ieviešanā aktivitāte pieauga. CFLA izsludināja 21 jaunu projektu iesniegumu atlasī par vairāk kā 901 milj. euro ES finansējuma. Līdz ar to kopumā projektu īstenošanai ir pieejami vairāk kā 3,7 mljrd. euro. Apjomīgākās 2017. gada I pusgadā izsludinātās projektu iesniegumu atlasēs paredz ES līdzfinansējumu tādu projektu īstenošanai

³⁰ Detalizētu informāciju skatīt ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā “Ieviešanas plāni un progress”: <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>

³¹ Detalizētu informāciju skatīt ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā par ES fondu un Kohēzijas fonda kopējiem EK veiktajiem maksājumiem dalībvalstīm: <http://www.esfondi.lv/kopejie-ek-veiktie-maksajumi-dalibvalstim>

³² Pieejamais valsts budžeta “virssaistību” apjoms palielinājies par 13,3 milj. euro, jo 5.6.3. SAM “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” tika piešķirtas virssaistības atbilstoši MK 2017. gada 28. marta noteikumiem Nr. 174 ”Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 5.6.3. specifiskā atbalsta mērķa “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” īstenošanas noteikumi”.

kā, piemēram, Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija (318 milj. *euro*, kas kopā ar snieguma rezervi 28,6 milj. *euro* varēs būt 346,6 milj. *euro*), 14 zinātnisko institūciju projektiem P&A infrastruktūras attīstīšanai Viedās specializācijas jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšanai (102 milj. *euro*), 13 ārstniecības iestādēm (134 milj. *euro*), t.sk. Paula Stradiņa universitātes slimnīcai veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, jo īpaši sociālās, teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes infrastruktūru, kā arī vispārējās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošanai reģionālās nozīmes attīstības centros (60 milj. *euro*) u.c. Kopumā vērojama tendence, ka projektu iesniedzēji projektus iesniedz atlases noslēguma posmā un nepietiekošā kvalitātē, lai tos apstiprinātu bez nosacījumiem (bez nepieciešamības projektu iesniedzējiem veikt precizējumus un iesniegt atkārtoti). Tādēļ bieži vien projektu iesniedzēji vēršas pie CFLA ar lūgumu pagarināt atlases termiņu, lai varētu sagatavot kvalitatīvāku projektu iesniegumu. Lai novērstu risku laika nobīdēs un projektu iesniedzēji rūpīgāk pievērstu uzmanību projektu kvalitātei un termiņu ievērošanai, turpmāk CFLA ļoti kritiski izvērtēs šādus atlasu pagarinājumu pieprasījumus. Vispārējs princips ir, ka projektu atlasu pagarinājumi nav pieļaujami, jo katrs pagarinājums rada nobīdes projektu ieviešanas laikā, attiecīgi ietekmē arī finanšu plūsmu kopumā, kas var rezultēties ar neizpildītiem EK nosacījumiem – starpmērķiem. Tas rada risku, neizpildot EK noteiktos minimālos starpmērķus katram gadam kumulatīvi, ka Latvija var zaudēt daļu no piešķirtā ES fondu finansējuma. Tādēļ projektu ieviešanas plānu disciplīna ir kritiski svarīga. Vienlaikus pamatos gadījumos CFLA un iesaistītās atbildīgās iestādes vērtēs iespējas risinājumiem izņēmuma kārtā, kas būtu labvēlīgi un atbalstoši gan projektu īstenotājiem, gan neapdraud ES atbalsta finansējuma saņemšanu Latvijai kopumā.

2017. gada I pusgadā veiktas atmaksas (maksājumi) finansējuma saņēmējiem 132,3 milj. *euro*, kas ir 30,4 % no gada plāna (435,6 milj. *euro*), bet 95,4 % no pusgada plāna (138,7 milj. *euro*). Atmaksu plānu izpilde līdz šim īpaši labi izdevusies³³ jomās, kas vērstas uz transporta sistēmas attīstību, vides un kultūras atbalstu, bet visās atlikušajās prioritātēs sniegums atpaliek no plānotā. Visvājākais sniegums maksājumu plāna izpildē ir energoefektivitātes uzlabošanas investīcijās, kas saistīts ar tehniskās un iepirkumu dokumentācijas izstrādi, vairākkārtējo labošanu/precizēšanu. Tāpat pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomās negatīva novirze no plānotā ieviešanas tempa saistīta arī ar zinātnisko institūciju un augstskolu lūgumu pagarināt pētniecības pieteikumu iesniegšanas termiņu. Tāpat vērojama negatīva vispārēja tendence projektu

³³ tādas jomas, kuras izpildījušas savus plānus 100% vai virs 100%.

īstenotājiem vairākkārt mainīt maksājumu pieprasījumu plānus gan pārplānojot uz vēlāku, gan samazinot veikto izdevumu apjomus. Turklāt ES fondu atmaksu tempu un apjomu kavē arī nepieciešamība vairākkārt precizēt maksājumu pieprasījumus un to pamatojošos dokumentus to vājās sākotnējās kvalitātes dēļ. Plašākus skaidrojumus un aktuālo statusu skatīt FM ikmēneša ziņojumos MK³⁴.

Jau iepriekšējā pusgada ziņojumā tika sniegta informācija par zemo projektu iesniegumu kvalitāti. CFLA secina, ka arī šajā pusgadā projektu iesniegumu kvalitāte kopumā nav uzlabojusies. Iesniegumi, kuru kvalitāte ļāva tos apstiprināt bez precizējumu veikšanas, veido vien 4,2 % no visiem šajā plānošanas periodā saņemtajiem projektu iesniegumiem. Tāpat kā iepriekš biežākais iemesls projektu iesniegumu precizēšanai ir saistīts ar MK noteikumos noteikto nosacījumu neievērošanu vai neatbilstošu interpretāciju, kā arī tehniskām kļūdām - informācijas nesaskaņotība starp dažādām projekta iesnieguma sadaļām un matemātiskās neprecizitātes. Aptuveni viena trešdaļa no iesniegtajiem projektu iesniegumiem tikuši noraidīti.

Nemot vērā to, ka projektu iesniegšana tiešā veidā ietekmē noteikto maksājumu un 2018. gada snieguma mērķu sasniegšanu, īpaši gadījumos, ja projektu izdevumu attiecināmības periods sākas ar līguma noslēgšanu vai projekta iesnieguma apstiprināšanu, ir ļoti svarīgi, lai projektu iesniedzēji iesniegtu projektu iesniegumus pēc iespējas ātrāk. Lai spētu identificēt maksājumu mērķu sasniegšanas riskus un nepieciešamības gadījumā veikt korektīvus pasākumus, CFLA apzināja visus plānotos IPIA projektu iesniedzējus un 2017. gada martā nosūtīja visiem projektu iesniedzējiem informācijas pieprasījumu par plānoto projektu iesniegšanas termiņiem un naudas plūsmām. Reizi mēnesī CFLA sadarbībā ar VI veica projektu iesniedzēju sniegto projektu iesniegšanas plānu izpildes uzraudzību un analīzi, noviržu gadījumā apzinot noviržu iemeslus (detalizēta informācija pieejama ikmēneša ziņojumos MK). Lielākajā daļā gadījumu, projektu iesniedzēji nodrošina projektu iesniegumu iesniegšanu iepriekš prognozētajos termiņos, tomēr joprojām ir salīdzinoši liels skaits tādu projektu iesniedzēju, kuriem nākas pagarināt iepriekš noteikto projekta iesniegšanas termiņu. Visbiežākie projektu iesniegšanas termiņu pagarinājumi joprojām ir tie paši - nepietiekama projektu vadības kapacitāte projektu sagatavošanai, ierobežotas projektu iesniedzēju finansiālās iespējas vienlaicīgi līdzfinansēt un ieviest vairākus projektus, tehniskie un birokrātiskie šķēršļi, proti, laika un resursu ietilpīga tehniskās dokumentācijas sagatavošana, kā arī smagnējs atlases process ITI SAM ietvaros.

---

³⁴ Pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>

Joprojām kavējumi vērojami arī SAM 2.2.1. “Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība” ietvaros, bet šajā jomā VARAM ir veikusi stingrus disciplīnas pasākumus nosakot 2017. gada 1. septembri kā pēdējo termiņu, kad iespējams iesniegt 1. kārtas projektus CFLA, savukārt CFLA veic aktīvu komunikāciju ar potenciālajiem projektu iesniedzējiem.

Tāpat valsts ēku energoefektivitātes 1. kārtas projektu iesniegšanas termiņi tiek pārskatīti, EM apkopo informāciju, ņemot vērā veiktās izmaiņas projektu ieviešanas nosacījumos, kas paredz būtiskus atvieglojumus projektu iesniedzējiem. Pozitīvi, ka atsevišķi projektu iesniegumu kavējumi tiek novērsti salīdzinoši saprātīgos termiņos - piemēram SAM 4.2.2. “Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanu pašvaldību ēkās” Rīgas pašvaldības projekti (26) tika plānoti iesniegt 2017. gada jūnijā, bet faktiski iesniegti 2017. gada jūlijā, līdz ar to tiek samazināts risks nesasniegt starpposma rādītājus un nav pamata uzskatīt, ka varētu tikt ietekmēta sākotnējā projektu plānotā naudas plūsma. VARAM prognozē, Rīgas 26 projektu iesniegumu iesniegšana mēnesi vēlāk nekā sākotnēji plānots neradīs negatīvu ietekmi uz plānoto projektu naudas plūsmu, tai skaitā, ņemot vērā projektu specifiku, tos plānots izvērtēt īsos termiņos, tādējādi kompensējot Rīgas pilsētas pašvaldības kavēšanos ar projektu iesniegumu iesniegšanu. Vienlaikus līdz 2017. gada 31. jūlijam ir iesniegts 51 projekts par kopējo ERAF finansējumu 12 719 579 *euro*, kas ir 98 % no plānotā (saskaņā ar IPIA sarakstā³⁵ sniegto informāciju līdz 2017. gada 31. jūlijam bija plānots iesniegt 57 projektus par ERAF finansējumu 13 563 797 *euro*). Rezultātā iesniegto projektu ERAF finansējuma apjoms ir tikai par 2 % mazāks nekā prognozētais. Atsevišķu projektu iesniegumu savlaicīgu iesniegšanu kavējošie faktori ir apkopoti FM informatīvajā ziņojumā "Par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīciju ieviešanas statusu" (projekta vadības personāla noslogotība; aizkavējusies tehniskās dokumentācijas izstrāde – ņemot vērā atvaļinājumu laiku, nav pieejami energoauditori; izsludināts jauns iepirkums un meklēti citi tehniskie risinājumi, jo pieteikumi būtiski pārsniedza paredzēto finansējumu). VARAM uzskata, ka šobrīd nav pamata runāt par starpposma mērķu neizpildes riskiem specifiskā atbalsta mērķa līmenī. Analīze specifiskā atbalsta mērķa ietvaros nepieciešamības gadījumā tiks veikta pēc otrās atlases kārtas projektu iesniegšanas termiņa beigām, t.i. pēc 2017. gada 29. novembra, ja tiks konstatēts, ka nav iesniegti projektu iesniegumi prognozētajā finansējuma apjomā.

³⁵ http://esfondi.lv/upload/00-finansu-raditaji-un-to-izpilde/ipia-izpildes/ipia_saraksts_31.05..xlsx

Papildus vērtējot projektu iesniedzēju aktivitāti, secināms, ka atkritumu dalītas vākšanas veicināšanas pasākuma ietvaros tā bija ļoti zema, lai gan minimāls, tomēr pastāv risks rādītāju sasniegšanā kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitātes attīstības un uzlabošanas projektos. Tas var ietekmēt 5. prioritārā virziena starpposma mērķu sasniegšanu plānotajā apjomā gadījumā, ja projektu ieviešanas plānu izpildē būs nozīmīgas novirzes. CFLA pastiprināti sekos līdzī ieviešanas gaitai un risku pieauguma gadījumā sniegs operatīvu informāciju un priekšlikumus VARAM un FM nepieciešamai rīcībai.

CFLA rūpīgi izvērtē katra projekta iesnieguma iesniegšanas termiņa pagarinājuma pamatotību un šobrīd ir iezīmējusies arī tāda negatīva tendence, proti, atsevišķi projektu iesniedzēji savos pamatojumos arvien biežāk norāda, ka projekta īstenošana nav prioritāte. Vienlaikus pozitīvi vērtējams, ka procesu paātrināšanai CFLA 2017. gada I pusgadā ir spējusi samazināt projektu iesniegumu vērtēšanai un līgumu noslēgšanai nepieciešamo laiku vidēji par 5 – 7 darba dienām. Katrs procesu soļiem patērētā laika ietaupījums ir nozīmīgs un operatīvā darbā visas iestādes savstarpējā sadarbībā meklē iespējas, kā samazināt procesiem patērēto laiku un panākt pozitīvo ietekmi uz rezultātu.

Projektu ieviešanas uzraudzībā CFLA būtisku uzmanību pievērš 2017. gada maksājumu un snieguma mērķu izpildei. CFLA aktīvi sadarbojas ar VI un AI meklējot aizvien efektīvākus risinājumus maksājumu plūsmas intensificēšanai. Līdzīgi kā ar projektu iesniegumu iesniegšanas termiņu prognožu izpildes kontroli, CFLA sadarbībā ar VI rūpīgi seko līdzī maksājumu prognožu izpildēm, aktīvi komunicē ar FS, aicinot intensificēt projektu ieviešanu, tādējādi sekmējot arī finanšu mērķu sasniegšanu. Neskatoties uz to, ka līdz 2017. gada I pusgada beigām veikti maksājumi vairāk kā 373 milj. *euro* apmērā (2017. gada I pusgadā 132 milj. *euro*), lai nodrošinātu 2017. gadam noteikto maksājumu mērķu sasniegšanu un mazinātu snieguma ietvara mērķu sasniegšanas riskus, CFLA turpinās stingri uzraudzīt FS projektu ieviešanas problēmas un iespēju robežās maksimāli ātri meklēs un rosinās risinājumus to novēršanai vai to seku mazināšanai.

Ņemot vērā to, ka EK normatīvajos aktos ir iekļauti ieviešanas nosacījumi attiecībā uz ikgadējo ES līdzfinansējuma izmantošanas (investēšanas/izdevumu deklarēšanas) tempu (N+3 princips)³⁶, tad kritiski ir spēt sasniegt vismaz minimālo līmeni, kas neapdraudētu ES atbalsta automātisku atcelšanu. Latvijai katru gadu sasniedzamais minimālais deklarējamo izdevumu apjoms katram ES

---

³⁶ Regulas Nr. 1303/2013 136.panta 1.punkts: Komisija atceļ saistības jebkurai darbības programmas summas daļai, kas nav izmantota avansa un starpposma maksājumiem vai par kuru līdz 31. decembrim trešajā gadā pēc programmas budžeta saistību gada nav sagatavots maksājuma pieteikums saskaņā ar 131. pantu, vai par kuru nav iesniegts maksājuma pieteikums saskaņā ar 135. pantu (N+3 princips).

fondam ir noteikts DP finanšu plānā. Aktuālā FM prognoze ir, ka, neskatoties uz līdzšinējiem kavējumiem ES investīciju ieviešanas uzsākšanā, 2017. gadā nav būtiska riska nesasniegt minimālo deklarēto izdevumu apmēru EK. Ņemot vērā EK aprēķinu, jau šobrīd ir izpildīti gan KF, gan ERAF, gan JNI deklarējamo izdevumu mērķi. ESF gadījumā šī gada laikā atlicis no EK pieprasīt 11,5 milj. *euro* un to pilnībā var nosegt jau veiktie papildus ESF maksājumi projektos.

Vienlaikus jau šobrīd ir svarīgi kāpināt ieviešanas tempu un ģenerēt deklarējamo ES atmaksu apjomu, jo 2018. gadam arī ir noteikti minimāli sasniedzamie finanšu mērķi. Tādēļ FM sadarbībā ar CFLA veic stingru un regulāru ikmēneša IPIA projektu ieviešanas plānu izpildes uzraudzību. Dati par neizpildēm tiek iekļauti ikmēneša ziņojumos MK, bet kopējo progresu iespējams apskatīt mājas lapā³⁷. Neskatoties uz finanšu ministres vēstulēm FS intensificēt maksājumu pieprasījumus un aktīvāk uzsākt finanšu investīcijas, daudzi projektu iesniedzēji neievēro pašu noteiktos plānus, ar ko FM rēķinājusies, veicot prognozes un plānojot/rezervējot nepieciešamos valsts budžeta izdevumus. Konstatējams, ka projektu iesniegšanas CFLA termiņu kavējumu tendence ir negatīva, t.sk. pašvaldību virzītos projektos. Projektu īstenotāju skaidrojumi ir dažādi, bet dominē projektu vadības kapacitātes trūkums. Līdz ar to projektu iesniedzēji un FS tiek aicināti pievērst pastiprinātu uzmanību projekta vadības komandas komplektācijai un aktīvāk izmantot šajā plānošanas periodā vairāku SAM/pasākumu ietvaros, t.sk., ITI, doto iespēju algot projekta vadītājus, finansistus u.tml. Vienlaikus ir secināts, ka projektu īstenotāji ļoti bieži maina (pārplāno uz vājāku sniegumu) projektu naudas plūsmas plānus. Tas kopumā signalizē par vāju plānošanu, kapacitāti un disciplīnu projektu līmenī. Tāpat tas rada bažas, vai investēšanas tempi kopumā noritēs plānotajā līmenī gan attiecībā uz rezervētā valsts budžeta izmantošanu, gan uz ekonomikas izaugsmes tempu. Vienlaikus šobrīd projektu īstenotāju plānos kopumā paredzēts ievērojams investīciju aktivitātes kāpums 2018. gadā. Tomēr, ņemot vērā līdzšinējās arī projektu īstenotāju plānu novirzes, FM izmanto piesardzības metodi prognozēšanā.

Pārskata periodā risinātas arī problēmas, kas saistītas ar vājo sniegumu SAM 4.2.1.1. "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās" - veikti grozījumi SAM regulējušajos MK noteikumos ar kuriem tika veikta virkne uzlabojumu programmas darbībā. Papildus tam ALTUM tīmekļa vietnē tika

³⁷ IPIA projektu saraksts pieejams ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde> sadaļā "Maksājumu plānu izpildes ierobežotu projektu iesniegumu atlasu projektos"

publicētas precizētas un no informācijas apjoma pieprasīšanas viedokļa būtiski samazinātas pieteikumu veidlapas. EM un ALTUM nepārtraukti analizē programmas ieviešanas progresu un meklē risinājumus ātrākai projektu sagatavošanai un izvērtēšanai. Ņemot vērā SAM lēno ieviešanu EM līdz 2017. gada 2. novembrim jāinformē FM par vēl papildus veiktajiem uzlabojumiem SAM ieviešanā.

Attiecībā uz pašvaldību projektu ātrāku saskaņošanas procesu, izpildot Ministru kabineta 2017. gada 14. marta sēdes doto uzdevumu (prot. Nr. 12, 43.§, 5.2. apakšpunkts)³⁸, VARAM jau ir pārskatījusi RAKP lēmumu pieņemšanas procesus un optimizējusi tos. Saskaņā ar VARAM sniegto informāciju, VARAM turpmāk sagatavo atzinumu:

1) par precizētu projekta ideju (atkārtoti sniegto) – RAKP vērtē tikai rezultatīvo rādītāju un finansējuma apjoma izmaiņas. VARAM 10 darba dienu laikā (vai citā termiņā, ja tas ir nepieciešams) sagatavo atzinumu. Līdz šim pašvaldības 87 % gadījumu precizējumus iesniedza par projektu plānotajām darbībām – tās turpmāk (sākot ar š.g. jūniju) netiks vērtētas RAKP. Projektu pilnā apmērā vērtē CFLA organizētās projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas (RAKP vērtē tikai rezultāta rādītāju, lai nodrošinātu kopējo rezultātu sasniegšanu starp pašvaldībām pieejamā finansējuma ietvaros);

2) par jaunu projekta ideju – tiek veikts sākotnējais izvērtējums. VARAM 20 darba dienu laikā (vai citā termiņā, ja tas ir nepieciešams) sagatavo atzinumu par projekta idejas atbilstību specifiskā atbalsta mērķim, sasniedzamajiem rezultātiem, atbilstību attīstības programmā noteiktajiem stratēģiskajiem uzstādījumiem, idejas un aktivitāšu pamatojumu, kā arī iesniegto informāciju par investīciju plāna apstiprināšanu ar domes lēmumu. Sniedzot atzinumu, VARAM ņem vērā projekta idejā norādīto informāciju un to, ka detalizēti, t.sk. tehnisko projektu un partnerus, projektu izvērtēs CFLA vai republikas pilsētas pašvaldības izveidotā projektu iesniegumu vērtēšanas komisija.

VARAM dati liecina par ieguvumiem no šīs procesu optimizācijas - kopš iepriekšminēto procesuālo grozījumu stāšanās spēkā 2017. gada 1. jūnijā³⁹ RAKP ir saskaņojusi grozījumus pašvaldību ierosinātajās 14 projektu idejās, un šo 14 saskaņojumu vidējais sniegšanas laiks ir bijis 7 darba dienas.

³⁸ <http://esfondi.lv/upload/mk-protokollemums.pdf>

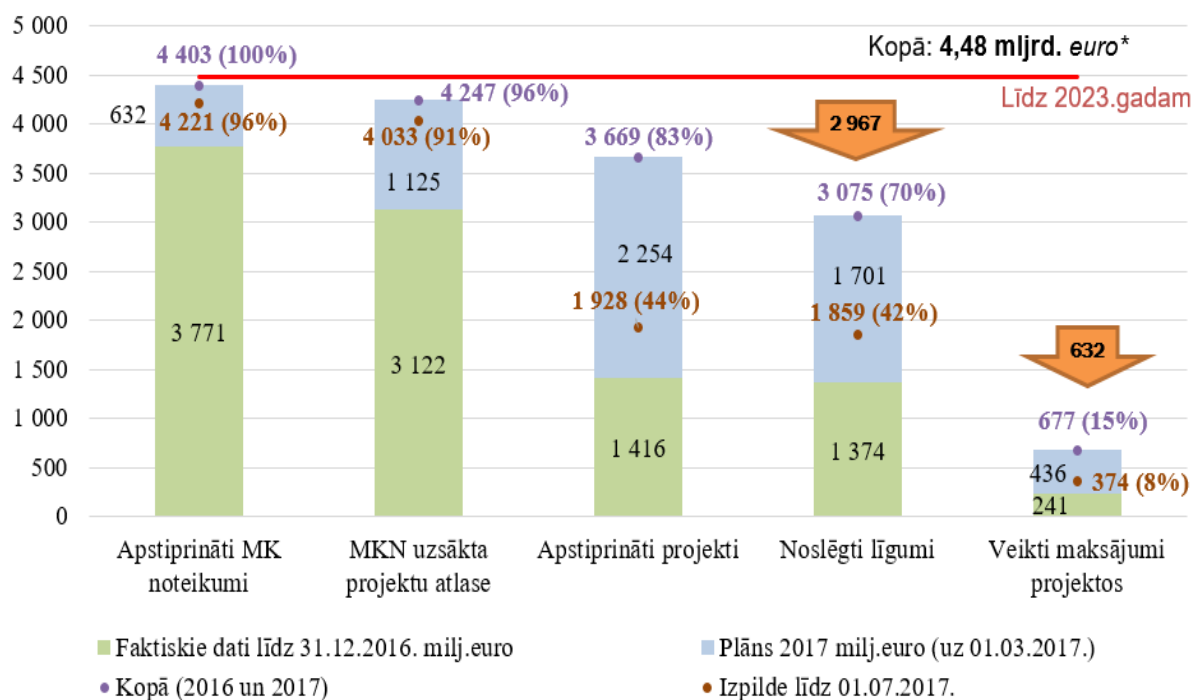
³⁹ VARAM 2017. gada 1. jūnija iekšējie noteikumi Nr. 1-4/12 "Grozījumi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2016.gada 12.februāra iekšējos noteikumos Nr.3 "Kārtība, kādā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sagatavo atzinumu par attīstības programmām republikas pilsētām un novadiem, kuros atrodas reģionālas nozīmes attīstības centrs"".

Attiecīgi iepriekš identificētie riski attiecībā uz sarežģītu un laikietilpīgu lēmumu pieņemšanas procesu RAKP ir minimizēti. Vienlaikus VARAM skaidro, ka visas reģionālās attīstības jomas projektu idejas RAKP ir saskaņotas un nepieciešamība kādu no tām precizēt var rasties tikai pašvaldību iniciatīvas dēļ. Tomēr, ņemot vērā izsludināto atlašu laika grafikus un projektu iesniegumu iesniegšanas termiņu tuvošanos, pašvaldības strādā pie tehnisko dokumentu sagatavošanas, un būtiski precizējumi projektu idejās, kas ir saistīti ar investīciju objekta izvēli, netiek sagaidīti.

2017. gadā ir labs progress visos ieviešanas posmos, kas redzams arī ilustrācijā Nr. 2. Ilustrācijās zemāk sniegts investīciju ES līdzfinansējuma sniegums 2016. gadā, indikatīvi plānotais 2017. gadā un faktiski sasniegtais 2017. gada I pusgadā. Straujāks investīciju kāpums sagaidāms 2017. gada otrajā pusē, īpaši maksājumos, kur nacionāli noteiktais 2017. gada plāns paredz gandrīz divas reizes lielāku apjomu nekā 2016. gadā. Tas, galvenokārt saistāms ar transporta nozares (īpaši reģionālie un valsts galvenie autoceļi) plānotajiem apjomīgajiem maksājumiem. FM operatīvā prognoze, balstoties uz piesardzības metodi, tomēr ir tāda, ka ir risks nerasniegt plānoto ES atmaksu apmēru par veiktajiem izdevumiem projektos līdz šī gada beigām. Tas skaidrojams ar sagaidāmo projektu intensīvāku ieviešanu gada pēdējos mēnešos, ņemot vērā gada sākuma kavējumus un sarežģījumus ar iepirkumiem. Tas kopumā var nozīmēt, ka kāda daļa no 2017. gadā plānotām atmaksām par 2017. gada beigās veiktiem izdevumiem varētu izpildīties tikai 2018. gada sākumā. Kopumā par programmu FM aktuālās 2017. gada jūlija prognozes (piesardzības metode) liecina, ka plānotais projektu līgumu un maksājumu sniegums gada beigās iespējams mazāks, nekā gada sākumā plānos (Ilustrācija Nr. 2).

Ilustrācija Nr.2 “Investīcijas 2016. gadā un indikatīvi plānotais 2017. gadā un faktiskā izpilde 2017. gadā I pusgadā nozarēs, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

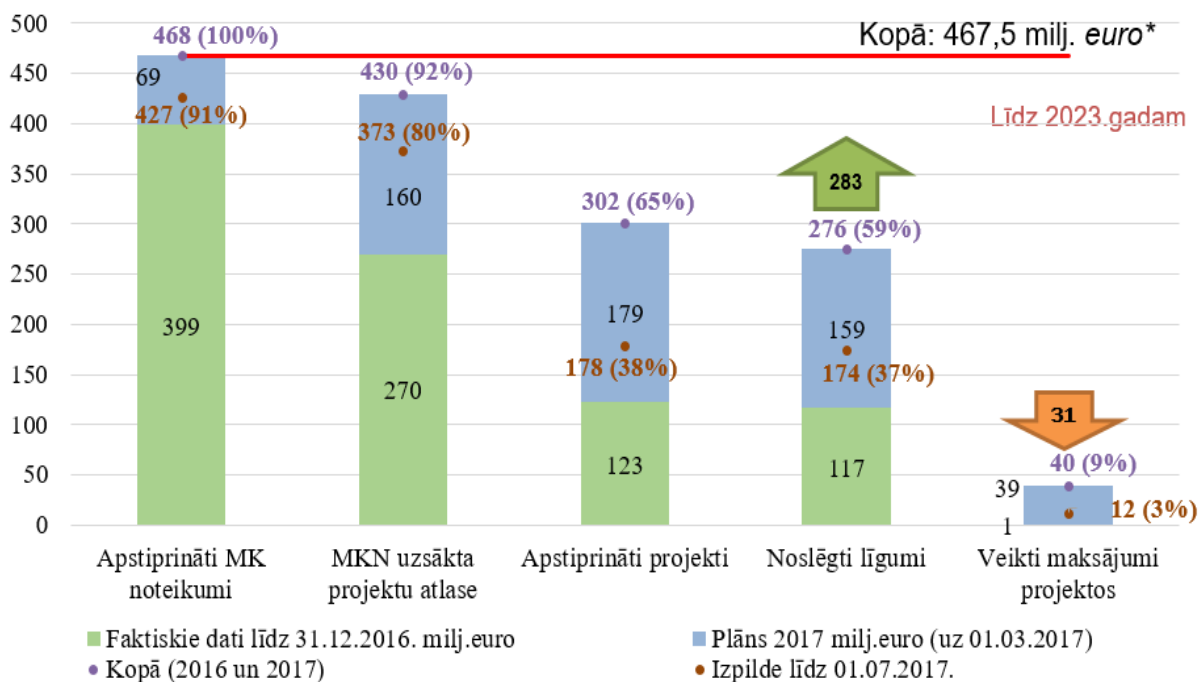

* Pieejamais ES fondu finansējums: 4,4 mljrd. euro un pieejamais «virssaistību» apjoms: 66 milj. euro.

Kā redzams zemāk esošajās ilustrācijās, visās nozarēs ir vērojams progress, lai gan atsevišķas nozares vēl netuvinās plānotajam līmenim. Tas nozīmē, ka lielākais darbs ir gada otrajā pusē. Tāpat, kā iepriekš minēts, ir vērojama tendence plāna nobīdēm laika rāmī, kas var negatīvi ietekmēt 2017. gada izpildi.

Pētniecības un inovāciju jomā plānotais projektu līgumu un maksājumu sniegums gada beigās ir mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 3).

Ilustrācija Nr.3 “ES fondu atbalsta investīcijas pētniecības un inovāciju jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

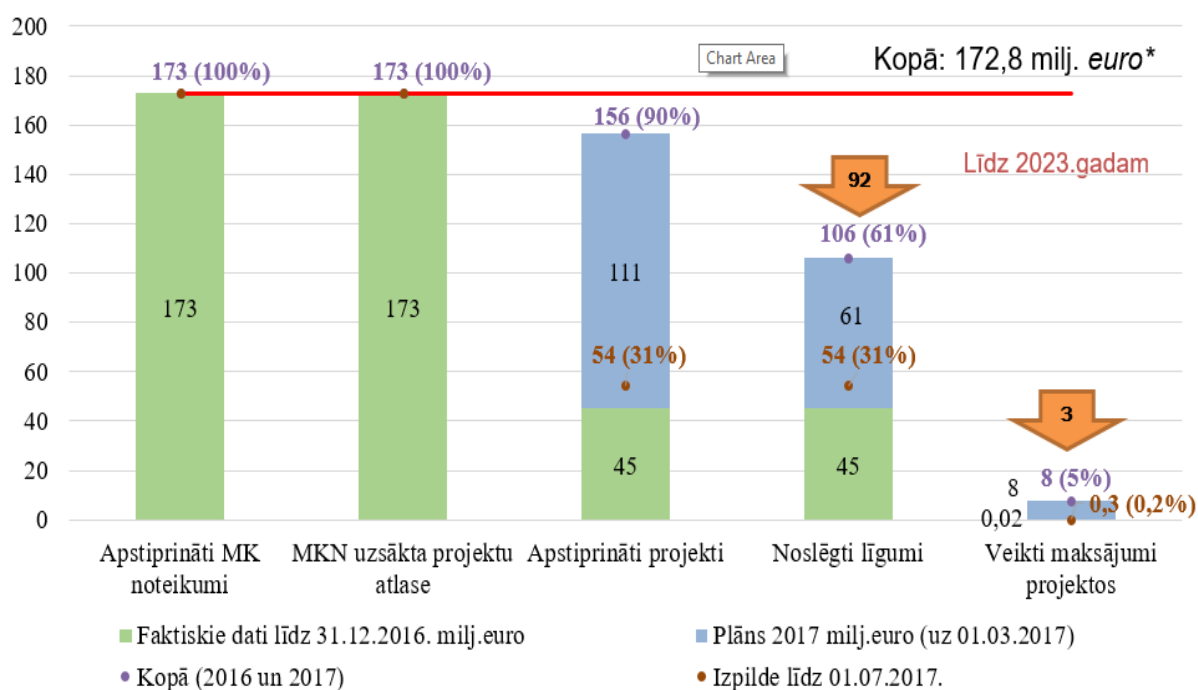

*Pieejamais ES fondu finansējums: 467 519 706

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka pētniecības un inovāciju jomā noslēgtie projektu līgumi varētu būt pat nedaudz lielākā apmērā. Tomēr ES fondu atmaksas (maksājumi) projektos sagaidāmas mazākā apmērā, ņemot vērā projektu iesniegumu atlašu pabeigšanu un projektu uzsākšanu vēlāk, nekā gada sākumā plānots.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir būtiski mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 4).

Ilustrācija Nr.4 “ES fondu atbalsta investīcijas informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

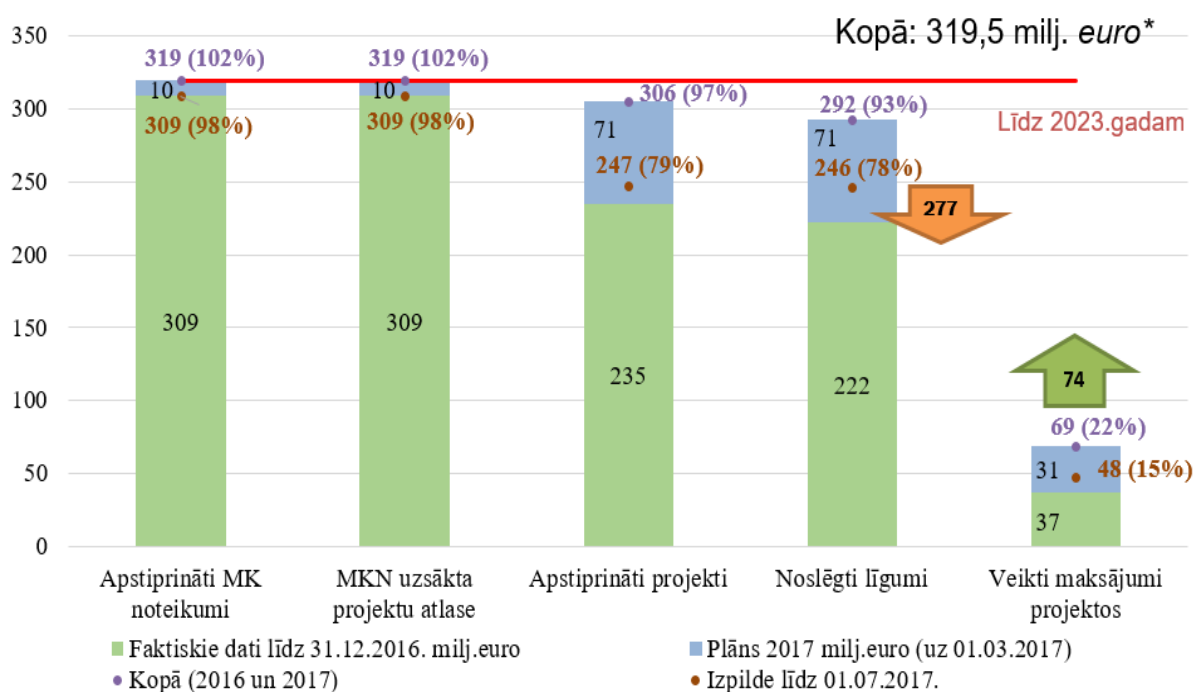

*Pieejamais ES fondu finansējums: 172 783 829

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā noslēgtie projektu līgumi un ES fondu atmaksas sagaidāmas mazākā apmērā, ņemot vērā projektu uzsākšanu vēlāk, nekā gada sākumā plānots.

Mazo un vidējo komersantu konkurētspējas jomā plānotais projektu līgumu un maksājumu sniegums gada beigās ir ievērojami labāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 5).

Ilustrācija Nr.5 “ES fondu atbalsta investīcijas mazo un vidējo komersantu konkurētspējas jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

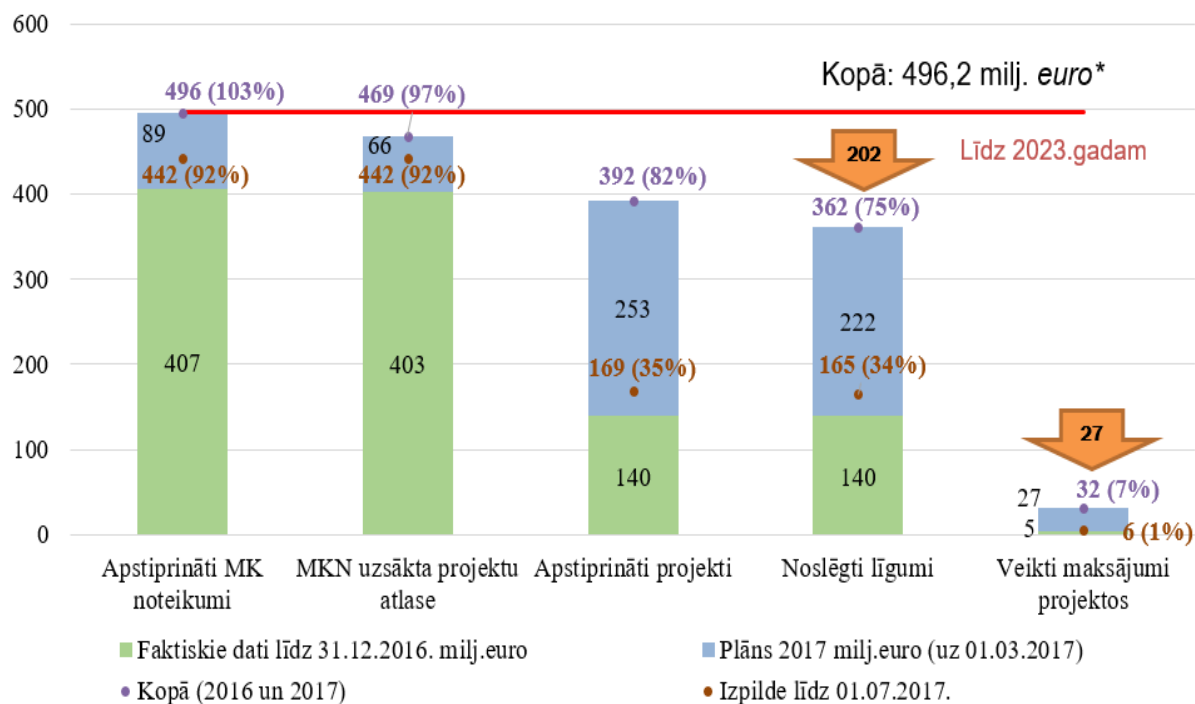

*Pieejamais ES fondu finansējums: 314 254 657 un pieejamais «virssaistību» apjoms: 5 202 550

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka mazo un vidējo komersantu konkurētspējas jomā noslēgtie projektu līgumi varētu būt nedaudz mazākā apmērā, savukārt, ES fondu atmaksas – lielākā apmērā, nekā gada sākumā plānots.

Energoefektivitātes jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir uz pusi mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 6).

Ilustrācija Nr.6 “ES fondu atbalsta investīcijas energoefektivitātes jomā. milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

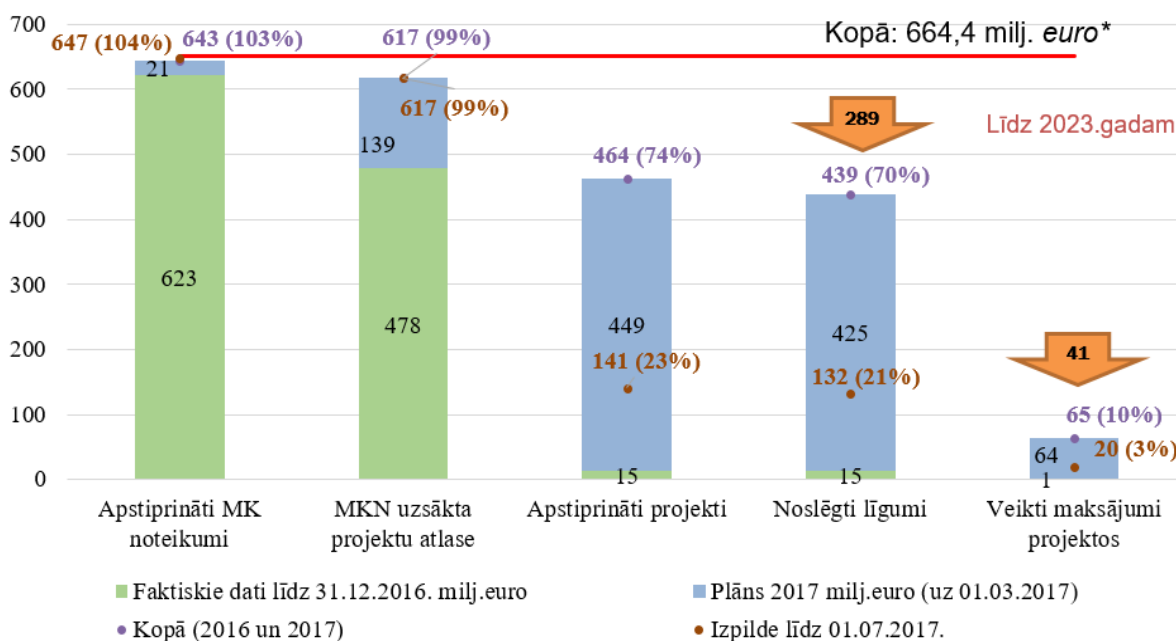

*Pieejamais ES fondu finansējums: 480 610 521 un pieejamais «virssaistību» apjoms: 15 602 736

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka energoefektivitātes jomā noslēgtie projektu līgumi un maksājumi varētu būt būtiski mazākā apmērā, nekā gada sākumā plānots (sasniedzot vien indikatīvi 40 % un 5 % attiecīgi no ES fondu “aploksnes” prioritātei). Pesimistiskāka prognoze ir, ņemot vērā aizkavējumus un sarežģījumus valsts un pašvaldību, kā arī daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes, un sabiedriskā transporta un centralizētās siltumapgādes projektu uzsākšanā.

Vides un teritoriālās attīstības jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 7).

Ilustrācija Nr.7 “ES fondu atbalsta investīcijas vides un teritoriālās attīstības jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

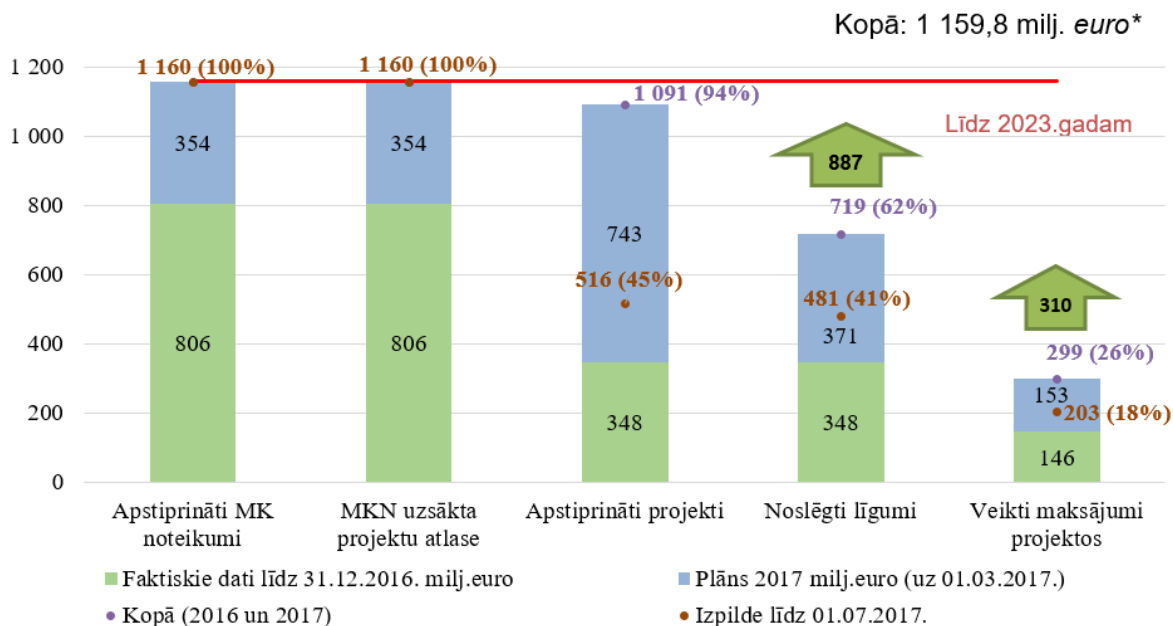

*Pieejamais ES fondu finansējums: 623 055 437 un pieejamais «virssaistību» apjoms: 41 368 368

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka vides un teritoriālās attīstības jomā noslēgtie projektu līgumi un maksājumi varētu būt būtiski mazākā apmērā, nekā gada sākumā plānots (sasniedzot vien indikatīvi 43% un 6 % attiecīgi no ES fondu “aploksnes” prioritātei). Pesimistiskāka prognoze ir, ņemot vērā aizkavējumus un sarežģījumus pašvaldību integrēto teritoriālo investīciju un ūdenssaimniecības projektu uzsākšanā.

Transporta jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir gandrīz uz pusi lielāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 8).

Ilustrācija Nr.8 “ES fondu atbalsta investīcijas transporta jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

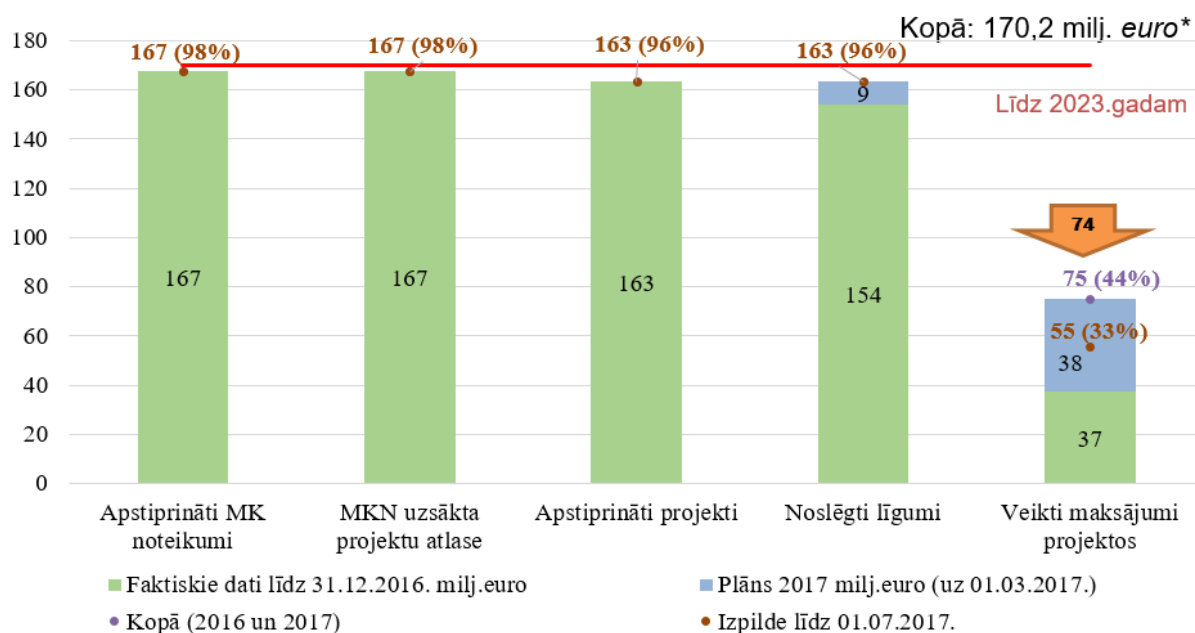
FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka transporta jomā noslēgtie projektu līgumi un maksājumi varētu būt pat vēl lielākā apmērā, nekā gada sākumā plānots (sasniedzot indikatīvi 76 % un 27 % attiecīgi no ES fondu “aploksnes” prioritātei).

SAM 6.1.5. “Valsts galveno autoceļu segu pārbūve, nestspējas palielināšana” (turpmāk – 6.1.5 SAM) un SAM 6.3.1. “Palielināt reģionālo mobilitāti, uzlabojot valsts reģionālo autoceļu kvalitāti” (turpmāk – 6.3.1. SAM) ietvaros noslēgto projektu līgumu apjoms sasniedz attiecīgi 96,7 % un 84,4 % no līdz 2018. gada 31. decembrim pieejamā finansējuma apjoma katram SAM. Sasniedzamais vidusposma mērķis - projekta īstenotāja izsludinātie būvniecības iepirkumi no kopējo rekonstruējamo ceļa posmu skaita – 50 % 6.1.5. SAM un 20 % 6.3.1. SAM, kas ir jau sasniegts (ievērojot ierosinātos grozījumus DP iznākuma rādītājos). Savukārt finanšu mērķis 6.1.5. SAM ir 197 688 521 euro un 6.3.1. SAM – 72 852 630 euro, kas ir sasniegts 73.44 % un 114.76 % apmērā. Risks nesasniegt 2018. gada mērķi ir vērtējams kā ļoti zems, īpaši ievērojot to, ka projekti pēc būtības ir tipveida un daļa no tiem jau ir realizēti un pārbaudīti ES fondu līdzfinansējuma saņemšanai no EK. Šobrīd abu SAM ietvaros daļa projektu līgumu ir pabeigta un daļa ir procesā.

Nodarbinātības jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir būtiski lielāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 9).

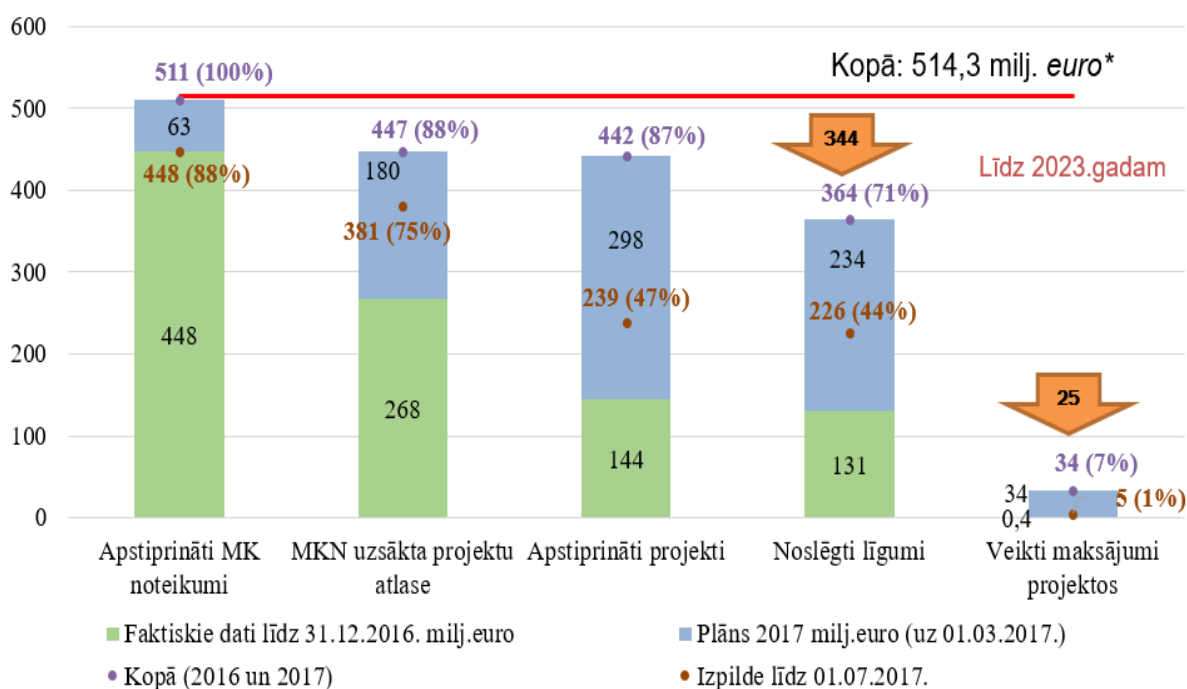
Ilustrācija Nr.9 “ES fondu atbalsta investīcijas nodarbinātības jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka nodarbinātības jomā noslēgtie projektu līgumi un maksājumi varētu saglabāties gada sākumā plānotajā līmenī.

Izglītības jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir uz pusi mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 10).

Ilustrācija Nr.10 “ES fondu atbalsta investīcijas izglītības jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

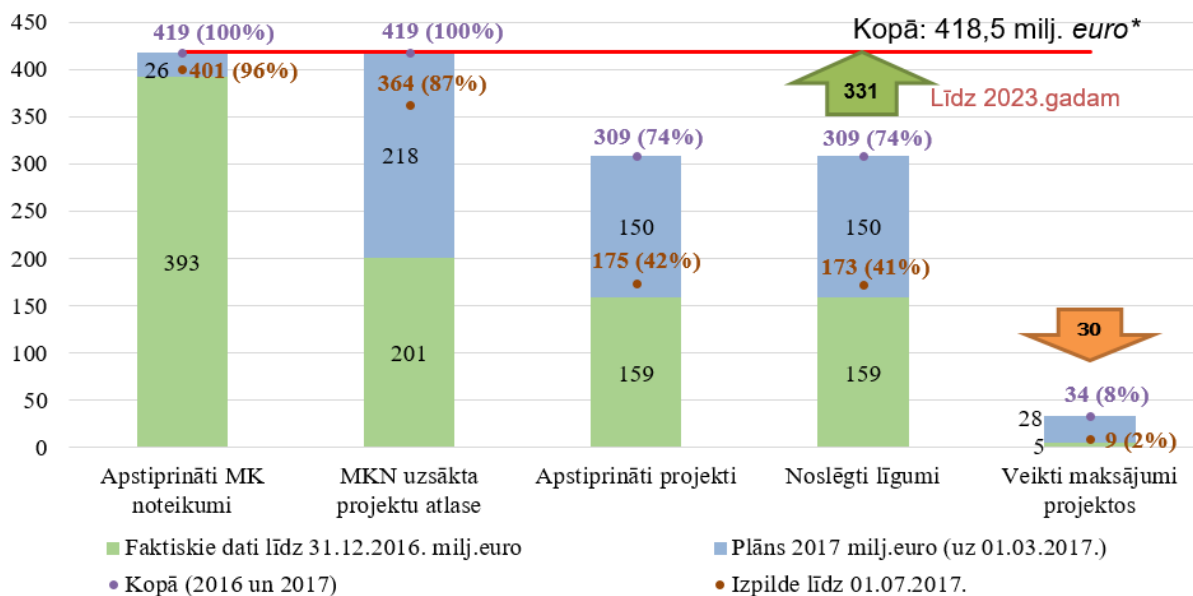

*Pieejamais ES fondu finansējums: 510 213 088 un pieejamais «virrstaistību» apjoms: 4 095 434

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka izglītības jomā noslēgtie projektu līgumi un maksājumi varētu būt būtiski mazākā apmērā, nekā gada sākumā plānots (sasniedzot indikatīvi 67 % un 4-5 % attiecīgi no ES fondu “aploksnes” prioritātei).

Veselības un sociālās iekļaušanas jomā plānotais maksājumu sniegums gada beigās ir gandrīz uz pusi mazāks, nekā kopumā vidēji programmā (Ilustrācija Nr. 11).

Ilustrācija Nr.11 “ES fondu atbalsta investīcijas veselības un sociālās iekļaušanas jomā, milj. euro, % no pieejamā ES fondu finansējuma. Bultiņas ▲ ▼ nozīmē aktualizēto prognozi uz 2017. gada 1. jūliju”

FM aktuālā operatīvā prognoze ir, ka veselības un sociālās iekļaušanas jomā noslēgtie projektu līgumi varētu būt nedaudz lielākā apmērā, bet maksājumi - mazākā apmērā, nekā gada sākumā plānots (sasniežot indikatīvi 79 % un 7 % attiecīgi no ES fondu “aploksnes” prioritātei), ko lielā mērā ietekmē VM administrēto SAM ieviešanas aizkavēšanās (detalizētāku informāciju skatīt sadaļā: Snieguma ietvara rādītāju mērķu 2018. gada beigās izpildes prognoze).

Snieguma ietvara rādītāju mērķu 2018. gada beigās izpildes prognoze⁴⁰

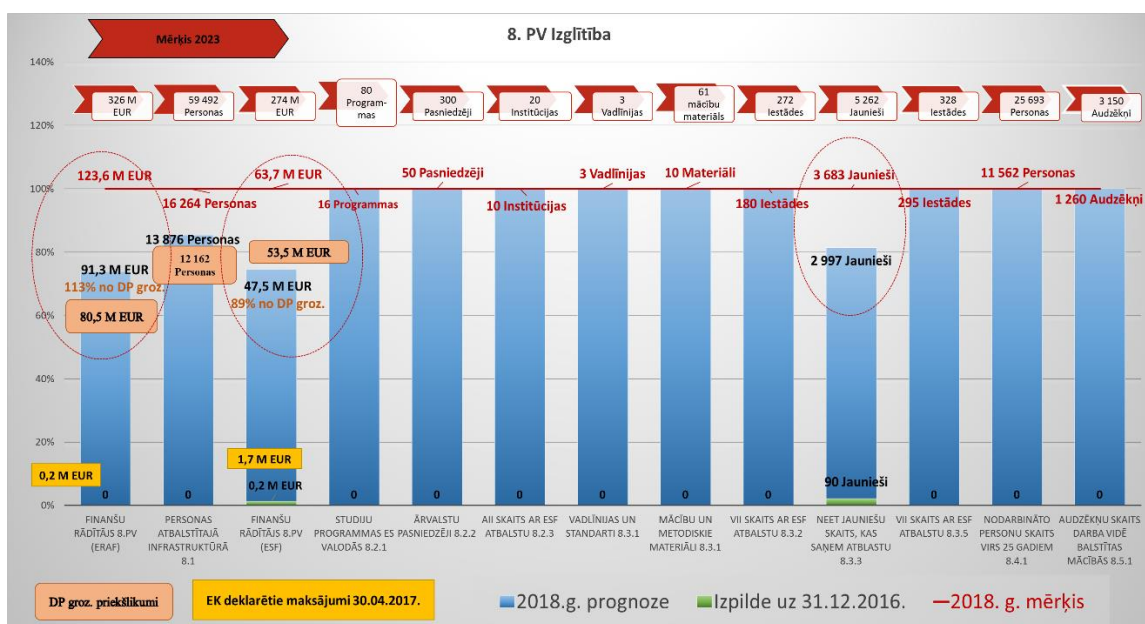
FM aktuālās prognozes par visiem prioritārajiem virzieniem liecina, ka lielākie riski nerasnēgt spēkā esošās DP noteiktās 2018. gada starpposma vērtības joprojām ir 8. prioritārajā virzienā “Izglītības, prasmes un mūžizglītība” (skatīt Ilustrāciju Nr. 12) un 9. prioritārajā virzienā “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” (skatīt Ilustrāciju Nr. 13). Nesasniedzot mērķus var tikt zaudēts 6 % rezerves finansējums⁴¹ prioritārajam virzienam (risks iespējamai pārdalei uz citu prioritāro virzienu atbilstoši EK lēmumam). Tā kā gan izglītības,

⁴⁰ Detalizētas operatīvās prognozes pieejamas prognožu apakšsadaļā un tiek regulāri aktualizētas: <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>

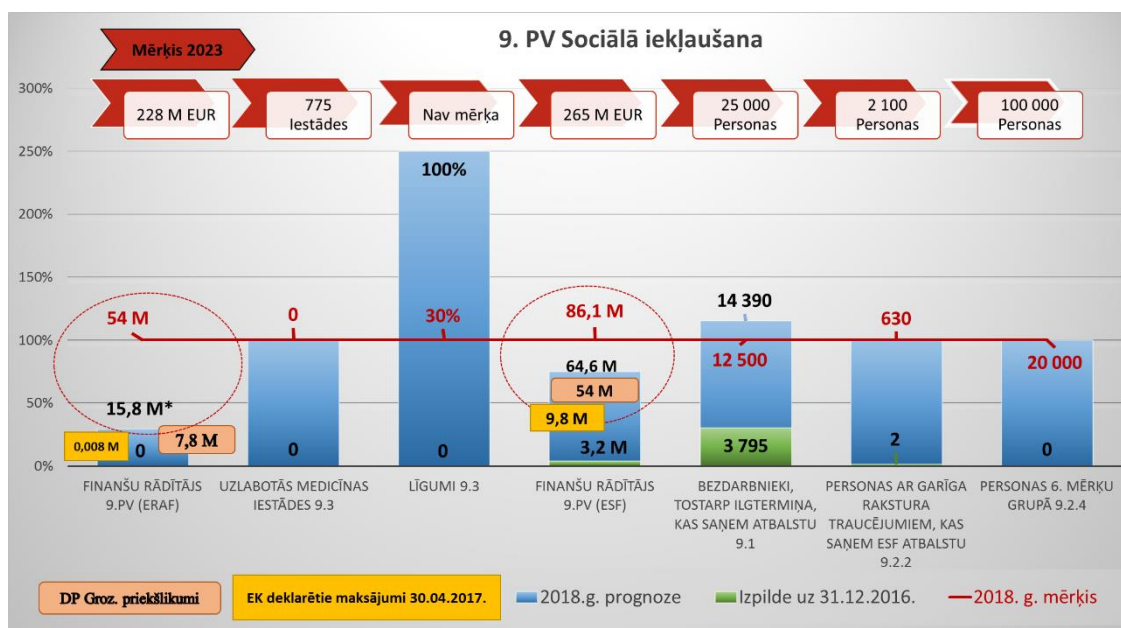
⁴¹ 8. prioritārā virziena ESF rezerve 14,5 milj. euro, ERAF rezerve 16,9 milj. euro; 9. prioritārā virziena ESF rezerve 14,0 milj. euro, ERAF rezerve 11,8 milj. euro

gan veselības un sociālās iekļaušanas jomās būtiski zemāks sniegums saistāms ar ievērojamām strukturālām reformām nozarēs, tad, lai novērstu riskus, Latvijas rīcība ir pārliecināt EK par objektīvi nepieciešamiem DP grozījumiem, samazinot snieguma ietvara mērķu vērtības. Pieņemot šos grozījumus, prognozētās izpildes sasniegtu snieguma ietvara mērķi vai arī izpildītu to vismaz par 85 %, tādā veidā novērsot risku zaudēt snieguma rezerves finansējumu nozarēs, kur tas kritiski nepieciešams.

Ilustrācija Nr.12 “8. prioritārā virziena “Izglītības, prasmes un mūžizglītība” snieguma ietvara rādītāju statuss”

Ilustrācija Nr.13 “9. prioritārā virziena “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” snieguma ietvara rādītāju statuss”

Analizējot 9. prioritāro virziena prognozes analizē fondu un atbildīgo iestāžu dalījumā, procentuāli lielākā neizpilde prognozējama LM SAM 9.3.1. par pakalpojumu infrastruktūras attīstību deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai 2018. gada finanšu mērķu izpildei – tikai 17 % izpilde tiek prognozēta, tomēr absolūtos skaitļos šī neizpilde ir tikai par aptuveni 6 milj. *euro*, un sarunas ar EK liecina par pozitīvu EK vērtējumu saistībā ar mērķu samazināšanu šajā SAM. Savukārt, VM ERAF SAM neizpilde tiek prognozēta par aptuveni 30 milj. *euro*. (prognoze (14,6 milj. *euro*) veido 31 % no sasniedzamā mērķa (46,8 milj. *euro*)). Tāpat arī ESF finanšu rādītāja VM daļas izpilde tiek prognozēta tikai 53 % (15,4 milj. *euro*) no 2018. gada mērķa (29,2 milj. *euro*). Turklāt sarunas ar EK par veselības jomas ievērojami zemākām 2018. gada snieguma prognozēm, nekā DP plānots, ir sarežģītākas. Latvija argumentē, ka ieilgušā veselības jomas nozīmīgās reformas politikas dokumentu un investīciju plānu (t.sk. investīciju kartējums) izstrādes un saskaņošanas ar ieinteresētajām pusēm procesa dēļ nav iespējama ātra, kvalitatīva un mērķtiecīga investīciju veikšana veselības aprūpes infrastruktūras projektos atbilstoši jaunajam kartējumam un veselības aprūpes reformas ierobežojumiem un iespējām. Nepieciešams pielāgošanās, adaptēšanās periods arī investīciju projektu ieviešanai. Tāpat attiecīgi objektīvi reformu izstrādes ietekmē ieilgusi arī tīklu attīstības vadlīniju izstrāde – pētījums pabeigts gadu vēlāk nekā sākotnēji plānots, kas attiecīgi ietekmējis arī pārējo VM pārziņā esošo SAM ieviešanu. Lēnāks naudas plūsmas temps vērojams arī pašvaldību īstenoto veselības veicināšanas SAM projektu ietvaros. Galvenais kavējošais faktors – izstrādātā papildu uzraudzības un novērtēšanas sistēma un nepietiekoši skaidri definētās atbalstāmās darbības, negatīvi ietekmējis ieviešanas nosacījumu izstrādes un projektu iesniegumu vērtēšanas ilgumu. Projektu uzsākšanas sākumposmā arīdzan no pašvaldību puses ir pieteiktas un identificētas vairākas problēmas, kuras VM un CFLA risina, lai samazinātu FS administratīvo slogu. VM paredzēts veikt izmaiņas SAM ieviešanas regulējumā. Iepriekš minētajiem faktoriem ir negatīva ietekme uz 9. prioritārā virziena noteiktā ESF finanšu rādītāja mērķa sasniegšanu. LM 9. prioritārā virziena ESF SAM finanšu rādītāja izpilde tiek prognozēta 86 % apmērā (47,1 milj. *euro* no 55 milj. *euro*).

Pārējos prioritārajos virzienos netiek saskatīti nozīmīgi snieguma ietvara neizpildes riski. 4. prioritārā virziena (energoefektivitātes joma) ERAF finanšu rādītājam un 3. prioritārā virziena (mazo un vidējo komersantu konkurētspējas joma) ESF finanšu rādītājam tiek prognozēta 2018. gada starpposma mērķa izpilde attiecīgi par 98 % un 91 %. 3. prioritārajā virzienā negatīva tendence konstatējama TM pārziņā esošā Tiesu administrācijas īstenojamā apmācību projektā "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci

komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai” SAM 3.4.1. ietvaros, kurā maksājumu plāni ir vairākkārt mainīti, būtiski samazinot 2017. gada veicamo maksājumu apjomu un pārplānojot turpmākajiem gadiem. Ņemot vērā, ka Valsts kancelejas pārziņā esošajos apmācību projektos 3. prioritārajā virzienā pārpilde nav konstatēta un atsevišķos gadījumos maksājumu pieprasījumos iekļautas mazākas summas nekā sākotnēji plānots, attiecīgi palielinās risks nespēt kopumā izpildīt 3. prioritārā virziena ESF sertificēto (deklarēto) izdevumu mērķi –7 milj. *euro* apmērā. 4. prioritārajā virzienā, lai gan vismazāko izpildi prognozē ERAF rādītājam, šai prognozei tomēr ir novērojama neliela paaugstināšanās salīdzinājumā ar iepriekšējā pusgadā sniegto. (96 %), savukārt nozīmīgu kritienu ir piedzīvojusi KF finanšu rādītāja izpildes prognoze – no 151 % uz 126 %. Tas ir skaidrojums ar lēno virzību ar iepirkumiem SAM 4.5.1 “Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru (sliežu transporta)” projektos (Liepājas tramvajs, Daugavpils satiksme). Pārējo snieguma ietvara rādītāju izpilde tiek prognozēta par vismaz 100 %, atsevišķos gadījumos, pat ar nozīmīgu pārpildi (piemēram, 6. prioritārajā virzienā (transporta joma)). Salīdzinot prognozes pirms pusgada finanšu rādītāju izpildei ir vērojams, ka pusei finanšu rādītāju prognozētā izpilde krītas, bet pusei – aug. Bet būtiska atšķirība ir tāda, ka tiem rādītājiem, kuriem šī izpilde krītas – tas notiek vidēji par 10 % no rādītāja mērķa, bet tiem, kuriem pieaug – vidēji pieaug par 27 %.

Attiecībā uz citu uzraudzības rādītāju izpildi (gan iznākuma, gan rezultātu) detalizēta informācija pieejama ES fondu tīmekļa vietnē⁴².

Lielie projekti

Investīcijas četrus “lielus” projektu ietvaros ir plānotas par kopējo ES fondu finansējumu 492,5 milj. *euro*:

1) VAS “Latvijas dzelzceļš” lielais projekts “Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija” (kopējās attiecināmās izmaksas 519,0 milj. *euro*, ES fondu finansējums 346,6 milj. *euro*). 2017. gada 28. aprīlī lielā projekta pieteikums kopā ar JASPERS ekspertu pozitīvu atzinumu tika iesniegts CFLA. CFLA 2017. gada 7. jūnijā pieņēma lēmumu par projekta apstiprināšanu ar nosacījumu, kas, galvenokārt attiecas uz gaidāmo ES Statistikas biroja “Eurostat” atzinumu par VAS “Latvijas dzelzceļš” pamatkapitāla palielināšanu un tā iespējamo

⁴² Aktuālākie rādītāju izpildes dati (operatīvie no vadības informācijas sistēmas) pieejami vietnē, kur ir arī detalizētas operatīvās prognozes pieejamas prognožu apakšsadaļā un tiek regulāri aktualizētas: <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>).

ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu. Operatīvā ikmēneša progresa informācija pieejama FM ikmēneša ziņojumā⁴³.

2) RPSIA “Rīgas satiksmes” lielais projekts “Rīgas tramvaja infrastruktūras attīstība” (kopējās attiecināmās izmaksas 97,4 milj. *euro*, ES fondu finansējums 70,0 milj. *euro*). 2017. gada 2. maijā tika saņemts pozitīvs JASPERS IQR⁴⁴ lielā projekta dokumentācijas kvalitātes izvērtējums un 2017. gada 22. maijā EK tika nosūtīts paziņojums par atlasīto lielo projektu. Projekts tiks uzskatīts par apstiprinātu, ja EK trīs mēnešu laikā no paziņošanas brīža jeb līdz 2017. gada 21. augustam nepieņems lēmumu par lielā projekta noraidīšanu⁴⁵.

3) VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” A korpusa būvniecības otrā kārtā (kopējās attiecināmās izmaksas 91 milj. *euro*, ES fondu finansējums 64,3 milj. *euro*). Projektam ir saņemta projektēšanas būvatļauja ar nosacījumiem un tehniskie noteikumi būvprojekta izstrādei, veikta topogrāfiskā uzmērīšana, būvvaldē saskaņots viena līmeņa auto stāvlaukuma principiālais risinājums daudzstāvu autostāvvietas vietā. Turpinās iepirkuma A korpusa II kārtas būvprojekta izstrādes un būvdarbu autoruzraudzības rezultātu pārvērtēšana, pamatojoties uz IUB 2017. gada 19. jūnija lēmumu⁴⁶. Sadarbojoties ar JASPERS konsultantiem tiek gatavots projekta iesniegums. Projekta apstiprināšana un līguma slēgšana plānota 2018. gada II ceturksnī. Lai nodrošinātu būvniecības uzraudzību, NVO iesaisti un virsuzraudzību, kā arī valdības informētību, ir izveidotas attiecīgas darba grupas, kurām ir notikušas pirmās klātienē tikšanās.

4) Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudrona dīķi” sanācijas otrais posms (kopējās attiecināmās izmaksas 29,7 milj. *euro*, ES fondu finansējums 11,6 milj. *euro* un virssaistības 13,3 milj. *euro*). 2017. gada 22. jūnijā EK tika nosūtīts paziņojums par lielo projektu un jūlijā saņemti komentāri par nepieciešamību veikt tehniskus precizējumus attiecīgās iesnieguma sadaļās. Paralēli VVD ir izsludinājis konkursus par projektēšanas un sanācijas darbiem, to uzraudzību. Projektēšanas darbus plānots uzsākt 2017. gada nogalē un sanācijas darbus 2018. gada sākumā.

⁴³ Atbilstoši MK 2017. gada 17. janvāra sēdes protokola Nr.3 39.§ “Informatīvais ziņojums “Par lielā projekta “Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija” sagatavošanas progresu, izmaksu un ieguvumu analīzes rezultātiem un projekta īstenošanas risinājumiem”” 10. punktā noteiktajam

⁴⁴ EK sniegtās tehniskās palīdzības atbalstītie neatkarīgie eksperti

⁴⁵ Atbilstoši regulas Nr. 1303/2013 102. panta 1. punktā noteiktajam

⁴⁶ <https://www.iub.gov.lv/lv/iubsearch/q/PSKUS%20otr%C4%81/pc/PSKUS%202016%7B%7C%7D194/>

UK aktualitātes

2017. gada 10.-11.maijā notika UK izbraukuma sēde⁴⁷ (t.sk., projektu apskates) Valmierā, kurā tika izskatīts kopējais 2007. - 2013. gadu plānošanas perioda noslēguma statuss, kā arī nozīmīgākā daļa tika veltīta jautājumiem par ES fondu 2014. - 2020. gadu plānošanas perioda SAM/pasākumu īstenošanas nosacījumu izstrādi, kā arī meklēti risinājumi, lai pēc iespējas paātrinātu SAM/pasākumu uzsākšanu un kvalitatīvu investīciju plūsmu.

Citastarpā UK sēdes laikā Valmieras pilsētas mērs un LPS pārstāve pieteica problēmu saistībā ar iedzīvotāju deklarēšanās sistēmas nepilnībām un tā negatīvu ietekmi arī uz Kohēzijas politikas un citu investīciju atbilstoši pamatotu plānošanu un ieviešanas rezultātu novērtēšanu. Nepilnības deklarēšanās sistēmā rada, iespējams, nepareizus lēmumus, jo tie nav balstīti uz pareiziem iedzīvotāju dzīves vietas datiem atbilstoši realitātei. LPS tika uzdots iesniegt FM konkrētus priekšlikumus šīs problēmas risinājumam un turpmākajai rīcībai iekļaušanai MK protokollēmuma projektā. Pamatojoties uz šo vienošanos, LPS ir sagatavojusi plašāku valsts iedzīvotāju deklarēšanās jautājuma izklāstu ar aicinājumu valsts pārvaldei sakārtot šo jautājumu, lai pašvaldības un citas institūcijas spētu iegūt tādu informāciju par iedzīvotājiem, kas būtu kvalitatīva un atbilstoša reālajai situācijai. Lai LPS konstatētā problēma tiktu izprasta pilnībā, ziņojumā tiek iekļauts pilns LPS sniegtais apraksts šādi: “Dzīvesvietas deklarēšanas likums⁴⁸ ietver divas savstarpēji pretrunīgas normas - no vienas puses šī likuma 1.pants definē, ka likuma mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, savukārt no otras puses likuma 3.pants nosaka, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar nodomu tur dzīvot. Pretrunīgums ir apstākļi, ka sasniedzamība tiesiskajās attiecībās ar valsti ietver sevī ne tikai faktisko dzīvesvietu, bet arī vietu, kuru persona ir izvēlējusies kā pasta korespondences saņemšanas vietu. Šo pretrunīgumu pastiprina veidi, kādā likuma normas ir tikušas īstenotas - deklarējot dzīvesvietu nevienam nav pienākuma sniegt pierādījumus savām tiesībām deklarēt konkrēto adresi, līdz ar to deklarēt dzīvesvietu var neapbūvētā zemes gabalā, ja šai zemei ir piešķirta adrese, turklāt neviens normatīvais akts nenosaka, ka deklarēt adresi var tikai tādās adresēs, kurās ir pasta kastīte. Praksē ir ļoti daudzi gadījumi, kad nosūtītā korespondence tiek atgriezta ar norādēm, ka konkrētajā adresē nav ne tikai pasta kastītes, bet nav pat ēkas vai žoga, ir tikai pļava, kurā pat nav iespējams

⁴⁷ UK sēdes video ieraksts pieejams FM mājas lapas video galerijā -

<http://www.fm.gov.lv/lv/galerija/video/54933-es-fondu-uzraudzibas-komitejas-sede-10-maija>

⁴⁸ Dzīvesvietas deklarēšanas likums - <https://likumi.lv/doc.php?id=64328>

konstatēt, kur konkrētais zemes gabals ar konkrēto adresi atrodas. Deklarēt dzīvesvietu var arī nedzīvojamās ēkās un nedzīvojamās telpu grupās. Nekustamā īpašuma īpašniekam, kura īpašumā kāds ir deklarējis savu dzīvesvietu, netiek nodrošināta automātiska informācija par deklarēšanās faktu, lai gan īpašnieks pēc savas iniciatīvas var uzzināt, kas ir deklarējis viņa konkrētajā īpašumā. Valsts portālā⁴⁹ izveidotais e-pakalpojums “Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana” atļauj deklarāciju iesniegt autentificējoties ar konkrētā portāla atzītajiem autentifikācijas rīkiem, t.sk. ar banku elektroniskās pieslēgšanās autorizācijas rīkiem. Tādejādi deklarēt dzīvesvietu ir iespējams dažu minūšu laikā, kurās netiek prasīta nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana, ne pārbaudīts, vai adresē eksistē dzīvojamā telpa, savukārt procedūras, kas atļauj anulēt deklarēto dzīvesvietu, aizņem vairākus mēnešus. Tā kā nav nekādu automātisko pārbažu vai automātiskā monitoringa, tad tā tiks anulēta tikai tad, ja ēkas īpašnieks vispirms pieprasīs ziņas par personām, kuras deklarējušas dzīvesvietu konkrētajā adresē un pēc tam iesniegs lūgumu anulēt deklarētās adreses, turklāt visa administratīvā procesa dzīvesvietas anulēšanas laikā privātpersonai, kura deklarējusi dzīvesvietu konkrētā adresē, visa korespondence tiks nosūtīta uz šo adresi. Konkrētā privātpersona pēc dzīvesvietas anulēšanas, var atkārtoti deklarēt savu dzīvesvietu tai pašā adresē. Praksē parasti īpašnieki uzzina par svešām personām, kas deklarējušas dzīvesvietu bez īpašnieka atļaujas, tikai brīdī, kad konkrētās personas meklē tiesībsargājošās institūcijas klātienē vai kad uz konkrēto adresi sāk pienākt valsts pārvaldes, pašvaldību, tiesu, tiesu izpildītāju vai citu amatpersonu sūtītās vēstules. Latvijas Pastā nav iespējams pieteikt, ka konkrētā persona nav sasniedzama konkrētajā adresē, un nav iespējams lūgt turpmāk konkrētai personai adresēto korespondenci uzreiz atgriezt sūtītājam, tādejādi ir visai ticami, ka visai reti nekustamā īpašuma īpašnieki, parastās vēstules, kas adresētas īpašumā nedzīvojošām personām, nogādā atpakaļ pastā, nosūtīšanai nosūtītājam kā nepiegādājamu korespondenci, t.sk. tas attiecas arī uz oficiālo korespondenci, kas tiek izsūtīta ES fondu ieviešanas laikā dažādās aktivitātēs. Lai arī personas deklarētās dzīvesvietas anulēšana ir ilgstoša, kā arī tā tiek īstenota tikai gadījumos, kad ir pierādījumi, ka tā ir deklarēta bez tiesiskā pamata, tomēr pašvaldības anulē deklarētās dzīvesvietas. Kamēr persona nedeklarē adresi no jauna, tikmēr personai vispār nav deklarētās adreses, tā, piemēram, uz 2017. gada 1. janvāri Latvijā bija 42961 persona, kurai nebija spēkā reģistrācija dzīvesvietā, respektīvi, nebija deklarētās adreses, bet, piemēram, 2016. gada 1. jūlijā šādu cilvēku bija 43877. Gadījumā, ja personai nav deklarētās adreses (iepriekšējā ir anulēta, bet persona pati nav deklarējusi citu dzīvesvietu), tad nav iespējams

---

⁴⁹ Valsts portāls - www.latvija.lv

paziņot konkrētajai personai adresētu administratīvo aktu un tas nestājas spēkā, jo tas stājas spēkā tikai pēc paziņošanas, bet paziņošana ietver nosūtīšanu uz deklarēto adresi, kuras nav. Arī ES fondu jomā šādas situācijas var rasties, kad konkrētai personai tiek lūgts atmaksāt piešķirto finansējumu vai jāpaziņo cits nelabvēlīgs administratīvais akts. Persona savas deklarētās dzīves vietas anulēšanu pat var plānot, deklarējot dzīvesvietu nekustamajā īpašumā ar kura īpašnieku sarunā, ka tas pieprasīs anulēt dzīvesvietas deklarāciju, tādējādi izvairoties no sev nelabvēlīgu administratīvo aktu spēkā stāšanās. Šo problemātiku apliecina fakts, ka daudzās jomās normatīvajos aktos īpaši atrunā, kur publicē konkrēto administratīvo aktu un ka tas stājas spēkā bez nosūtīšanas. Personu skaitu, kas faktiski nedzīvo savās deklarētajās dzīvesvietās faktiski nav iespējams noteikt. Tomēr faktu, ka ir liels īpatsvars ar personām, kas nedzīvo savās deklarētajās dzīvesvietās, apstiprina pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītību, jo praktiski nav iespējams, ka bērns dzīvotu Jūrmalā, bet katru dienu uz skolu ietu Liepājā, to apstiprina arī Valsts ieņēmumu dienesta dati par iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemēram, Rīgā strādā cilvēki, kuru deklarētās adreses ir visās Latvijas pašvaldībās, bet ir visai ticami pieņemt, ka Rīgā strādājošie, katru dienu nedodas uz Rīgu, piemēram, no Krāslavas. Uz dzīvesvietas deklarēšanās sistēmas problemātiku pašvaldības ir norādījušas kopš šīs sistēmas izveides, daudz absurdu piemēru gadu gaitā ir atspoguļojuši masu informācijas mediji. Dzīvesvietas deklarēšanās neatbilstību faktiskajai dzīvesvietai apliecina Rīgas centra skolu mikrorajonos deklarēto bērnu skaits, kad nereti skolnieks deklarēts kafejnīcā, vai vienā dzīvoklī deklarēti vairāki bērni, kas nav radnieki. Dzīvesvietas deklarēšanās problemātiku apliecina arī Centrālās statistikas pārvaldes pārstāves teiktais MK sēdē⁵⁰, ziņojot par gatavošanos nākamajai tautas skaitīšanai, ka ir ārkārtīgi liels zīdaiņu skaits, kas dzīvokļos ir deklarēti pilnīgi vieni paši, kas apliecina dzīvesvietas deklarēšanas neatbilstību faktiskajai dzīvesvietai. Neatbilstības apliecina arī VID veiktās darbības iedzīvotāju ienākuma nodokļa iekasēšanā par izīrētajiem dzīvokļiem, kad izīrētāji aizliedz īrniekiem īrētajā dzīvoklī deklarēt savu dzīvesvietu. Tāpat to apliecina pieņemtie grozījumi likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli”⁵¹, kas reglamentē administratīvo aktu, kas saistīti ar nekustamā īpašuma nodokli, publicēšanu gadījumos, kad adresātam nav deklarētās adreses. Iedzīvotāju skaita statistika ir viena no būtiskajām statistisko rādītāju daļām, ja tā ir ar lielu neatbilstības pakāpi, tad kļūdas tiek ģenerētas visos gadījumos, kad šie neatbilstošie dati tiek izmantoti – vai tā būtu ES fondu

⁵⁰ 2017. gada 11. aprīļa MK sēdes protokols Nr. 19 -

<http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2017-04-11>

⁵¹ Likums “Par nekustamā īpašuma nodokli” <https://likumi.lv/doc.php?id=43913>

plānošana, ieviešana, normatīvo aktu izvērtējums, plānošanas dokumentu sagatavošana, utt.. Viens no spilgtākajiem tāda veida piemēriem ir ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā plānotā un realizētā pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība, kad balstoties uz statistikas datiem ieguldījumi netika plānoti vietās ar lielāko bērnu skaitu, rindu garumu uz vietu bērnudārzā, kā arī netika ņemtas vērā faktiskās iedzīvotāju migrācijas tendences. Tādējādi Pierīgas pašvaldības, kurās ir lielākā bērnudārzu problemātika, vispār nevarēja saņemt ES fondu atbalstu, savukārt Rīga, kurā arī bērnudārzu problemātika ir ļoti liela, drīkstēja saņemt atbalstu tikai viena bērnudārza būvniecībai. Tādējādi, balstoties uz 2007. - 2013. gadu plānošanas periodā plānoto (kas tika prognozēts, balstoties uz iedzīvotāju statistiku), rindām uz bērnudārziem nevajadzētu būt, tomēr faktiski tās ir. Turklāt rindas ir tieši tajās teritorijās, kurās 2007. - 2013. gadu plānošanas periodā tika pamatots, ka ieguldījumi nav nepieciešami vai nav nepieciešami lielāki. Arī esošajā ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā patiesu un ticamu datu trūkums par iedzīvotāju skaitu konkrētās vietās jau ir ietekmējis fondu plānošanas stadiju. Piemēram, jau sākotnēji ES fondu finansējuma sadalē kā viens no kritērijiem tika izmantots konkrētā administratīvajā teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaits. Pēc aptuveniem novērtējumiem deklarēto iedzīvotāju skaits atsevišķos gadījumos var atšķirties no faktiski dzīvojošo iedzīvotāju skaita pat par 30 %, tādējādi jau sākotnēji veidojot kļūdainu ietekmes izvērtējumu un ieguvumu - izmaksu analīzi. Deklarēšanās sistēmas trūkumi ietekmē ES fondu investīciju izmantošanu gan plānošanas stadijā, gan arī faktisko rezultātīvo rādītāju sasniegšanā un ilgtspējas novērtēšanas posmā. Tomēr gadījumā, ja tiktu sakārtota iedzīvotāju dzīvesvietas deklarēšanās sistēma, nodrošinot, ka lielākā daļa iedzīvotāju uzrāda faktiskās dzīvesvietas, tas varētu palīdzēt ne tikai labāk plānot nākotnes ieguldījumus, bet veikt nepieciešamos pielāgojumus vēl esošajā periodā, kā arī sniegt patiesus datus par sasniegtajām vērtībām ES fondu ieviešanas rādītājos, vai ar patiesu statistiku pamatot, kāpēc konkrētais rādītājs nav sasniedzams, piemēram, ja iedzīvotāju skaits kopumā ir faktiski mazāks konkrētā teritorijā, vai arī atspoguļot daudz labāku rādītāju izpildi gadījumos, kad konkrētās teritorijas iedzīvotāju skaits faktiski ir lielāks. Iedzīvotāju statistika ir viens no pamatiem arī jebkuras pašvaldības attīstības programmām, kuras ietekmē arī ES fondu projektu īstenošanu. Piemēram, šajos rādītājos dati par faktisko iedzīvotāju skaitu varētu būt būtiski:

- Mājsaimniecības laukos, kurām pieejami platjoslas piekļuves pakalpojumi ar vismaz 30 Mb/s datu pārraides ātrumu;

- Mājsaimniecību, kurām pieejami platjoslas pakalpojumi ar vismaz 30 Mb/s ātrumu, skaita pieaugums;
- Iedzīvotāji, kuri gūst labumu no pretplūdu pasākumiem;
- Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits Latvijā lauku teritorijā;
- Iedzīvotāju skaits, kam nodrošināti faktiski centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi;
- Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi;
- Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums;
- Ambulatoro apmeklējumu relatīvā skaita atšķirība starp iedzīvotājiem novadu teritorijās un lielajās pilsētās;
- Vidējā satiksmes intensitāte, t.sk. kravu pārvadājumi pārbūvētajos ceļu posmos gadu pēc posma nodošanas ekspluatācijā.

Tā kā virkni sasniedzamo rādītāju faktiskās vērtības tiks uzskaitītas pašvaldību un to teritoriālo vienību griezumos, tad visiem šiem rādītājiem patiesa jēga būs tikai tad, ja tiks nodrošināta ticamība iedzīvotāju deklarēto dzīvesvietu atbilstībai faktiskajai dzīvesvietai. ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodā ir paredzēts izveidot Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmu, jo patiesiem datiem par iedzīvotājiem konkrētās teritorijās ir ļoti būtiska nozīme, lai laikus un adekvāti reaģētu uz izaicinājumiem darba tirgū. Iedzīvotāju faktiskās dzīvesvietas ir būtisks faktors arī transporta plūsmu prognozēšanā, skolu tīkla attīstībā, ambulatoro medicīnas pakalpojumu plānošanā un daudzās citās jomās. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, kā arī faktu, ka ir pieņemts Oficiālās elektroniskās adreses likums⁵², LPS aicina nodrošināt, ka deklarējot dzīvesvietu ir jānorāda faktiskā personas dzīvesvieta, savukārt gadījumos, ja fiziska persona nevēlas būt sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldībām (saņemt korespondenci) savā deklarētajā un faktiskajā dzīvesvietā, tai ir jāizmanto oficiālā elektroniskā adrese. Šādu principu būtu jānostiprina likumdošanā. Savukārt dzīvesvietas deklarēšanā būtu jānodrošina automātiska valsts reģistru savietošana, attiecīgi precizējot normatīvos aktus, tādējādi minimizējot iespējamības deklarēt dzīvesvietu īpašumos, kuros faktiski nedzīvo. Piemēram, būtu jānodrošina, ka elektroniski deklarēt dzīvesvietu var tikai dzīvojamās ēkās, dzīvojamās telpu grupās (savietojamība ar Kadastra reģistru⁵³, nākotnē arī Būvniecības

⁵² Oficiālās elektroniskās adreses likums - <https://likumi.lv/ta/id/283229-oficialas-elektroniskas-adreses-likums>

⁵³ Valsts zemes dienesta datu publicēšanas un e-pakalpojumu portāls - <https://www.kadastrs.lv/#>

informācijas sistēmu⁵⁴), savukārt konkrētā dzīvesvietā deklarēt savu dzīvesvietu būtu jāvar tikai īpašnieka ģimenes locekļiem (savietojamība ar Iedzīvotāju reģistru⁵⁵) un personām, kurām īpašnieks elektroniski ir piešķīris tiesības deklarēt dzīvesvietu konkrētajā īpašumā (jaunu datu lauka izveide vai nu Kadastra reģistrā, Iedzīvotāju reģistrā vai Valsts ieņēmuma dienesta elektroniskā deklarēšanā sistēmā⁵⁶, kuru aizpildītu nekustamā īpašuma īpašnieki), vienlaikus nodrošinot, ka īres līguma gadījumā visām īres līgumā norādītajām personām kā deklarētā dzīvesvieta tiek norādīta īrētajā īpašumā (savietojamība VID datu bāzēm (izīrēšana jau šobrīd ir jādeklarē VID elektroniskā deklarēšanā sistēmā), nākotnē ar jaunveidojamo Īres reģistru⁵⁷). Iespējams, nepieciešamas vēl citas procedūras, datu savietojamība, monitoringa procedūras (piemēram, automātisks paziņojums nekustamā īpašuma īpašniekam par no jauna deklarēto personu konkrētajā īpašumā konkrētā brīdī, kā arī par faktu, kad konkrētā persona vairs nav deklarējusi dzīvesvietu konkrētajā īpašumā).”

Ņemot vērā iepriekš sniegto problemātikas izklāstu, FM atsevišķi ir informējusi Iekšlietu ministriju, VARAM, TM sadarbībā ar citām iesaistītajām iestādēm un LPS izskatīt LPS pieteikto jautājumu par valsts iedzīvotāju deklarēšanās sistēmas problēmām un nepieciešamības gadījumā sagatavot priekšlikumus turpmākai rīcībai un sistēmas pilnveidošanai.

4.2. Risināmie jautājumi ES fondu ieviešanas veicināšanai

Vairāku SAM ietvaros, kuros ir identificēti riski snieguma ietvara finanšu un uzraudzības rādītāju sasniegšanā, CFLA saskata iespējamu SAM ieviešanas nosacījumu pārskatīšanu kā iespējamu risinājumu risku minimizēšanai. ES fondu ieviešanā iesaistītās iestādes (VI, AI un CFLA) aktīvi apmainās ar informāciju par iespējamām ieviešanas nosacījumu pilnveidošanas vai vienkāršošanas iespējām. Tādēļ tiek rosināts konkrētām AI izvērtēt iespējas ar ieviešanas nosacījumu izmaiņām rast risinājumu projektu ieviešanas intensificēšanai, rezultātu ātrākai sasniegšanai un starposma snieguma ietvara mērķu pārliecinošai sasniegšanai. Identificētās jomas, t.sk. problēmjautājuma izklāsts, **un turpmāk veicamie uzdevumi būtu turpmāk uzskaitītie.**

1) Konstatējama negatīva tendence TM pārziņā esošo ESF līdzfinansēto SAM ieviešanā, neskatoties uz 2017. gada laikā vairākkārtīgu komunikāciju ar projekta ieviesēju. Tādēļ TM nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību un rast risinājumu iespējamo kavēkļu novēršanā: (1) Tiesu

⁵⁴ Būvniecības informācijas sistēma - <https://bis.gov.lv/bisp/>

⁵⁵ Iedzīvotāju reģistrs - <http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/statistika/iedzivotaju-registrs/>

⁵⁶ Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskā deklarēšanā sistēma - <https://eds.vid.gov.lv/login/>

⁵⁷ Likums “Par dzīvojamo telpu īri” - <https://likumi.lv/doc.php?id=56863>

administrācijas īstenotā apmācību projekta ieviešanā SAM 3.4.1. "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai" ietvaros. Maksājumu plāni ir vairākkārt mainīti ar nobīdi laikā uz priekšu. Attiecīgi palielinās risks nespēt kopumā izpildīt 3. prioritārā virziena ESF snieguma ietvara mērķi, ja ieviešanas aktivitāte neuzlabosies. (2) Ieslodzījuma vietu pārvaldes īsteno projektu SAM 9.1.2. "Palielināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū" un SAM 9.1.3. "Paaugstināt resocializācijas sistēmas efektivitāti" ietvaros konstatēti kavējumi maksājumu plānu izpildē. Tādēļ TM tiek aicināta izvērtēt situāciju iepriekš minētajos Tiesu administrācijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes projektos un veikt pasākumus, lai tiktu sasniegti SAM noteiktie snieguma ietvara sertificēto (deklarēto) izdevumu mērķi – attiecīgi 3,7 milj. *euro* apjomā (SAM 3.4.1.), 0,4 milj. *euro* apjomā (SAM 9.1.2.), 1,4 milj. *euro* apjomā (SAM 9.1.3.).

2) VM jāizvērtē līdzšinējais vājais sniegums un trūkumi esošajos SAM 9.2.4.2. "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai" ieviešanas nosacījumos, kuru dēļ prognozējams liels administratīvais slogs projektu ieviešanas laikā, un jāvirza priekšlikumi šīs programmas nosacījumu pilnveidošanai. VM sadarbībā ar CFLA identificēja vairākus iespējamus pasākuma vienkāršošanas pasākumus, ko paredzēts ieviest, veicot grozījumus pasākuma regulējošajos MK noteikumos. Piemēram, atteikties no gada darba plāniem, kuru saskaņošanas un apstiprināšanas process tika uzskatīts par lieku birokrātisku slogu, dzēšot arī 2. pielikumu par gada darba plānu izpildi, paredzēt normu par iespēju vadības un īstenošanas personālu piesaistīt uz uzņēmuma līgumu pamata, palielināt īstenošanas personāla izmaksu ierobežojumu no 2 % uz 5 % no kopējā budžeta u.c.

3) Tāpat kavējumi projekta īstenošanā un plānotā finansējuma izmantošanā paredzami IKVD īstenotajā priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanas projektā (Nr. 8.3.4.0/16/I/001), jo uz ziņojuma sagatavošanas brīdi (2017. gada jūlija beigas) nav apstiprināta vienreizējo maksājumu metodika (atbilstoši MK noteikumu par SAM īstenošanu 25.8. punktam). Atbilstoši projekta īstenošanas nosacījumiem IKVD kā projekta FS nepieciešams izstrādāt valstī vienotas vadlīnijas, ieteikumus koordinētai priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku mazināšanai. Atbilstoši izstrādātajām vadlīnijām pašvaldībām, kas piedalīsies projekta īstenošanā kā sadarbības partneri, paredzēts izstrādāt un īstenot individuālus priekšlaicīgu mācību pārtraukšanas risku mazināšanas plānus šīs riska grupas izglītojamiem. Tādēļ tiek rosināts IZM veikt nepieciešamās darbības vienkāršoto izmaksu ātrākas izmantošanas iespējamībai, lai nodrošinātu projektā plānoto darbību īstenošanu, sniedzot ieguldījumu arī

2018. gadā noteikto finanšu mērķu sasniegšanā. Vienlaikus IZM skaidro, ka MK noteikumu par 8.3.4. SAM īstenošanu⁵⁸ 25.8. apakšpunkts nosaka, ka tiks izstrādāta vienreizējā maksājuma metodika jaunatnes iniciatīvu projektiem. Minētās metodikas izstrāde neietekmē vadlīniju izstrādi un tās neesamība nav iemesls vadlīniju un plānu ieviešanas aizkavēšanai. Vadlīnijas FS – IKVD – ir izstrādājis, notiek to precizēšana, kā arī notiek darbs ar pašvaldībām un profesionālās izglītības iestādēm plānu izstrādei un sadarbības līgumu slēgšanai. 8.3.4. SAM projektā⁵⁹ ir paredzēts, ka vadlīnijas tiks aktualizētas projekta īstenošanas laikā. Attiecībā par vienreizējā maksājuma metodikas izstrādi sākotnēji tika plānots vienreizējā maksājuma metodiku pārņemt no ES programmas “Jaunatne darbībā”, tomēr ar 2017. gadu nacionālie jaunatnes iniciatīvu projekti netiek finansēti programmas ERASMUS+ ietvaros, tādējādi ir izstrādājama jauna metodika. IZM ir uzrunājusi EK par līdzšinējās metodikas izstrādes principiem un līdz šim atbildi nav saņēmusi. Savukārt, lai veicinātu 8.3.4. SAM projekta īstenošanas uzsākšanu izglītības iestādēs un finansējuma apguvi, IZM ir ierosinājusi grozījumus MK noteikumos par SAM īstenošanu, paredzot, ka no tiešajām izmaksām var segt arī tādas personāla (pedagogu) izmaksas, kuri uz daļlaiku strādā mazāk par 30 % no normālā darba laika. Vienlaikus ir uzsākts darbs pie vienas vienības izmaksu metodikas pedagogu un izglītības iestāžu atbalsta personāla (psihologi, sociālie pedagogi, logopēdi, speciālie pedagogi) atlīdzības izmaksu likmes noteikšanai. Ņemot vērā, ka atlīdzības izmaksas veido lielāko daļu projekta finansējuma, ierosinātajiem grozījumiem MK noteikumos par SAM īstenošanu un vienas vienības izmaksu metodikai ir lielāka ietekme uz 8.3.4. SAM projekta īstenošanu, nekā vienreizējā maksājuma metodikai jaunatnes iniciatīvu projektu īstenošanai⁶⁰. Vienas vienības izmaksu metodika tiek izstrādāta, lai to piemērotu ne tikai 8.3.4. SAM, bet arī 8.3.2.2. pasākuma⁶¹ ietvaros, ņemot vērā abās programmās paredzēto pedagogu un izglītības iestāžu atbalsta personāla plašo iesaisti. IZM ir apņēmusies līdz 2017. gada 2. oktobrim izstrādāt un iesniegt FM saskaņošanai vienas vienības metodiku pedagogu un izglītības iestāžu atbalsta personāla (psihologi, sociālie pedagogi, logopēdi, speciālie pedagogi) atlīdzības izmaksu likmes noteikšanai

⁵⁸ MK 2016.gada 12.jūlija noteikumi Nr.460 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” īstenošanas noteikumi

⁵⁹ Projekts “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”, Nr. 8.3.4.0/16/I/001.

⁶⁰ Ņemot vērā, ka vienreizējā maksājuma summa vienam jaunatnes iniciatīvu projektam ir 4 600 EUR un kopumā ir paredzēts īstenot ap 700 jaunatnes iniciatīvu projektu, kā arī 8.3.4.SAM projekta īstenošanas termiņš ir 6 gadi, ieviešot vienreizējo maksājumu, tā pienesums 39 milj. EUR projektam ir 536 tūkst. gadā.

⁶¹ Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.2. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.2. pasākuma “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”

8.3.4. SAM “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” un 8.3.2. SAM “Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.2. pasākuma “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” ietvaros, kā arī līdz 2017. gada 1. decembrim izstrādāt un iesniegt FM saskaņošanai vienreizējā maksājuma metodiku 8.3.4. SAM “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” ietvaros.

4) Saskaņošanas procesā ir 4.2.1.2. pasākuma MK noteikumu projekts “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”, kas paredz prasību sadarbības iestādei reizi gadā veikt piešķirto investīciju uzraudzību, kas nozīmētu pārbaudīt vai projekta iesniedzēja īpašumā, lietošanā vai valdījumā esošajā infrastruktūrā, kas tiek izmantota tādas funkcijas vai pārvaldes uzdevuma, kas nav saistīts ar saimniecisko darbību nodrošināšanai, tai skaitā ēkā vai ēku grupā, pamatlīdzekļu un ilgtermiņa ieguldījumu nolietojuma periodā nav pārsniegts papildinošās saimnieciskas darbības 20 % apmērā no infrastruktūras gada jaudas platības, laika, vai finanšu izteiksmē. Šobrīd CFLA rīcībā nav informācijas par vienotu metodi kā FS šo aprēķinu veikt. Lai viena FS projektos nodrošinātu savstarpēji salīdzināmus rezultātus, ņemot vērā, ka pienākums FS šādu aprēķinu veikt ir regulārs un veicams ilgstošā laika posmā (līdz projekta dzīves cikla beigām), būtu nepieciešama skaidra metode aprēķinu veikšanai. Vienota metode būtiski samazinātu slogu kā FS, sagatavojot aprēķinus, tā arī CFLA kā SI pārbaudot FS aprēķinus. Tā kā attiecībā uz pasākuma 2. kārtu iepriekš minēto jautājumu iespējams risināt investīciju nosacījumu izstrādes procesā, tad papildus tiek rosināts uzdot EM iepriekš minēto problēmu risināt arī attiecībā uz pasākuma 1. kārtu.

5) CFLA ieskatā vēl viena no iespējām, kā vēl paātrināt projekta ieviešanu un visām iesaistītām pusēm samazināt administratīvo slogu un tehniskas kļūdas ir – dokumentācijas iesniegšana un apstrāde tikai un vienīgi e-vidē, izmantojot KP VIS (tā saucamā e-kohēzija). Līdz 2017. gada I pusgada beigām ir būtiski pieaudzis KP VIS lietotāju skaits, sasniedzot 2 200 lietotājus. Neskatoties uz lielo KP VIS lietotāju skaitu, joprojām ne visi projektu iesniedzēji vai FS izmanto visas KP VIS sniegtās priekšrocības. KP VIS e-vidi izmanto, piemēram, tikai projekta iesnieguma iesniegšanai, jo tā ir izvirzīta kā obligāta prasība, vai atsevišķas projekta dokumentācijas iesniegšanai. Uz 2017. gada I pusgada beigām ir samazinājies arī to līgumu skaits, kas parakstīti ar drošu elektronisko parakstu, proti, elektroniski parakstīto līgumu īpatsvars ir 73 %. Īpaši

svarīgi izmantot KP VIS sniegtās priekšrocības ir finansiāli apjomīgos projektos ar ļoti liela apjoma iesniedzamās dokumentācijas un informācijas īpatsvaru. Saņemot informāciju papīra formā tiek dublēts arī CFLA resursu patēriņš nodrošinot tās pašas informācijas pārvadi KP VIS. Administratīvā sloga mazināšanai, laika un citu resursu patēriņa mazināšanai, CFLA aicina visus projektu iesniedzējus un FS kļūt aktīvākiem KP VIS e-vides lietotājiem un izmantot visas KP VIS sniegtās priekšrocības. Tas īpaši attiecas uz valsts pārvaldes iestādēm un pašvaldībām, kur e-kohēzijas izmantošanai būtu jābūt kā obligātam nosacījumam, vienlaikus rādot labu piemēru citiem. Būtiski uzsvērt, ka CFLA nodrošina iespēju izmantot KP VIS e-vidi visiem projektu iesniedzējiem un FS neatkarīgi no tā, vai tas tikai plāno iesniegt projekta iesniegumu, vai arī jau ir uzsācis projekta īstenošanu. Jautājumu vai neskaidrību gadījumā visi projektu iesniedzēji un FS var saņemt konsultācijas un praktiskas apmācības sistēmas lietošanas jautājumos gan elektroniski, gan telefoniski, gan klātienē. Visi tiek aicināti iesniegt projektu iesniegumu, līguma grozījumu, maksājuma pieprasījumu, iepirkuma plānus, plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšana grafikus, izmantojot KP VIS.

6) CFLA, nodrošinot vairāku NVA īstenoto projektu uzraudzību, kuru ietvaros tiek organizēti dažādi pasākumi bezdarbniekiem, 2016. gada novembrī īstenoja kampaņveida ārpuskārtas pārbaudes visos reģionos, lai pārlicinātos par atbilstošu pasākumu norisi saskaņā ar iesniegtajiem pasākumu grafikiem. Kopumā 2016. gada novembrī tika veiktas 343 pārbaudes un gandrīz 30 % gadījumu pārbaūžu laikā tika konstatēti pārkāpumi, t.sk. pasākumi nenotiek saskaņā ar NVA iesniegtā semināru/mācību/citu pasākumu grafikā norādīto, pasākumu īstenošanas vietās neatrodas visi pasākuma dalībnieki, uzņēmumi, kuri iesaistīti pasākumos, norādītajās adresēs nav atrodami. Ņemot vērā pārbaūžu rezultātus, tika pieprasīti skaidrojumi NVA, kā arī iesaistot LM kā AI 2017. gada janvārī NVA tika noteikti vairāki pasākumi konstatēto trūkumu novēršanai un turpmākai projekta ieviešanas uzraudzības pilnveidei, kas 2017. gada vidū joprojām nav pilnībā ieviesti. Kopš 2016. gada novembrī īstenojamajām kampaņveida pārbaudēm, CFLA ir turpinājusi veikt regulāras ārpuskārtas pārbaudes pasākumu īstenošanas vietās. Laika posmā no 2016. gada decembra līdz 2017. gada jūnijam veikta 31 ārpuskārtas pārbaude. Un neskatoties uz jau veiktajiem projektu ieviešanas uzraudzības pilnveidošanas pasākumiem, joprojām ir liels konstatēto trūkumu skaits. Tikai 5 gadījumos (jeb 16 %) pārbaudes rezultāts bijis pozitīvs. Savukārt 19 pārbaudēs (jeb 61 %) pārbaūžu rezultāti bijuši negatīvi un 7 gadījumos (jeb 23 %) izteikti iebildumi. Situācija kopumā rada ne vien neatbilstoši veikto izdevumu risku ar negatīvu ietekmi uz

valsts budžetu, kā arī bažas par snieguma starpposma mērķu sasniegšanas iespējām, bet arī rodas jautājums par SAM īstenošanas efektivitāti kopumā. Lai nodrošinātu tikai atbilstošu izdevumu deklarēšanu EK un samazinātu negatīvu ietekmi uz valsts budžetu, CFLA izskata nepieciešamību un iespēju apturēt maksājumus un asignējumus NVA projektos Nr. 7.2.1.1/15/I/001 “Jauniešu garantijas”, Nr. 7.1.1.0/15/I/001 “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” un Nr. 9.1.1.1/15/I/001 “Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” līdz brīdim, kad NVA informēs CFLA par konstatēto trūkumu novēršanu un uzlabojumu ieviešanu un CFLA būs guvusi pārliecību par tās atbilstošu funkcionēšanu. Vienlaikus, lai sistēmiski izvērtētu SAM ieviešanas nosacījumu un prakses efektivitāti un NVA atbilstošo rīcību, tiek rosināts LM rūpīgi iepazīties ar CFLA pārbažu rezultātiem, izvērtēt SAM ieviešanas efektivitāti, NVA projektu ieviešanas gaitu, iekšējās kontroles sistēmu, izstrādāt priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai, un iesniegt informatīvo ziņojumu kopā ar priekšlikumiem izskatīšanai MK līdz 2017. gada 1. novembrim. Tāpat LM, NVA īstenoto projektu uzraudzības uzlabošanai un administratīvā sloga mazināšanai jānodrošina CFLA piekļuve informācijas sistēmai “BURVIS”. Nepieciešams izvērtēt arī LM pārziņā esošo SAM, kas vērsti uz atbalsta sniegšanu bezdarbniekiem izglītības iestādēs un pie darba devēja, nosacījumu pārvērtēšanu.

7) Papildus FM un CFLA kā risinājumu finanšu plūsmas paātrināšanai un administratīvā sloga samazināšanai visām iesaistītajām pusēm saredz vienkāršoto izmaksu (vienas vienības izmaksu) izmantošanu standartizēta veida tiešo attiecināmo izmaksu pozīcijām, par kurām netiek veikts iepirkums un kuras nav saistītas ar valsts atbalstu (izņemot *de minimis* atbalstu un gadījumus, kad atbalsts tiek sniegts vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniedzējiem, kamēr par šādu iespēju nav Finanšu ministrijas informācija par rastu risinājumu). Līdz ar to FM ar 2017. gada 7. augusta vēstuli Nr. 11-2-03/6061 “Par vienkāršoto izmaksu izmantošanu” ir aicinājusi AI rūpīgi pārskatīt savas kompetences SAM nosacījumus, t.sk. atbalstāmās darbības, jo īpaši SAM, kuru projektu ieviešana būtiski atpalielā no plānotā, un apsvērt iespējas izstrādāt vienas vienības izmaksu metodiku (piemēram par projekta vadības izmaksām, semināru, apmācību organizēšanu, ekspertu piesaisti u.c.). Balstoties uz AI izvērtējuma secinājumiem un priekšlikumiem, iepriekš ar FM saskaņojot kopējo viedokli un pieeju, AI jāizstrādā vienkāršoto izmaksu metodikas SAM, lai maksimāli atvieglotu projektu ieviešanu un administratīvo slogu visos līmeņos. Gadījumā, ja jautājuma pārskatīšanas rezultātā AI un FM argumentēti secinās, ka konkrētā SAM nav iespējams piemērot vienkāršotās izmaksas vai arī nav sagaidāmi

ieguvumi, tad AI nav jāpilda protokollēmumā uzdotais par konkrētu metodiku izstrādi.

Lēmumu par projektu iesniegumiem apstrīdēšana VI

Ievērojot ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda nacionālo tiesisko regulējumu⁶², projekta iesniedzējs VI var apstrīdēt SI pieņemto lēmumu par projektu iesniegumu, kas saņemti 2014. - 2020. gada plānošanas perioda izsludināto projektu iesniegumu atlasu ietvaros, noraidīšanu. VI periodā no 2017. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam ir saņemti 27 apstrīdēšanas iesniegumi par projektu iesniegumu atlasē rezultātiem (sk. zemāk Tabulu Nr. 1), t.sk. 3 gadījumos (1.1.1.1. SAM pasākums) CFLA lēmums ir apstrīdēts atkārtoti pēc tam, kad VI apstrīdēšanas procesa rezultātā ir atcēlušies CFLA pieņemtos lēmumus un pārvērtēšanas rezultātā CFLA projektu iesniegumi ir atkārtoti noraidīti.

Tabula Nr.1 “Saņemtie iesniegumi par projektu iesniegumu atlasē rezultātiem, dati no 2017. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam”

SAM/ pasākums ⁶³	AI	Iesniegti	Noraidīti	Apstrīdēti	Rezultāts			
					Izskatīšana	Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezti atkārtoti izskatīt	Atteikti izskatīt
1.1.1.1.	IZM	309	235	3 ⁶⁴	3 ⁶⁵	0	0	0
1.2.1.4.	EM	41	24	18	0	15	3	0
5.4.1.1.	VARAM	31	19	4	0	1	3	0
9.2.4.2.	VM	106	4	1	0	1	0	0
5.2.1.1.	VARAM	9	4	1	1	0	0	0
Kopā:				27	4	17	6	0

Par periodu līdz 2017. gada 30. jūnijam VI ir sagatavojusi analīzes ziņojumu par VI apstrīdētajiem un atceltajiem SI lēmumiem ar mērķi veikt projektu iesniegumu atlasu un lēmumu pieņemšanas procesa analīzi, identificēt nepilnības, sniegt priekšlikumus turpmāko atlasu procesu uzlabošanai. FM un CFLA par nozīmīgākajiem iespējamiem uzlabojumiem komunicē arī ar AI. Kopumā apstrīdēšanas procesa ietvaros nav konstatēti būtiski pārkāpumi CFLA darbībā, tomēr ir identificēti atsevišķi trūkumi, kas tiek novērsti gan CFLA iekšējo procesu, gan arī ārējo normatīvu aktu līmenī.

⁶² Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.—2020. gada plānošanas perioda vadības likums

⁶³ 1.1.1.1.SAM pasākums “Praktiskas ievirzes pētījumi”, 3.2.1.1.SAM pasākums “Klasteru programma”, 3.1.1.5.SAM pasākums “Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu un infrastruktūras izveidei vai rekonstrukcijai”, 1.2.1.4.SAM pasākums “Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā”.

⁶⁴ Apstrīdēti atkārtoti – sākotnēji apstrīdēti 49 CFLA pieņemtie lēmumi, no kuriem 38-ir atstāti spēkā, 10 – atgriezti atkārtotai izskatīšanai, 1 – atteikts izskatīt, jo nokavēts apstrīdēšanas termiņš.

⁶⁵ Atkārtoti apstrīdēts VI pēc tam, kad pēc sākotnējā lēmuma atcelšanas (VI lēmums) CFLA pārvērtēšanas rezultātā pieņēma lēmumu par projektu iesniegumu noraidīšanu.

Ir plānoti vai jau veikti šādi pasākumi (attiecīgi jauni valdības uzdevumi nav nepieciešami):

1) CFLA ir organizējusi semināru ar VI un AI piedalīšanos, lai apkopotu gūto pieredzi 1.1.1. SAM 1.1.1.1. pasākuma “Praktiskas ievirzes pētījumi” pirmās kārtas projektu iesniegumu atlasē ietvaros un ieteikumus nākamās kārtas atlasē procesa uzlabošanai.

2) IZM līdz 2017. gada 31. augustam sagatavos ziņojumu ar 1.1.1.1. pasākuma “Praktiskas ievirzes pētījumi” pirmās kārtas atlasē rezultātu analīzi un priekšlikumiem turpmāko atlasē kārtu saturiskiem un procedurāliem uzlabojumiem, tai skaitā izvērtējot pirmās kārtas projektu iesniegumu atlasē vērtēšanas procedūras un dokumentāciju un nepieciešamības gadījumā veicot atbilstošas izmaiņas.

3) 1.2.1.4. SAM pasākuma ietvaros precizēti kritēriji un to vērtēšanas metodika, tāpat veikti grozījumi MK noteikumos, kurus paredzēts pieņemt MK 2017. gada 25. jūlijā. Noteikumi paredz EK datu bāzē ietvertu ekspertu piesaisti vērtēšanā, turklāt katru projektu vērtējot diviem ekspertiem. Attiecībā uz projektu iesniegumu vērtēšanu (1) veiktas korekcijas, precizēts un vienkāršots biznesa plāna saturs, uzsverot būtiski nepieciešamo kopsakarā ar projektu – aspekti, aprēķini, pamatojumi, (2) precizēts iesniedzamo dokumentu saraksts, saturs un dokumentu valoda, ņemot vērā, ka projektu vērtēšanā plānots piesaistīt EK ekspertus u.c. precizējumi.

4) Ir panākta vienošanās ar VM kā 9.2.4.2. SAM pasākuma AI par nepieciešamiem grozījumiem SAM MK noteikumos, lai nodrošinātu viennozīmīgu un skaidru prasību definēšanu normatīvā akta ietvaros. CFLA ir ieteikusi precīzāk definēt pasākuma 9.2.4.2. atbalstāmās darbības tā, lai tiktu konkretizēts, kādas aktivitātes ir atbalstāmas un, kādas – nav, kā arī precizēt citas normas, lai novērstu neskaidrības.

5) Precizētas un uzlabotas CFLA iekšējās procedūras, lai novērstu citus VI konstatētos trūkumus iekšējo procesu vadībā un kontrolē.

Tāpat ir konstatēts, ka ir iespējams paātrināt ES fondu projektu uzsākšanu, izmantojot iespēju iesniegt projektus sākotnēji bez pilna tehniskā projekta gadījumos, kad ierobežotās projektu atlasēs šis kritērijs ir precizējams. Tāpat IPIA projektu iesniedzējiem nebūtu jācenšas izpildīt visi maksimālie nosacījumi, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu atbilstoši projektu vērtēšanas kritērijiem. Vairumā gadījumu, lai projekts tiktu atzīts par pilnībā atbilstošu, pietiek ar iesniegto dokumentāciju prasītajā minimālajā apmērā, kvalitātē un gatavības

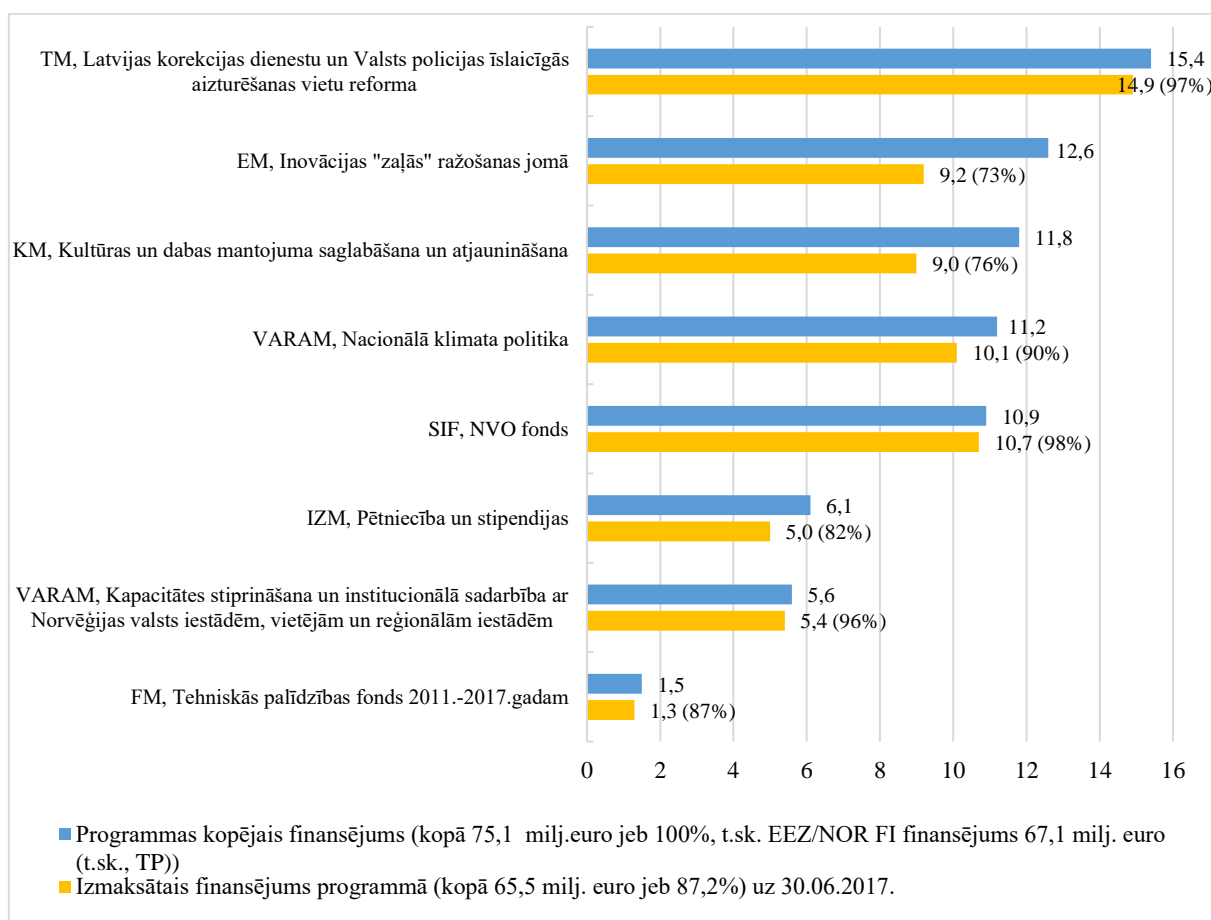
pakāpē. Tādējādi, iespējams, atsevišķos gadījumos var ievērojami ietaupīt gan laiku, gan resursus. Vienlaikus, jāapzinās riski un ieguvumi, jāatrod samērīgs balanss konkrētajos gadījumos. Tādēļ FM ir aicinājusi AI atbilstoši kompetencei pārskatīt esošās prasības attiecībā uz tehnisko projektu gatavības stadiju un kritērijiem ES fondu projektu iesniegšanai un, pamatotos gadījumos, veikt nepieciešamās izmaiņas.

5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana⁶⁶

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2009-2014.gada perioda ieviešana

Līdz 2017. gada 30. jūnijam kopumā bija iespēja veikt investīcijas 75,1 milj. *euro* apmērā, ieviešot septiņas programmas. Līdz pārskata perioda beigām programmās izmaksāti 65,5 milj. *euro* jeb 87,2 % no kopējā pieejamā EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma, progress pusgadā ir 5,1 milj. *euro* jeb 7,9 %.

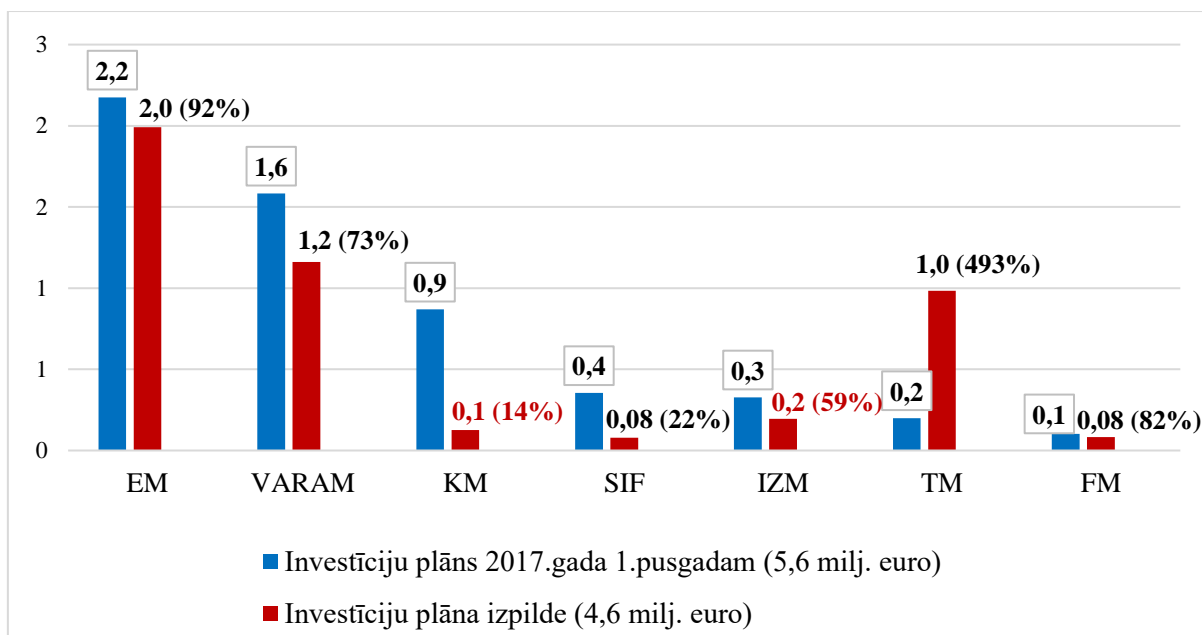
Ilustrācija Nr.14 "EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmās pieejamais un izmaksātais finansējums līdz 2017.gada 30. jūnijam, milj. euro"

⁶⁶EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu tīmekļa vietne: <http://www.eeagrants.lv/?id=23> un <http://www.norwaygrants.lv/?id=23>

Saskaņā ar MK 2017. gada 14. marta sēdes protokollēmuma (Nr. 12 43.§) 10. punktu 2017. gadā ir plānots veikt EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansējuma investīcijas 13,1 milj. *euro* apmērā. Programmu apsaimniekotāji pārskata periodā plānoja nodrošināt investīcijas Latvijā 5,6 milj. *euro* apmērā un pusgada beigās veiktās investīcijas sasniedza 4,6 milj. *euro* jeb tās bija par 17,6 % (jeb 1,0 milj. *euro*) mazākas nekā plānotas.

Ilustrācija Nr.15 “EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīciju plāns un tā izpilde 2017. gada pārskata periodā, milj. euro.”⁶⁷

Vislielākās novirzes no investīciju plāna radās KM programmā “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” un IZM programmā “Pētniecība un stipendijas”, jo pārskata periodā šajās programmās turpinājās projektu noslēguma pārskatu izskatīšana, līdz ar to noslēguma maksājumi projektiem tiks veikti 2017. gada II pusgadā. Kā arī vairāki projekti ir noslēgušies ar finansējuma ietaupījumiem, kurus plānots novirzīt divpusējās sadarbības aktivitāšu īstenošanai 2017. gada II pusgadā.

SIF programma “NVO fonds” ir noslēgusies un tās ietvaros tika pabeigti 205 projekti jeb 62,0 % no kopējā EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmās pabeigto projektu skaita - 331.

KM programmā “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” pabeigti 20 projekti, kā rezultātā restaurēti un sabiedrībai pieejami

⁶⁷ 1) programmas “NVO fonds” projektu ieviešana noslēdzās jau 2016. gada 30. aprīlī un novirze skaidrojama ar to, ka 2017. gada investīciju plānā tika iekļauti projektu finansējuma atlikumi, kas vairs netiks izmantoti; 2) TM programmas “Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma” investīciju plāns tika pārsniegts, jo bija plānots, ka projektu noslēguma maksājumi tiks veikti tikai 2017. gada 2. pusgadā, tomēr lielākā daļa noslēguma maksājumu tika veikti ātrāk kā plānots, t.i., 2017. gada 1. pusgadā.

10 kultūras objekti, īstenoti vairāk kā 50 kultūras apmaiņas pasākumi, izveidota Rīgas jūgendstila kultūrvēsturiskā mantojuma datu bāze, virtuālā ekspozīcija un veikta krājuma digitalizācija.

TM programmā "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma" pabeigti visi 3 projekti, kā rezultātā ievērojami uzlaboti apstākļi 21 īslaicīgās aizturēšanas/pagaidu turēšanas vietā, izstrādāta mācību programma un rokasgrāmata Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu personālam, atklāts Atkarīgo centrs Olaines cietuma teritorijā, kā arī Latvijā ir ieviests alternatīvs soda izciešanas veids – elektroniskā uzraudzība. Tā pat visos projektos veiktas darbinieku apmācības un ievērojami celta institucionālā kapacitāte.

EM programmā "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" projektu ieviešanas aktivitātes pabeiguši 35 projektu īstenotāji, kā rezultātā ir radītas 79 jaunas darba vietas, 7,3 milj. *euro* apmērā piesaistīts privātais finansējums zaļo tehnoloģiju/produktu izstrādē, 12 ražošanas uzņēmumos ir uzstādītas jaunas un videi draudzīgākas ražošanas iekārtas/tehnoloģijas, nodrošināti inkubācijas pakalpojumi 24 uzņēmumiem un vairāk kā 150 klienti saņēmuši pirms inkubācijas pakalpojumus.

IZM programmā "Pētniecība un stipendijas" pabeigti 11 pētījumi veselības, sociālās un humanitārās zinātnes jomās un 26 stipendiju projekti, kā rezultātā 89 studenti un 190 akadēmiskā personāla pārstāvji no 13 Latvijas augstskolām papildināja zināšanas un veicināja pieredzes apmaiņu ar apmēram 32 donorvalstu augstskolām.

VARAM programmā „Nacionālā klimata politika” pabeigti 27 projekti, kā rezultātā atbalstīta visaptverošas Latvijas nacionālās klimata politikas izstrāde un VARAM programmā "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm" pabeigti 4 projekti, kā rezultātā tika veicināta modernas un efektīvas publiskās pārvaldes izveide un uzlabota valsts, reģionālo un vietējo iestāžu pakalpojumu kvalitāte un pieejamība, pārņemot Norvēģijas valdības un nevalstisko institūciju pieredzi un labo praksi.

Sasniegtie rezultāti tika prezentēti plašākai sabiedrībai EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2009. - 2014. gada perioda noslēguma pasākumā, kurš norisinājās no 2017. gada 30. jūnija līdz 1. jūlijam Cēsīs, sarunu festivāla

“LAMPA” ietvaros⁶⁸. Plašāka informācija par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešanu Latvijā, t.sk. par aktuālajiem publicitātes pasākumiem, ir pieejama tīmekļa vietnēs⁶⁹.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014. – 2021. gada perioda plānošana

2017. gadā turpinās darbs pie EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014. – 2021. gada perioda sagatavošanas, kurā Latvijai pieejamais bruto finansējums abu finanšu instrumentu ietvaros ir 102,1 milj. *euro*, no kura daļa finansējuma ir iezīmēti saskaņā ar apstiprināto ieviešanas regulējumu (donorvalstu administratīvās izmaksas, divpusējās sadarbības veicināšanas fonds, tehniskā palīdzība, obligātais NVO fonds u.c.).

2017. gada 24. janvārī Rīgā notika pirmā oficiālā divpusējo sarunu tikšanās ar donorvalstu pārstāvjiem, kurā tika pārrunātas abu pušu programmu prioritātes, balstoties uz 2016. gada 20. decembrī MK apstiprināto sarunu mandātu un 2017. gada 18. janvārī saņemto donorvalstu piedāvājumu. 2017. gada 17. martā tika organizēta ekspertu līmeņa tikšanās par donorvalstu rosināto programmu uzņēmējdarbības atbalsta un inovāciju jomā, kā arī martā tika organizēta videokonference ar Finanšu instrumentu biroja pārstāvjiem par divpusējās sadarbības fondu.

2017. gada 20. aprīlī Rīgā notika otrā oficiālā divpusējo sarunu tikšanās ar donorvalstu pārstāvjiem, pusēm pārrunājot precizētos viedokļus attiecībā uz programmām un finansējumu. 2017. gada maijā un jūnijā tika organizētas tehniskas sarunas par NVO fondu, kā arī par sadarbību ar OECD Iekšlietu programmas ietvaros.

2017. gada 5. jūlijā Oslo notika trešā oficiālā divpusējo sarunu tikšanās, kuras laikā tika pārrunāti abu pušu iepriekš nosūtītie kompromisa priekšlikumi un panākta konceptuāla vienošanās par saprašanās memorandu saturu – programmām, to finansējumu, iepriekš noteiktajiem projektiem, īpašajām interesēm un citu vispārīga rakstura informāciju. Šobrīd notiek detalizēta saprašanās memorandu sagatavošana gan no donoru, gan Latvijas puses. FM plāno virzīt apstiprināšanai MK gan Saprašanās memorandu, gan nepieciešamos tiesību aktus, t.sk. likumprojektu un MK noteikumus, nekavējoši, tiklīdz no donoru puses saņemti apstiprināmi saprašanās memorandu projekti.

---

⁶⁸ Informācija par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2019.-2014.gada perioda noslēguma pasākumu: <https://www.facebook.com/events/1139215662891724/?fref=ts>

⁶⁹ Informācija pieejama tīmekļa vietnēs: www.eeagrants.lv un www.norwaygrants.lv

6. Šveices programmas ieviešana

Finansējums Latvijai 56,8 milj. Šveices franku jeb 52,0 milj. *euro*⁷⁰ apmērā bija pieejams no 2007. gada 14. jūnija līdz 2017. gada 13. jūnijam, kad noslēdzās visi 10 Šveices programmas projekti (Skolu autobusu projekts, NVO fonds, Tiesu modernizācijas Latvijā projekts, Mikrokreditēšanas programma, Skolu ugunsdrošības projekts, Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā grantu shēma, Stipendiju fonds, Jauniešu centru programma, Sarkandaugavas sanācijas projekts un Finanšu pārskatu sagatavošanas projekts). Līdz pārskata perioda beigām no donorvalsts saņemtas atmaksas 46,7 milj. *euro*⁷¹ apmērā jeb 89,7 % no Šveices programmas kopējā finansējuma, progress I pusgadā pieaudzis par 1,0 milj. *euro* jeb 2,0 %, salīdzinot ar 2016. gada II pusgadu. 2017. gada I pusgadā veiktas investīcijas 2,2 milj. *euro* (88,2 % no valsts budžetā plānotajiem maksājumiem).

Lai prezentētu sasniegtos rezultātus Šveices programmā, 2017. gada 31. maijā notika Šveices programmas pēdējā gada sanāksme un noslēguma publicitātes pasākums⁷².

Jauniešu centru programma noslēdzās 2017. gada 31. martā. Programmā ir pabeigta 26 multifunkcionālu jauniešu iniciatīvu centru izveide 26 dažādās Latvijas pašvaldībās, nozīmīgi pārsniedzot projektā ieplānotos rezultātus (bija plānota 17 centru izveide). Ir notikušas jau 196 apmācības (bija plānotas 160 apmācības) jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem par jaunatnes jomas aktuālajām tēmām.

Sarkandaugavas sanācijas projekts noslēdzās 2017. gada 13. jūnijā. Projektā tika veikti sanācijas darbi un uzlabota piesārņoto vietu vides kvalitāte Sarkandaugavā un samazināta piesārņojuma ieplūšana Daugavā. Kopumā tika izsūkņētas 1721 tonnas naftas produktu (112,0 % no plānotā apjoma), veikti piesārņotās grunts ekskavācijas darbi 7 122,1 tonnas (132,0 % no plānotā apjoma) un gar Sarkandaugavas attekas krastu pagarināta ūdens necaurļaidīga rievsienu līdz 376 metriem (sākotnēji plānots 328 metri) ilgtspējas nodrošināšanai. Kā arī pārskata periodā notika starptautiska pieredzes apmaiņas konference vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas jomā.

⁷⁰ Saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto Šveices franka valūtas konvertācijas kursu (1 EUR=1,093 CHF) uz 01.07.2017.

⁷¹ Donorvalsts atmaksātā summa Šveices frankos konvertēta uz eiro piemērojot Latvijas Bankas noteikto Šveices franka valūtas konvertācijas kursu (1 EUR=1,093 CHF) uz 01.07.2017.

⁷² Pieejama plašāka informācija par gada sanākumi un noslēguma publicitātes pasākumu pieejama šeit: <https://www.facebook.com/FinansuMinistrija/posts/1446116075432012:0>

Finanšu pārskatu sagatavošanas projekts noslēdzās 2017. gada 13. jūnijā. Projekta mērķis – stiprināt valsts pārvaldes iestāžu un NVO administratīvo kapacitāti grāmatvedības un revīzijas jomā:

- 1) notikuši 21 semināri un apmācības grāmatvedības, nodokļu, iekšējā audita jomās;
- 2) izstrādātas 2 IT sistēmas: 1) atbalsta rīks revīziju veikšanai mazām un vidējām komercsabiedrībām; 2) datu bāze, lai stiprinātu FM, kā uzraugošās/AI administratīvo un profesionālo kapacitāti zvērinātu revidentu komercsabiedrību uzraudzību Latvijā;
- 3) izstrādātas vadlīnijas darbam ar zvērinātiem revidentiem un sadarbībā ar Zvērinātu revidentu asociāciju ir aktualizētas Zvērinātu revidentu kvalifikācijas eksāmenu programmas un izstrādāts sagatavošanas kurss eksāmeniem.

Plašāka informācija par Šveices programmas projektiem pieejama tīmekļa vietnē⁷³.

7. Projektos konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi

ES fondu gadījumā⁷⁴ neatbilstība⁷⁵ ir jebkurš ES tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu, un par ko samazina projekta attiecināmās izmaksas. Ziņojumā analizētas neatbilstības ar finansiālu ietekmi – neatbilstība, kurā FS ir veikta ES fondu līdzekļu atmaksa, un veiktajā maksājumā ir ietverti neattaisnoti/neattiecināmi/nepamatoti izdevumi, piemērota jebkura no atgūšanas procedūrām, t.sk. samazinot projekta attiecināmās izmaksas. Par neatbilstību ar finansiālu ietekmi tiek uzskatīti gadījumi, kad FS ir izmaksāts ES fondu finansējums un tas ir jāatgūst (tai skaitā ieturot no kārtējā vai nākamā

---

⁷³ Informācija pieejama tīmekļa vietnē: www.swiss-contribution.lv

⁷⁴ līdzīgi citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

⁷⁵ jebkurš Latvijas Republikas vai ES tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17.decembra Regulas (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006, 2.panta 36.punktam.

maksājuma), piemērojot finanšu korekciju. Metodoloģiskais atbalsts par neatbilstību administrēšanu pieejams ES fondu tīmekļa vietnē⁷⁶.

ES fondu tīmekļa vietnē⁷⁷ tabulā Nr.1 pieejama informācija par neatbilstībām un neatbilstoši veiktiem izdevumiem (turpmāk analizē – neatbilstība) un atgūtiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem pārskata periodā un kumulatīvi uz pārskata perioda beigām, tabulā Nr. 2 – informācija par 2017. gada I pusgadā konstatētajām neatbilstībām tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos un tabulā Nr.3 informācija par aktivitātēm, kurās konstatēto neatbilstību apjoms pret aktivitātēs pieprasīto finansējumu pārsniedz 2,0 % līmeni, norādot jomas, kurām tiek veikta pastiprināta uzraudzība no VI, AI un SI puses. Informācija par 2014. – 2020. gada plānošanas periodā konstatētajām neatbilstībām pieejama ES fondu tīmekļa vietnē⁷⁸ tabulās Nr. 1., 2. un 3.

Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2017. gada 30. jūnijam

Kopumā līdz 2017. gada 30. jūnijam konstatēto neatbilstību apjoms ir 174,1 milj. *euro*, no kuriem atgūti 151,8 milj. *euro*, kas ir 87,2 % no neatbilstību kopējā apjoma. Ņemot vērā, ka 2017. gada 30. martā EK ir iesniegts noslēguma ziņojums par darbības programmu “Cilvēkresursi un nodarbinātība”, “Uzņēmējdarbība un inovācijas” un “Infrastruktūra un pakalpojumi” īstenošanu 2007. – 2013. gada plānošanas periodā, 2007. – 2013. gada plānošanas periods uzskatāms par slēgtu, taču neatbilstību uzraudzība turpinās arī pēc 2017. gada 30. marta attiecībā uz 2007. – 2013. gada plānošanas perioda pēcuzraudzības periodā konstatētajām neatbilstībām.

2017. gada I pusgadā konstatētas 27 neatbilstības par kopējo summu 6,1 milj. *euro*. Vislielāko īpatsvaru – 5,4 milj. *euro* jeb 88,0 % veido komersantu projektos konstatētās neatbilstības.

Pārskata periodā finansiāli apjomīgākā neatbilstība 4,3 milj. *euro* apmērā ir klasificēta kā “Aizdomas par krāpšanu”, un tā tika konstatēta darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitātē “Augstas pievienotās vērtības investīcijas”. Tiesībsargājošā iestāde pārbauda informāciju par FS iespējamu iesaisti ES fondu finansējuma izkrāpšanā, un uz šī ziņojuma

⁷⁶ ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondu vadlīnijām, metodikām un skaidrojumiem: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1099> (2007.-2013.g. plānošanas periods) un <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi> (2014.-2020.g. plānošanas periods)

⁷⁷ ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/es-fondos-konstatetas-neatbilstibas>

⁷⁸ <http://www.esfondi.lv/konstatetas-neatbilstibas>

sagatavošanas brīdi SI (LIAA) nav pamata vērsties pie FS ar paziņojumu par līguma izbeigšanu un lūgumu atmaksāt izmaksāto atbalsta finansējumu.

Tāpat 2017. gada I pusgadā 1,5 milj. *euro* jeb 23,8 % no kopējā neatbilstību apmēra veido noteikto ieviešanas nosacījumu pārkāpumi komersantu un valsts iestāžu īstenotajos projektos saistībā ar to, ka netika ievēroti normatīvo aktu nosacījumi, piemēram, mikro aizdevuma izsniegšanas nosacījumi attiecībā uz nodokļu parādu apjomu aizdevuma izsniegšanas brīdī, netika nodrošināta projekta rezultāta funkcionalitāte. Tāpat par neatbilstoši veiktiem izdevumiem tika atzīta sabiedrības neto ieņēmumu daļa, kas pārsniedz sākotnēji plānoto – ievērojot normatīvus aktus, proporcionāli ES KF ieguldījumam jāatgūst vai jāietur ieņēmumi, kas nebija ņemti vērā, aprēķinot projektam pieejamā ES KF līdzfinansējuma apmēru.

Papildus jānorāda, ka pārskata periodā tika konstatēti arī iepirkumu vai konkurences normu pārkāpumi par kopējo summu 393,3 tūkst. *euro*, no kura 81,0 % jeb 318,7 tūkst. *euro* veido neatbilstības, kas atklātas EK audita Nr. 2013/LV/REGIO/C2/1242/1 ietvaros⁷⁹. Pamatojoties uz MK 2017. gada 31. janvāra sēdes protokollēmumu Nr. 5 29.§ 3. punktu, neatbilstoši veiktie izdevumi uzskatāmi par atgūtiem ES fondu 2007. – 2013. gada plānošana perioda konkrētajos projektos. Atlikušo neatbilstību summu 74,7 tūkst. *euro* veido iepirkumu vai konkurences normu pārkāpumi, kas tika atklāti, veicot projekta sertificēto izdevumu revīziju vai sertifikācijas iestādes auditu.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 740⁸⁰ 23.punktu VI informē par šādiem gadījumiem, kuros nav iespējams atgūt neatbilstoši veiktos izdevumus:

- 1) CFLA, izvērtējot VARAM 2017. gada 10. februāra funkcionalitātes pārbaudes gala ziņojumu par E-veselības projektiem⁸¹ un tajā iekļautajiem konstatējumiem par e-veselības sistēmas un e-pakalpojumu atbilstību un pieejamību lietotājiem, konstatēja un 2017. gada 28. februārī pieņēma lēmumu par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem un finanšu korekciju

⁷⁹ Finanšu korekcija 5% apmērā piemērojama iepirkuma līguma summai visos projektos, kuros iepirkuma līguma cena ir virs Komisijas 2015.gada 15.decembra Regulā (ES) 2015/2341 un Komisijas 2015.gada 15.decembra Regulā (ES) 2015/2342 noteiktajām iepirkumu robežvērtībām, un kur iepirkuma dokumentācijā ir bijusi iekļauta prasība uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi pretendētājam nodrošināt speciālistus, kuri ir ieguvuši sertifikāciju atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām būvniecības jomā.

⁸⁰ 2010.gada 10.augusta MK noteikumi Nr: 740 “Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus”

⁸¹ projektu Nr.3DP/3.2.2.1.1/09/IPIA/IUMEPLS/003 “Elektronisko recepšu informācijas sistēmas izveides pirmais posms”, Nr.3DP/3.2.2.1.1/09/IPIA/IUMEPLS/015 “Elektroniska apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-booking), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-referrals) - 1.posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana”, Nr.3DP/3.2.2.1.1/13/IPIA/CFLA/008 „E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība”

projektam „E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība” (179 280,67 *euro*) un projektam “Elektroniska apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-booking), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-referrals) - 1.posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana” (406 911,95 *euro*).

2017. gada 22. jūnijā CFLA saņēma NVD vēstuli, kurā NVD atkārtoti norāda, ka nepiekrīt CFLA 2017. gada 28. februāra lēmumam par neatbilstoši veikto izdevumu konstatēšanu E-veselības projektos, kā arī papildus informē, ka CFLA lēmumā norādītā kopsumma 586 192,62 *euro* nav pieejama NVD budžeta līdzekļos, tādējādi nevar nodrošināt labprātīgu neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu. Ņemot vērā, ka netika saņemti papildu argumenti lēmuma pārskatīšanai, CFLA nav pamata pārskatīt lēmumu par neatbilstības konstatēšanu un izmaksu atzīšanu par neatbilstoši veiktiem izdevumiem. Papildus NVD, pamatojoties uz VM lūgumu veikt dienesta pārbaudi par CFLA 2017. gada 28. februāra lēmumā konstatētajām neatbilstībām E-veselības projektos, 2017. gada 15. martā izveidoja komisiju, kura veica dienesta pārbaudi un izvērtēja E-veselības projektu īstenošanā iesaistīto amatpersonu darbības atbilstību un atbildību par neattiecināmo izmaksu rašanos. Dienesta pārbaudes komisija secināja, ka E-veselības funkcionalitāte kopumā izstrādāta atbilstoši E-veselības projektos paredzētajam, kā arī to, ka neviena no NVD amatpersonām nav veikusi apzinātu, prettiesisku darbību ar mērķi nodarīt valsts interesēm zaudējumus vai citādu kaitējumu.

- 2) CFLA 2017. gada 26. februārī informēja ZM par tās īstenoto ERAF projektu ietvaros konstatētajiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem 77 256,39 *euro* apmērā⁸², t.sk. projektos: Nr. 3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/014 “Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu un klientu orientētās pakalpojumu sistēmas izveide” – 51 504,26 *euro* apmērā un Nr. 3DP/3.2.2.1.1/09/IPIA/IUMEPLS/014 “Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu vienotas informācijas telpas izveide” - 25 752,13 *euro* apmērā.

2017. gada 2. martā ZM vēstulē informēja CFLA par neatbilstoši veikto izdevumu rašanos no FS neatkarīgu apstākļu dēļ, kā arī par to, ka ZM 2017. gada budžetā nav ieplānoti nepieciešamie finanšu līdzekļi ZM ERAF projektos Nr. 3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/014 un

⁸² Neatbilstošie izdevumi par e-pakalpojumu „Augu izcelsmes dzīvnieku barības robežkontrole”, “Fitosanitārā robežkontrole” “Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu vienotas informācijas telpas izveide” izstrādi

Nr. 3DP/3.2.2.1.1/09/IPIA/IUMEPLS/014 konstatēto neatbilstību izdevumu segšanai 77 256,39 *euro* apjomā.

- 3) 2016. gada 16. jūnijā RI veica sertificēto izdevumu pārbaudi projektā “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi”, kurā konstatēja pārskatāmības un vienlīdzības attieksmes principa pārkāpumu inženiertehniskās uzraudzības izpildes laikā, t.sk. pakalpojuma apjoma un speciālistu maiņu, par ko tika piemērota finanšu korekciju 10 % apmērā – 57 170,64 *euro* - no Līguma kopējās summas. Vienlaikus VARAM sniedza informāciju, ka VVD ir veicis dienesta pārbaudi, kurā noskaidrots, ka disciplinārlietu nav iespējams ierosināt, jo ir iestājies tās ierosināšanas noilgums. Vienlaikus VVD ir informējis, ka tās rīcībā nav pieejamu tādu līdzekļu, lai nodrošinātu neatbilstoši veiktu izdevumu atmaksu. Ņemot vērā, ka šis ir posmos dalītais projekts, kura otrais posms tiek turpināts 2014. – 2020. gada plānošanas periodā, IUB veic rūpīgu visu iepirkumu dokumentācijas un norises pirmspārbaudes, lai novērstu turpmāku neatbilstību rašanos risku.

- 4) 2011. gada 27. decembrī LIAA izmaksāja avansu 10 137,96 *euro* apmērā projekta “Dzīvojamā nama Tallinas ielā 17 siltumnoturības uzlabošanas pasākumu īstenošana” FS biedrībai “Tallinas 17”. Projekta ietvaros tika nomainīti seši koplietošanas telpu logi un trīs koplietošanas telpu balkonu durvis. Turpmākās projektā paredzētās darbības veikt nebija iespējams un projektā paredzētais mērķis netika sasniegts, jo biedrībai “Tallinas 17” neizdevās piesaistīt finansējumu no kredītiestādes.

Pamatojoties uz to, ka Biedrība nenodrošināja pamatojošo dokumentāciju un skaidrojumu līdz noteiktajam termiņam, atbilstoši līgumā noteiktā kārtībā LIAA pieņēma lēmumu vienpusēji atkāpties no līguma saistību izpildes termiņa. Ievērojot minēto, līgums nosaka, ka biedrībai “Tallinas 17” ir pienākums pilnā apmērā atmaksāt saņemto atbalsta finansējumu vai tā daļu. Attiecīgi LIAA 2015. gada 9. oktobrī vienpusēji atkāpās no līguma saistību izpildes, lūdzot FS 10 darba dienu laikā labprātīgi atmaksāt LIAA neatbilstoši veiktos izdevumus vai iesniegt LIAA nepamatoti izmaksātās atbalsta summas atmaksas kalendāro grafiku. 2016. gada 23. septembrī FS atmaksājis 1 471,12 *euro*. LIAA vairākkārt ir vērsusies pie biedrības “Tallinas 17”, aicinot atmaksāt atlikušos par neatbilstoši veiktiem atzītos izdevumus 8 666,84 *euro* apmērā. Biedrība nav nodrošinājusi minēto izdevumu atmaksu un LIAA būtu jāuzsāk piedziņas process pret katru attiecīgās daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieku. LIAA ir veikusi minimālo izdevumu aprēķinu, kas tai būtu nepieciešami neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas procesa

nodrošināšanai šādā kārtībā. LIAA administratīvās izmaksas piedziņas procesa nodrošināšanai no 19 dzīvokļu īpašniekiem būtu 15 271,53 *euro*, kas gandrīz divas reizes pārsniedz atgūstamo summu. Tiesvedības gadījumā papildus LIAA izdevumiem atgūšanas procesa nodrošināšanai, no valsts budžeta līdzekļiem būtu jāsedz arī izdevumi saistībā ar tiesas un tiesu sistēmai piekritīgo iestāžu darba nodrošināšanu.

Vienlaikus LIAA administrētajās ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda aktivitātēs pēcuzraudzībā uz 2017. gada 1. jūliju bija 1048 projekti un pēcuzraudzības periods turpināsies līdz pat 2021. gadam (ieskaitot). Ņemot vērā līdzšinējo LIAA pieredzi projektu pēcuzraudzības periodā, par projektu pēcuzraudzību atbildīgajām struktūrām pastāvīgi ir nepieciešams juridisks atbalsts jautājumu risināšanai ES fondu aktivitāšu ietvaros īstenotajos projektos. Papildus juristi sagatavo nepieciešamos dokumentus tiesvedību procesos (prasības pieteikumus, paskaidrojumus, apelācijas un kasācijas sūdzības, izpildu dokumentus u.c. dokumentus) lietās par līgumu izpildes strīdiem, kā arī pārstāv LIAA intereses tiesā un izmeklēšanas iestādēs gadījumos, kad to lietvedībā atrodas ES fondu līdzfinansētā projektā konstatēta pārkāpuma izmeklēšana. Tādējādi, darbiniekus novirzot citu, LIAA un darbinieku kompetencei atbilstošu jautājumu risināšanai, tiktu sekmēta ātrāka problēmsituāciju izvērtēšana un konstatēto neatbilstību izskatīšana un būtu lietderīgāka valsts līdzekļu izlietošana, nekā neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana tiesas ceļā projektā “Dzīvojamā nama Tallinas ielā 17 siltumnoturības uzlabošanas pasākumu īstenošana”.

Par Daugavpils pilsētas domes ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas perioda projektu ietvaros konstatēto neatbilstību atgūšanu

Laikposmā līdz 30.06.2017. Daugavpils pilsētas domes 3.6.1.1. aktivitātes “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” īstenoto projektu ietvaros ir aktuālas piecas neatbilstību lietas, kuru kopējā finansiālā ietekme ir 2 045 341,59 *euro*.

Divas un finansiālas ietekmes ziņā ievērojamākās neatbilstību lietas, kuru neattiecināmo izmaksu summa ir 1 362 636,57 *euro*, ir saistītas ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja ierosināto kriminālprocesu Nr. 16870000912 par būvnieka amatpersonu veiktām, iespējams, koruptīvajām un krāpnieciskajām darbībām Daugavpils pilsētas domes rīkotajos iepirkumos, iesniedzot viltotas nodokļu izziņas⁸³.

⁸³ Neatbilstības lietas:

- 1) projektā Nr.3DP/3.6.1.1.0/10/IPIA/VRAA/006 “Daugavpils pilsētas satiksmes infrastruktūras rekonstrukcija, II. kārtā”, 688 063,02 *euro* (ERAF 664 606,32 *euro*; valsts budžeta dotācija pašvaldībai 23 456,70 *euro*) – summa ieturēta no maksājuma pieprasījumiem, palielinot projektā atgūstamā avansa summu;

Saskaņā ar FM kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošās iestādes 2015. gada 7. jūlija vēstuli “Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu” neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu iespējams atlikt līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesas spriedums krimināllietā. Daugavpils pilsētas domei labvēlīga tiesas sprieduma gadījumā, kas būtu par pamatu pieņemto lēmumu par neatbilstībām pārskatīšanai, iespējams, būs nepieciešams veikt ieturētās neizmaksātās summas jeb 674 573,55 *euro* atmaksu pašvaldībai no valsts budžeta.

Vienlaikus ar iepriekš minētajām neatbilstību lietām Daugavpils pilsētas domei ir vēl trīs citas, ar kopējo finansiālo ietekmi 682 705,02 *euro*, kuru rezultātā Daugavpils pilsētas domei ir jāatmaksā nedeklarētā avansa summa, proti:

1. Neatbilstību lietā projektā Nr. 3DP/3.6.1.1.0/08/IPIA/VRAA/003 “Daugavpils cietokšņa infrastruktūras – ielu kompleksais labiekārtojums un inženiertīklu renovācija” 191 954,06 *euro* (ERAF 182 210,99 *euro*; valsts budžeta dotācija pašvaldībai 9 743,07 *euro*);

2. Neatbilstību lietā projektā Nr. 3DP/3.6.1.1.0/09/IPIA/VRAA/017 “Daugavpils pilsētas satiksmes infrastruktūras rekonstrukcija” 161 756,44 *euro*, (ERAF 153 623,43 *euro*; valsts budžeta dotācija pašvaldībai 8 133,01 *euro*);

3. Neatbilstību lietā projektā Nr. 3DP/3.6.1.1.0/10/IPIA/VRAA/006 “Daugavpils pilsētas satiksmes infrastruktūras rekonstrukcija, II. kārtā” 328 994,52 *euro* (ERAF 317 736,63 *euro*; valsts budžeta dotācija pašvaldībai 11 257,89 *euro*).

Ievērojot iepriekšminēto, gadījumā, ja krimināllietā stājas spēkā spriedums, kura rezultātā tiek pārskatīti iepriekš pieņemtie ar iespējamajām prettiesiskajām darbībām saistītie neatbilstību lēmumi, Daugavpils pilsētas domei var rasties tiesības uz iepriekš ieturētās summas atmaksu no valsts budžeta, vienlaikus pastāvot pienākumam veikt neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu valsts budžetam. Iepriekš minēto darbību veikšana, pirms pieņemts spriedums krimināllietā, radītu papildu finansiālo un administratīvo slogu, tāpēc ar neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu saistītās darbības būtu nepieciešams veikt pēc sprieduma krimināllietā stāšanās spēkā, iespējams, veicot savstarpēju ieskaitu. Tas nodrošinātu, ka Daugavpils pilsētas domes projektiem tiek piemēroti vienoti principi neatbilstoši veikto izdevumu uzskaitē un vadībā. Vienlaikus tas neietekmē ES fondu ietvaros izlietoto finanšu līdzekļu deklarējamo apjomu. Līdz ar to neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana Daugavpils pilsētas domes 3.6.1.1. aktivitātes “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” īstenoto projektu ietvaros ir atliekama līdz brīdim, kad stājas spēkā tiesas spriedums krimināllietā Nr. 16870000912 par

---

2) projektā Nr.3DP/3.6.1.1.0/09/IPIA/VRAA/016 “Daugavpils pašvaldības izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība – energoefektivitātes pasākumi un teritorijas labiekārtošana ilgtspējīgai pilsētvides attīstībai”, 674 573,55 *euro* (ERAF 640 656,44 *euro* un valsts budžeta dotācija pašvaldībai 33 917,11 *euro*) – summa atgūta, ieturot no maksājuma pieprasījumiem; atgūstama avansa nav.

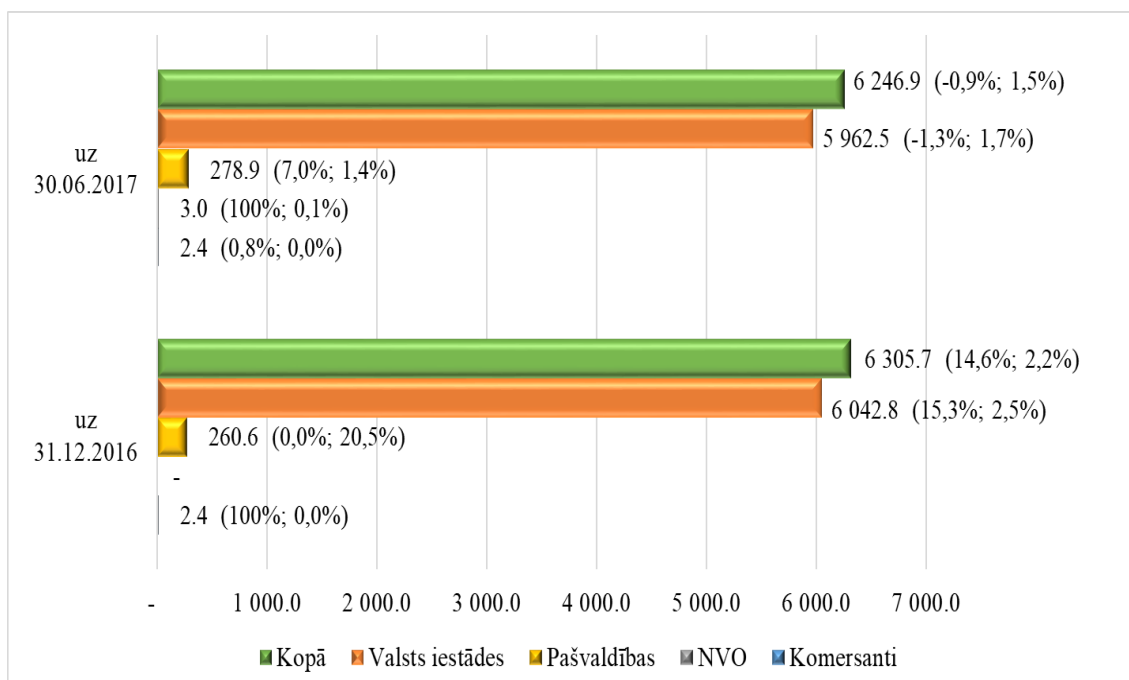
būvdarbu izpildītāja amatpersonu veiktajām iespējamajām prettiesiskajām darbībām. Ziņojuma protokollēmumā tiek iekļauts attiecīgs MK lēmuma punkts.

Vienlaikus, ja krimināllietā stājas spēkā tiesas spriedums, kas nevar būt par pamatu pieņemto lēmumu par neatbilstībām pārskatīšanai, Daugavpils pilsētas domei būs pienākums veikt visu neatbilstoši veikto un neatgūto izmaksu atmaksu 1 370 768,04 *euro* apmērā.

Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2017. gada 30. jūnijam

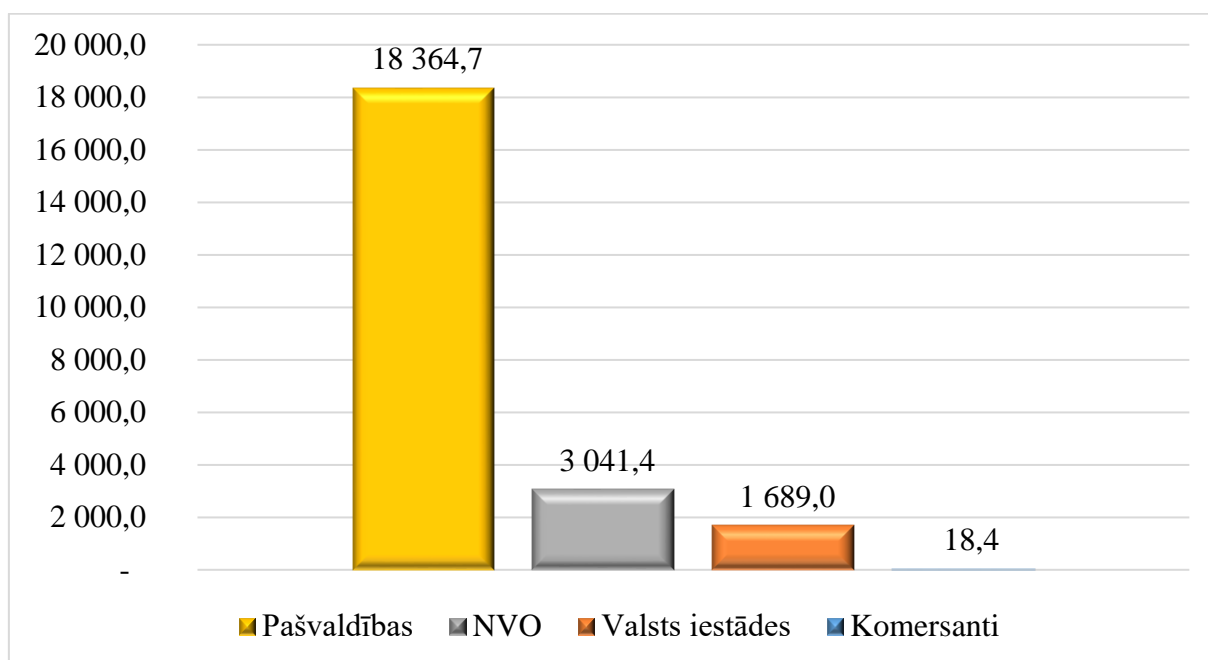
Analizējot datus par 2014. – 2020. gada plānošanas periodu, secināms, ka kopumā neatbilstību apjoms, salīdzinot ar datiem uz 2016. gada 31. decembri, ir samazinājies par 0,9 %, kas saistīts ar to, ka projekta beigās ir mainījusies faktiskā noslēgtā iepirkuma līguma summa, salīdzinot ar iepirkuma līguma summu, kāda tā bija uz finanšu korekcijas piemērošanas brīdi, un korekcijas pārrēķina rezultātā neatbilstoši veikto izdevumu apmērs tika samazināts (skatīt Ilustrācija Nr. 16)

Ilustrācija Nr.16 “Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem kumulatīvi uz 2017. gada 30. jūniju un uz 2016. gada 31. decembri; tūkst. euro (% pieaugums pret iepriekšējo pārskata periodu – 2016. gada 31. decembri un 2016. gada 30. jūniju; % no kopējiem finansējuma saņēmēju pieprasītajiem maksājumiem uz 2016. gada 31. decembri un 2016. gada 30. jūniju)”

ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā 2017. gada I pusgadā ir konstatētas 13 neatbilstības par kopējo summu 23,1 tūkst. *euro*, un visa neatbilstoši veikto izdevumu summa ir atgūta. Pārskata periodā konstatēto neatbilstību sadalījums pa FS veidiem atspoguļots ilustrācijā Nr. 17.

Ilustrācija Nr.17 “Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem 2017. gada I pusgadā, euro”

Pašvaldību īstenotajos projektos pārskata periodā konstatētas 3 neatbilstības, kuru kopējais apmērs ir 18,4 tūkst. *euro*, kas veido 79,5 % no kopējām 2017. gada I pusgadā konstatētajām neatbilstībām. Pašvaldību projektos tika konstatēta 2017. gada I pusgada finansiāli apjomīgākā neatbilstība 17,8 tūkst. *euro* apmērā – FS nav nodrošinājis pienācīgu darbu kontroli atbilstoši iepirkuma līguma nosacījumiem un ir pieļāvis neatbilstošas tehnoloģijas lietošanu darbu izpildē, kā rezultātā izmantotais materiāls var zaudēt tehniskajās specifikācijās noteikto kvalitāti un nenasniegt darbībai paredzēto mērķi. Neatbilstoši veiktie izdevumi tika atgūti pilnā apmērā, ieturot summu no maksājuma pieprasījuma.

Atlikušo summu 4,7 tūkst. *euro* veido neatbilstības saistībā ar tādiem pārkāpumiem kā attiecināmības vadlīniju nosacījumu neievērošana; neatbilstoša pasūtītāja rīcība piedāvājumu vērtēšanā, kā rezultātā tika pārkāpti iepirkumu veikšanas principi; neatbilstības iepirkuma līgumu īstenošanas rezultātā, piemēram, maksājuma pieprasījumā iekļauti izdevumi pārsniedz iepirkuma līgumā norādītās izmaksas, kā arī konstatēts komercdarbības atbalsta normu pārkāpums.

Lēmumu par neatbilstībām apstrīdēšana VI

FS, ievērojot ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda nacionālo tiesisko regulējumu, VI var apstrīdēt SI pieņemto lēmumu par piešķirto finanšu līdzekļu izmaksāšanu, izmaksāšanas turpināšanu vai citu lēmumu, ja vienošanās nav panākta sarunu ceļā. VI izskata apstrīdēšanas iesniegumus un pieņem lēmumu tad, ja FS ir publiska persona. Ja FS ir fiziska vai juridiska persona, strīdus risina civiltiesiskā kārtībā.

VI nav saņēmti apstrīdēšanas iesniegumi par SI pieņemtajiem lēmumiem par piešķirto finanšu līdzekļu izmaksāšanu, kas būtu attiecināmi uz periodu no 2017. gada 1. janvārim līdz 30. jūnijam.

Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos un Šveices programmā

Līdz pārskata perioda beigām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos par neattiecināmiem izdevumiem ir atzīti 232,8 tūkst. *euro* jeb 0,4 % no pieejamā finanšu instrumentu finansējuma, savukārt Šveices programmā – 208,4 tūkst. *euro* jeb 0,4 % no pieejamā Šveices finansējuma. 2017. gada I pusgadā ir konstatēti neatbilstoši veiktie izdevumi EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos dažāda veida projektu īstenotāju izmaksās (neatbilstošs administratīvo izdevumu aprēķins, attiecināmības nosacījumu un iepirkumu regulējošo tiesību aktu pārkāpumi) 95,7 tūkst. *euro* apmērā un programmas apsaimniekotāju neatbilstoši veikto administratīvo izdevumu aprēķinos 2,8 tūkst. *euro* apmērā.

EEZ finanšu instrumenta 2009. - 2014. gada perioda programmas “NVO fonds” projektā “Neesi viens - esi audžuģimene!” (FS biedrība “Radošo ideju centrs “Oranžs””), kā arī 2004. - 2009. gada perioda grantu shēmas “Projektu sagatavošanas fonds” projektā “Projekta “Paškustoša kolonoskopa rūpnieciskā prototipa ar instrumentālu kanālu izstrādāšana; sagatavošanās klīniskiem pētījumiem” sagatavošana” (FS biedrība “Contra Cancrum Coli”) neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana attiecīgi 1 434,23 *euro* un 195,15 *euro* apmērā tika nodota piespiedu piedziņas veikšanai zvērinātam tiesu izpildītājam, no kura saņemta informācija par atguves statusa nemainīgumu (parādniekam nav atrasta manta un naudas līdzekļi, uz ko būtu vēršama parāda piedziņa). Tā kā līdzekļu atgūšana ir vērtējama kā maz ticama, jo atguves process ilgst jau vairākus gadus, bet šajā laikā faktiski atgūt līdzekļus nav izdevies, kā arī, lai nodrošinātu līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem un nelietderīgi netērētu valsts budžeta līdzekļus atguves procesu koordinēšanai

(jurista, auditora darbs u.c.), SIF ierosina norakstīt summu 1 629,38 *euro* valsts budžeta zaudējumos.

8. ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbība un komunikācijas pasākumi

Attiecībā uz ES fondu 2007. - 2013. gada plānošanas periodu veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai:

VI kontroļu un virsuzraudzības stiprināšana

Ziņojuma pārskata periodā 2007. - 2013. gada plānošanas perioda deleģēto funkciju pārbaudes ietvaros VI pabeidza pārbaudes finansēšanas vadības instrumentu aktivitātēs LIAA, EM un ALTUM, kopumā gūstot pārliecību, ka 2007. - 2013. gada plānošanas periodā finanšu instrumentos pieejamais finansējums ir izmantots atbilstoši mērķim un ir ievērotas prasības vadības izmaksu piemērošanā. Papildus tika gūta pārliecība, ka EM un LIAA tām deleģētās funkcijas kopumā pilda atbilstošā kvalitātē, taču ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi, kuriem nav būtiskas ietekmes uz deleģēto funkcijas izpildes kvalitāti, tai skaitā ALTUM kopumā ir nodrošinājies līgumos noteikto projektu īstenošanas funkciju izpildi, tomēr pārbaudes ietvaros konstatēti atsevišķi trūkumi sniegto datu uzskaitē un kontrolē, kā rezultātā tika izteikti nepieciešamie uzlabojumi iekšējās kontroles sistēmā. Pārbaudē izteiktie ieteikumi tiek regulāri uzraudzīti un kopumā ieviesti noteiktajos termiņos.

Jaunas deleģēto funkciju pārbaudes 2007. - 2013. gada plānošanas periodā netiek plānotas, izņemot gadījumus, kad tiks saņemta informācija no trešajām pusēm un tiks pieņemts lēmums veikt pārbaudes par konkrētiem aspektiem.

Pārskata periodā turpinājās darbs pie ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem:

Ziņojuma pārskata periodā, ievērojot ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likuma 10. panta trešās daļas 1. punktu un ņemot vērā MK noteikumu Nr. 611⁸⁴ 8.9. apakšpunktu un 19. punktu, VI ir veikusi republikas pilsētu pašvaldību iekšējo procedūru pārbaudi, pārējo starpniekinstitūciju procedūru pārbaudes tiek plānotas 2017. gada II pusgadā.

Pamatojoties uz Deleģēšanas līgumu par integrētu teritoriālo investīciju projektu iesniegumu atlasē nodrošināšanu ar republikas pilsētu pašvaldībām

---

⁸⁴ EK veiktā "Agrīnā preventīvā sistēmu revīzija 2014.-2020. gadā" – Revīzija par pārvaldības un kontroles sistēmu darbību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 72.-74. un 123.-126. pantu un Regulas (ES) Nr.1299/2013 21.-24. pantu

noteikto, VI veica galīgās pārbaudes republikas pilsētu pašvaldību izvērtētajiem projektu iesniegumiem, tai skaitā novērtējot pašvaldību vērtēšanas komisijas veiktā projekta iesnieguma atlases procesa un dokumentācijas atbilstības pārbaudi, kopumā secinot, ka pārbaudītās pašvaldības kopumā nodrošina projektu iesniegumu vērtēšanu atbilstoši reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem, tai skaitā normatīvajiem aktiem par SAM īstenošanu.

VI regulāri veic SI darbību izpildes pārbaudes ar mērķi gūt pārliecību par atbilstošu deleģēto funkciju izpildi. Ievērojot pārskata periodā pabeigto pārbažu rezultātus, VI ir guvusi pārliecību, ka kopumā SI deleģētās funkcijas pilda atbilstošā kvalitātē, t.sk. vadības un kontroles sistēma kopumā darbojas atbilstoši. Atsevišķos gadījumos konstatēti trūkumi, kuriem nav būtiskas ietekmes uz deleģēto funkciju izpildes kopējo kvalitāti. Par konstatēto trūkumu novēršanu SI ir sagatavoti rīcības plāni, kas tiek pildīti, ievērojot saskaņotos termiņus. Veikto pārbažu ietvaros nav konstatēti būtiski trūkumi ar sistēmiskām pazīmēm, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību.

2017. gada 22. jūnijā tika apstiprināts “Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālā attīstības fonda un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas periodā”, kur analizēti krāpšanai un korupcijai visvairāk pakļautajos ES fondu ieviešanas posmos⁸⁵ apzinātie riski un paredzēti atsevišķi risku pārvaldības pasākumi saistībā ar konkrēto ES fondu vadības funkciju izpildi. Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai ES fondos ir pieejams tīmekļa vietnē www.esfondi.lv sadaļā [2014.-2020.gads / Ieviešana / Risku pārvaldība](#).

Pārskata periodā VI ir izvērtējusi ES fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu veiktās izmaksas TP projektos 2016. gada ietvaros un aicinājusi FS sniegt informāciju par nepieciešamajiem TP finanšu resursiem TP projektu īstenošanai līdz 2018. gada 31. decembrim. Ņemot vērā veikto analīzi, tika secināts, ka, lai nodrošinātu uzsākto TP projektu pēctecīgu ieviešanu un mērķu sasniegšanu, ir savlaicīgi jāveic TP līdzekļu pārdale no pieejamā brīvā finansējuma, kas šobrīd nav piesaistīts nevienam TP projektam, ņemot vērā, ka projektu īstenošana ilgst līdz 2018. gada 31. decembrim. Balstoties uz iepriekš minēto, VI izstrādā grozījumu projektu 2015. gada 25. augusta MK noteikumos Nr. 485.

---

⁸⁵ Projektu iesniedzēju (pretendentu) atlase, projektu ieviešana un uzraudzība (īpaša uzmanība pievērsta iepirkumiem), maksājumu veikšana un izdevumu deklarēšana.

Pārskata periodā stiprināta normatīvā bāze ES fondu ieviešanā:

Grozījumi MK 2015. gada 17. marta noteikumos Nr. 130 "Noteikumi par valsts budžeta līdzekļu plānošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un maksājumu veikšanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā".

Ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 130⁸⁶ tiek svītrotā norma, pamatojoties uz kuru sertifikācijas iestādei ir tiesības veikt maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas izlases veida pārbaudi. Atbilstoši Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likuma 14. panta trešās daļas 1. punktam sertifikācijas iestādei ir tiesības veikt ES fondu ieviešanas pārbaudes, kas nepieciešamas EK iesniedzamo pārskatu apstiprināšanai. Ņemot vērā, ka minētais regulējums ietver dažāda veida pārbaudes, tai skaitā MK noteikumu Nr. 130 40. punktā noteiktās, tad nav nepieciešams noteikt atsevišķu regulējumu. Papildus ar grozījumiem tiek paredzēts elastīgāks rīks grozīt maksājumu pieteikumu iesniegšanas termiņus, kā arī izdevumu periodus, par kuriem tiek sagatavoti maksājuma pieteikumi, nodrošināta vienlīdzīgu pieeju administratīvo izmaksu iekļaušanai avansa maksājuma pieprasījumā kā arī noteikts, ka pēc katras iestādes atbildībā esošo dokumentu parakstīšanas, visu ar kontu slēgšanu saistīto dokumentu kopu EK elektroniskajā datu apmaiņas sistēmā iesniedz VI. Attiecīgie grozījumi stājās spēkā 2017. gada 15. jūnijā.

Ņemot vērā VI 2016. gada III ceturksnī veikto normatīvo aktu par ES fondu ieviešanu, uzraudzību un kontroli 2014. - 2020. gada plānošanas periodā izvērtējumu un institūciju iesniegtos priekšlikumus, tiek veikti grozījumi šādos normatīvajos aktos:

1. MK 2015. gada 24. februāra noteikumos Nr. 108 "Kārtība, kādā uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanu, kā arī izveido un izmanto Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu 2014. – 2020. gadam" (izsludināti VSS 2017. gada 02. martā).

2. MK 2014. gada 7. oktobra noteikumos Nr. 611 "Prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas izveidošanai" (izsludināti VSS 2017. gada 23. martā).

---

⁸⁶ MK 2015. gada 17. marta noteikumi Nr. 130 "Noteikumi par valsts budžeta līdzekļu plānošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un maksājumu veikšanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā"

3. MK 2015. gada 10. februāra noteikumos Nr. 77 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbažu veikšanas kārtība 2014. – 2020. gada plānošanas periodā" (izsludināti VSS 2017. gada 22. jūnijā).

4. MK 2014. gada 16. decembra noteikumos Nr. 784 "Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā".

Veikti pasākumi plānošanas perioda metodoloģiskā atbalsta sniegšanai

Pārskata periodā aktualizēta Metodika par vienības izmaksas standarta likmes piemērošanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā (2017. gada 6. janvāris) un Vadlīnijas MK noteikumu par SAM īstenošanu izstrādei (2017. gada 19. jūnijs), kā arī tika saskaņoti precizējumi Vadlīnijās attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2014. - 2020. gada plānošanas periodā (aktualizētās vadlīnijas apstiprinātas 2017. gada 11. jūlijā). Vadlīnijas un metodika pieejamas ES fondu tīmekļa vietnē⁸⁷.

Turpinās darbs pie KP VIS pilnveidošanas. Pārskata periodā ir pabeigta izstrāde vairākām sadaļām, kas tika veiksmīgi notestētas un ir pieejamas produkcijas vidē. Joprojām turpinās darbs pie finanšu instrumentu sadaļas izstrādes. Tāpat ir pilnveidotas datu analīzes rīka izmantošanas iespējas (iestrādāti papildus datu izgūšanas parametri). Rīkā ir pieejama detaļa un savstarpēji savienojama informācija par darbības programmu, projektiem, maksājumu pieprasījumiem, maksājumu pieteikumiem, neatbilstībām un rādītājiem.

Kopumā secināms, ka ES fondu 2014. - 2020. gadu plānošanas perioda projektu administrēšanas sistēma ir gan izveidota, gan arī jau darbojas pietiekami efektīvi un bez ievērojamiem trūkumiem (aizvien tiek strādāts pie pilnveidojumiem).

Komunikācijas aktivitātes (2014.-2020. gada plānošanas periodam)

2017. gada I pusgadā īstenota ES fondu Komunikācijas stratēģija 2015. – 2023. gadam⁸⁸ nodrošinot gan ES fondu ieguldījuma un pieejamo iespēju komunikāciju sociālajos tīklos, gan tīmekļa vietnē www.esfondi.lv un saziņā ar medijiem.

ES fondu komunikācijas mērķis šajā plānošanas periodā ir veicināt sabiedrības izpratni par ES fondu īstenoto projektu ieguldījuma nozīmi Latvijas

⁸⁷ <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi>

⁸⁸ Stratēģija pieejama ES fondu mājaslapā: http://www.esfondi.lv/upload/14-20_gads/ES_fondu_Komunikācijas_stratēģija_2015-2023_LV.pdf

tautsaimniecībā, ekonomiskajā attīstībā un katra Latvijas iedzīvotāja labklājības līmeņa celšanā, kā arī sekmēt sabiedrības atbalstu un uzticēšanos ES fondu ieguldījumam un Latvijā īstenoto projektu realizācijai. Lai veicinātu sabiedrības izpratni par ES fondu ieguldījumiem 2017. gada 9. maijā Eiropas dienas ietvaros tika organizēta ES fondu projektu atvērto durvju diena. Tās ietvaros vairāk kā 1000 dalībnieki, pārsvarā skolēni no dažādiem Latvijas novadiem apmeklēja vairāk nekā 20 ES fondu līdzfinansētus projektus visā Latvijā. Apmeklētājus uzņēma starptautiskā lidosta „Rīga”, atkritumu apsaimniekošanas poligoni “Getliņi” un “Daibe”, koncertzāle „Lielais dzintars”, “Madara Cosmetics”, dzīvnieku pansija “Ulubele”, “Immerman Woodworks” un daudzi citi projekti.

Latvijā ES fondu projekti apmeklētājiem tika atvērti ES mēroga kampaņas “Eiropa manā reģionā” jeb #EUinmyRegion ietvaros. Tās mērķis ir iedrošināt iedzīvotājus atklāt īstenotos ES fondu projektus savā apkārtnē. 2017. gadā #EUinmyRegion kampaņas ietvaros norisinās 4 aktivitātes – ES fondu atvērto projektu diena un “Dārgumu medību” konkurss ES fondu projektos, fotokonkurss, kā arī blogu konkurss. Kampaņas gaitā Eiropā lielākoties maijā tika atvērti tūkstošiem ES fondu projektu, “Dārgumu medības” norisinājās līdz 15. jūnijam, savukārt fotokonkurss un blogu konkurss – līdz 28. augustam.

Kā ik gadu Latvija piedalās EK organizētajā konkursā “RegioStars Awards”, kas apbalvo veiksmīgākos, inovatīvākos un iedvesmojošākos ar ES fondu līdzfinansējumu īstenotos projektus, lai izceltu labās prakses piemērus – projektus ar augstu pievienoto vērtību, tādējādi izglītojot un iedvesmojot arī citas ES dalībvalstis. Šogad Latvija ar ESF atbalstīto Nedzirdīgo savienības projektu “Nepalikt vieniem klusumā”⁸⁹ ir iekļuvusi konkursa finālā. Konkursa žūrija augstu novērtējusi projekta radītās pārmaiņas un inovatīvo pieeju, sniedzot atbalstu sievietēm-dzirdes invalīdēm dzemdībās un pēcdzemdību periodā, sniedzot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Pirms šī projekta nedzirdīgajām jaunajām māmiņām Latvijā nebija pieejams specializēts atbalsts un dažkārt netika nodrošināts tulkojums pat pamata vajadzībām. Latvijas projekts ir izvirzīts konkursa finālā kategorijā “Sieviešu iespējas un aktīvā līdzdalība”, kas ir viena no šī gada konkursa piecām kategorijām. Latvijas projekts tajā ir viens no sešiem kandidātiem uz 2017. gada konkursa galveno balvu. Uzvarētājs kļūs zināms 2017. gada 10. oktobrī Briselē Eiropas reģionu un pilsētu nedēļas ietvaros.

---

⁸⁹ Informācija par projektu pieejama https://www.lns.lv/lat/projekti/realizetie/nepalikt_vieniem_klusuma/

FM turpinās regulāri (ik mēnesi) informēt valdību un Saeimu par aktuālo ES fondu ieviešanas progresu, sniedzot novērtējumu par riskiem un priekšlikumus rīcībai ar mērķi Latvijā pilnvērtīgi izmantot ES atbalsta finansējuma sniegtās investīciju iespējas.

Finanšu ministre

D. Reizniece - Ozola

Ziepniece 67095614

Ieva.Ziepniece@fm.gov.lv